



Jaarstukken

2016



Gemeente Brummen

“Wij werken

voor

Brummen”

	Pagina
1. Inleiding.	
1.1 Inhoudelijke verantwoording.....	5
1.2 Uitleg van de jaarstukken.....	7
1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2016.....	7
1.4 De ontwikkeling van de vrije reserve.....	7
1.5 Analyse uitkomst jaarstukken 2016 t.o.v. 1 ^e bestuursrapportage 2016.....	8
2.1 Programmaverslag 2016.....	9
1 Bestuur en veiligheid.....	11
2 Ruimtelijke ontwikkeling.....	15
3 Ruimtelijk beheer.....	23
4 Sociaal Domein.....	27
5 Samenleving.....	31
6 Financiering.....	37
2.2 Paragrafen.....	43
A Lokale heffingen.....	45
B Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	49
C Onderhoud kapitaalgoederen.....	55
D Financiering.....	59
E Bedrijfsvoering.....	63
F Verbonden partijen.....	67
G Grondbeleid.....	81
3. Jaarrekening.....	83
Balans met toelichting, inclusief de grondslagen.....	85
Totaal overzicht van baten en lasten met toelichting.....	109
4. Bijlagen.....	117
1. Resterende exploitatiebudgetten 2016.....	119
2. Overzicht subsidies.....	121
3. Overzicht toevoegingen en onttrekkingen bestemmingsreserves.....	123
4. SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.....	125
5. Controleverklaring accountant.....	126

Aan de leden van de gemeenteraad,

Voor u liggen de definitieve jaarstukken 2016. Definitief betekent jaarstukken die de accountant gebruikt om een verklaring te geven. In deze jaarstukken zijn nu de laatste inzichten verwerkt, inclusief de gevolgen daarvan op de hoogte van de bestemmingsreserve 3D en de reserve WMO 2007.

In het afgelopen jaar was wijlen Koos Paauw verantwoordelijk portefeuillehouder van een aantal programma's. Door zijn overlijden op 1 februari 2017 is hij medio maart 2017 opgevolgd door mevrouw Jolanda Pierik en staat zij nu als portefeuillehouder genoemd in deze Jaarstukken.

De jaarstukken laten na bestemming een **positief saldo zien van afgerond € 1.205.000**. Hoe dit positieve saldo is ontstaan, inclusief het onderscheid tussen voor bestemming en na bestemming, wordt in deze jaarstukken toegelicht. Ook wordt ingegaan op de vergelijking met de begroting na wijziging (1^e bestuursrapportage) en de verwachting bij de 2^e bestuursrapportage 2016.

Gevolg van dit goede financiële resultaat is dat het eigen vermogen verder wordt versterkt.

Overigens is € 106.814 het gevolg van productie die vanuit 2016 doorgeschoven wordt naar 2017 (zie bijlage 1). Dit is positief voor het financiële resultaat 2016, maar negatief voor de uitkomst 2017.

Daarnaast is via het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een éénmalige afkoopsom ontvangen van € 848.000 voor toekomstig beheer en onderhoud van het nieuwe areaal, dat is ontstaan als gevolg van de dijkverlegging in Cortenoever.

Zonder deze beide effecten zou de uitkomst 2016 op ruim € 250.000 positief zijn uitgekomen.

1.1 Inhoudelijke verantwoording.

Het motto van 2016 was "Wij werken voor Brummen". Deze titel omvatte ook de verandering in de manier van werken vanuit de gemeente. De ambtelijke organisatie is van een afdelingsstructuur gekanteld in een proces gestuurde organisatie. Daarnaast zijn de taken in het kader van het Sociaal Domein in de gemeentelijke organisatie opgenomen onder de naam "Team Voor Elkaar". Verschillende disciplines zijn bij elkaar gebracht, t.w. Jeugdzorg, WMO en Participatie.

De ambtelijke organisatie is nog volop in ontwikkeling en zal ook in 2017 een verdere doorontwikkeling te zien geven.

Over de drie speerpunten vanuit het bestuursakkoord kunnen we kort zijn:

1. **Financieel gezond:** Met dit financiële resultaat wordt het eigen vermogen verder versterkt.
2. **Sociaal Domein:** Ook het 2^e jaar van de uitbreiding van de taken binnen het sociaal domein is intensief geweest. Terugkoppeling over de ontwikkelingen met u als gemeenteraad heeft geregeld plaatsgevonden. Per begin 2016 is het Team voor Elkaar (TvE) volledig geïntegreerd in de gemeentelijke organisatie en werkt het team vanuit het gemeentehuis. Met een volledige herijking van de werkprocessen is begin 2017 ook de backoffice rondom TvE op orde gebracht en werden achterstanden in de administratieve processen weggewerkt. In het najaar van 2016 is gestart met de voorbereidingen om per begin 2017 ook het klantmanagement Werk & Participatie te integreren in ons TvE. Met deze ontwikkelingen bevat TvE inmiddels het integrale klantmanagement van alle 3 D's en zijn zowel de werkprocessen als de bijbehorende formatie nagenoeg op orde.

3. **Eerbeek:** In 2016 heeft het programma Ruimte voor Eerbeek verder vorm gekregen. Zo is de herinrichting van het Stuijvenburchplein voor de zomer afgerond en feestelijk in gebruik genomen. In september 2016 heeft de raad zich positief uitgesproken over het voornemen om een voorkeursalternatief vanuit de PlanMER verder uit te werken in een ontwerp-bestemmingsplan. Daarnaast zijn we uiteraard in gesprek gebleven met de wijkraden, de provincie, de papierindustrie, de woningbouwstichting, de projectontwikkelaar en andere stakeholders. De adviesgroep heeft zich in 2016 opgeheven om plaats te maken voor nieuwe vormen van participatie in de diverse gebiedsopgaven binnen het programma.

Financieel inhoudelijk zijn de volgende markante zaken in grote lijn bepalend voor het uiteindelijke financiële resultaat van het boekjaar 2016:

1. Via het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is een éénmalige afkoopsom ontvangen van € 848.000 voor toekomstig beheer en onderhoud van het nieuwe areaal, dat is ontstaan als gevolg van de dijkverlegging in Cortenoever.
2. In 2016 is er een nieuw fietspad aangelegd over de Oude Bandijk in Cortenoever. In een gezamenlijk project met de Provincie en Waterschap is deze nieuwe voorziening gerealiseerd. Per saldo bedragen de kosten voor de gemeente afgerond € 77.000.
3. De netto opbrengst van verkoop van gronden die niet tot de grondexploitatie behoren viel rond € 45.000 positiever uit dan geraamd.
4. Lagere kosten voor de riolen en de afvalverwijdering hadden ook tot gevolg dat minder BTW kon worden verhaald. Voor de algemene middelen betekent dit een nadeel van rond de € 166.000.
5. De uitvoering van de algemene bijstand door de gemeente Apeldoorn pakte € 49.000 voordeliger uit. Van het budget dat nodig was voor algemene bijstand resteerde in 2016 rond de € 140.000. Daarentegen was er voor uitvoering van het minimabeleid fors meer budget nodig. Zo'n € 363.000.
6. Ook in 2016 was de rentestand blijvend laag. In de 2^e Bestuursrapportage 2016 was daarom al rekening gehouden met een voordelig effect van € 105.000. Het uiteindelijke voordeel is uitgekomen op € 130.000.
7. De algemene uitkering uit het gemeentefonds kwam per saldo uit op een voordeel van € 279.000, deels veroorzaakt door nabetaling over de uitkeringsjaren 2014 en 2015.
8. De opbrengst voor de toeristenbelasting lag zo'n € 101.000 boven de raming. Op basis van het afgesproken beleid is 50% van dit bedrag aan de reserve toerisme en recreatie toegevoegd. Het resterende voordeel komt ten gunste van het resultaat van de jaarstukken.
9. In de 2^e Bestuursrapportage 2016 werd melding gemaakt van hogere personele kosten, inclusief Team voor Elkaar van € 266.000. Op rekeningbasis komt het bedrag uit op € 141.000.
10. Door de hele jaarrekening heen is er sprake van lagere afschrijvingslasten voor investeringen. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 361.000.

Een totaaloverzicht van de verschillen tussen de jaaruitkomst nu en de 1^e bestuursrapportage is opgenomen in onderdeel 1.5 van deze inleiding.

1.2 Het model van de jaarstukken.

Het boekwerk bestaat nog steeds uit twee delen: Het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarrekening bestaat uit de balans en het totaaloverzicht van de lasten en baten. Voor de toelichting per programma wordt verwezen naar het 1^e deel, het jaarverslag.

1.3 De financiële uitkomst voor het jaar 2016

Het resultaat 2016 komt uit op een **positief bedrag na verrekening met bestemmingsreserves van afgerond € 1.205.000**. Het positieve resultaat wijkt af van het beeld bij de 1^e Bestuursrapportage. Op de oorzaken hiervan wordt in onderdeel 1.5 ingegaan.

Het totaalbeeld van raming en werkelijkheid 2016 is als volgt (bedragen x € 1.000):

Moment	Saldo baten en lasten voor bestemming	Toevoeging aan Reserves	Onttrekking aan Reserves	Saldo baten en lasten na bestemming
Vastgestelde begroting	134 V	410 N	912 V	637 V
1 ^e Burap 2016	536 V	1.785 N	1.074 V	175 N
Jaarstukken 2016	2.019 V	2.610 N	1.796 V	1.205 V

De onderdelen “vastgestelde begroting” en “1^e Burap 2016” in het bovenstaande overzicht zijn gebaseerd op formele raadsbesluiten. De 2^e Bestuursrapportage, gepresenteerd in het najaar van 2016, is niet formeel vastgesteld door de gemeenteraad, maar was alleen een informatiemoment. De uitkomst van die rapportage is daarom niet in het overzicht meegenomen.

1.4 De ontwikkeling van de Vrije Reserve

Op basis van o.a. de vaststelling van de jaarstukken 2015, de nota weerstandsvermogen 2016-2017 en deerschikking van een aantal bestemmingsreserves (RB16.0061), heeft de **vrije reserve** zich in 2016 als volgt ontwikkeld:

Stand per 31-1-2015	€ 1.910.408 –
Bij: Positief resultaat jaarstukken 2015	€ 1.520.387 +
Verlaging weerstandreserve	€ 412.893 +
Herschikking bestemmingsreserves	€ 656.842 +
Af: Instelling bestemmingsreserve Eerbeek	€ 356.000 –
Stand per 31-12-2016	€ 323.714 +

Het eindbedrag per 31 december 2016 is exclusief het resultaat van de jaarstukken 2016.

1.5 Analyse uitkomst Jaarstukken 2016 t.o.v. 1^e bestuursrapportage 2016.

In onderdeel 1.3 is aangegeven, dat de uitkomst van de jaarstukken afgerond € 1.380.000 positiever is uitgevallen dan het tekort van € 175.000 dat ten tijde van de 1^e bestuursrapportage werd becijferd. Hieronder een analyse van de voornaamste ontwikkelingen die dit verschil hebben veroorzaakt:

Omschrijving	Bedrag	V/N	Totaal	V/N	Gemeld bij 2e burap	V/N
Kosten gemeenteraad en raadsgriffie	-50.000	V				
Kosten lokale rekenkamer	-10.000	V				
Kosten college van B&W	-15.000	V				
Pensioenvoorziening	44.000	N				
Bestuurlijke contacten	13.000	N			5.000	N
Intergemeentelijke samenwerking	-57.000	V			-35.000	V
Leges Burgerzaken	-25.000	V				
Kosten lijkschouw en NOG "Veiligheidshuis"	10.000	N				
Totaal programma 1 - Bestuur en Veiligheid			-90.000	V	-30.000	V
Actualisatie bestemmingsplannen	-58.000	V				
Gronden en landerijen	-45.000	V			-50.000	V
Volkshuisvesting	-13.000	V			-4.000	V
Leges omgevingsvergunningen	-63.000	V				
Recreatieterrinen	-20.000	V				
Fietspad Oude Bandijk Cortenoever	77.000	N				
Totaal programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling			-122.000	V	-54.000	V
Lagere overdekking kosten riolen, vanwege Btw effect	136.000	N				
Ontvangen afkoopsom vanwege dijkverlegging Cortenoever	-848.000	V				
Kosten van wegen, per saldo	-50.000	V				
Verkeersplannen en straatnaamborden	39.000	N				
Monumenten en archeologie	-31.000	V				
Lagere overdekking kosten afval, vanwege Btw effect	30.000	N				
Milieu	-41.000	V				
Openbaar groen	-6.000	V				
Budget onderzoek naar begraafcapaciteit	-8.000	V				
Totaal programma 3 - Ruimtelijk Beheer			-779.000	V	0	V
Sociale voorziening, uitvoering door gemeente Apeldoorn	-49.000	V				
Budget algemene bijstand, per saldo	-140.000	V				
Minimabeleid	363.000	N			70.000	N
Gezondheidszorg	-37.000	V				
WVG	93.000	N				
Totaal programma 4 - Sociaal domein			230.000	N	70.000	N
Vervoer schoolgymnastiek	-11.000	V				
Voorschoolse opvang	-33.000	V				
Leerplicht en leerlingenvervoer	-73.000	V			-28.000	V
Kwaliteitstoetsing en kinderopvang	-12.000	V				
Project sportstimulering	23.000	N				
Gymlokalen en buitensport	29.000	N				
Leegstand gebouw de "Plu"	15.000	N				
Afwikkeling project "Wijs met Grijs"	-16.000	V			-16.000	V
Totaal programma 5 - Samenleving			-78.000	V	-44.000	V
Rente en dividenden	-28.000	V				
Betaalde rente, per saldo	-130.000	V			-105.000	V
Lagere opbrengst OZB	33.000	N			28.000	N
Hogere opbrengst Toeristenbelasting, per saldo	-50.000	V				
Algemene uitkering uit het Gemeentefonds	-279.000	V			-13.000	V
Accountantskosten	31.000	N			10.000	N
Drukwerk	-15.000	V			-8.000	V
Afkoopsommen	79.000	N			34.000	N
Vrijval stelpost voor onvoorziene uitgaven	-20.000	V				
Totaal programma 6 - Financiering			-379.000	V	-54.000	V
Lagere kosten van afschrijving op investeringen, alle programma's	-361.000	V				
Loonkosten ambtelijke organisatie (excl. Team voor Elkaar)	194.000	N			242.000	N
Overige effecten alle programma's, per saldo	5.000	N				
Totaal effecten alle programma's			-162.000	V	242.000	N
Totaal verschil jaaruitkomst en 1e Burap			-1.380.000	V	130.000	N

2.1 Programmaverslag 2016

Portefeuillehouders: A.J. van Hedel en J. Pierik

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het bestuur van de gemeente, de externe dienstverlening, communicatie en rechtsbescherming. Daarnaast omvat het programma de verantwoordelijkheid van de gemeente op het vlak van de integrale veiligheid zoals openbare orde, brandweer en rampenbestrijding.

Wat hebben we gedaan

Bestuur, voorlichting, participatie

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Burgerparticipatie bij grote projecten en invoering nieuw beleid	Visie op burgerparticipatie in ontwikkeling. Eind 2016 insteek besproken in raads werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing. In voorjaar 2017 krijgt dit verder vorm. Intern wordt gestart met een coördinerende werkgroep participatie. Doel kennisdelen over en stimuleren van participatietrajecten.
	We gebruiken instrumenten als inwonerspanel. (interactieve) bijeenkomsten en raadplegingen om informatie te krijgen over de wensen van onze inwoners en de mate waarin wij daaraan voldoen. We gebruiken de resultaten voor actieve bijsturing op dienstverlening en beleidsontwikkeling.	In 2016 zijn er twee onderzoeken via het inwonerspanel Brummen Spreekt uitgevoerd: communicatie en dienstverlening burgerzaken. Eind 2016 ambtelijk nieuwe afspraken gemaakt over invulling regiegroep en doorontwikkeling onderzoekskalender. Dit in lijn met reactie college op rapport rekenkamer.
	We gaan organiseren dat klanten of belanghebbenden met vragen en/of verzoeken aan de gemeente, één aanspreekpunt hebben.	Budget 2017 voor klantvolgsysteem aangevraagd. Dit budget wordt in 2017 ingezet voor het introduceren van een zaakstelsel / klantvolgsysteem in de organisatie
	We gaan in kaart brengen welke netwerken er zijn, hoe we daarmee voeling houden en hoe we de resultaten daarvan vertalen naar onze gemeentelijke processen.	Analyse van alle samenwerkingsverbanden / netwerken is gestart. Verdieping bij de voorbereiding van de perspectiefnota voor 2018.


Externe dienstverlening, klantcontactcentrum, burgerzaken, klachten en bezwaren

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Het klantcontactcentrum (KCC) zo ontwikkelen en positioneren dat vragen en verzoeken van klanten snel en goed worden verwerkt, afhankelijk van de aard ervan door het KCC zelf of door een collega uit de organisatie. Wij doen door een interne campagne 'Dienstverlening is van ons allemaal'; zo verhogen we het bewustzijn in de organisatie over de werkwijze van het	Met de enquête via BrummenSpreekt is gestart om inzicht te krijgen in behoefte van de klant. Op basis van de uitkomsten wordt de vervolgaanpak bepaald. De vervolgaanpak krijgt zijn beslag in de visie dienstverlening in het tweede kwartaal van 2017. Daarnaast zijn in 2016 voorbereidingen getroffen om in 2017 een zaakstelsel te introduceren, waarmee het KCC meer als centrum van de organisatie gepositioneerd wordt.

	klantcontactcenter en de bijdrage die andere medewerkers daaraan kunnen en moeten leveren. Ook willen we digitale bronnen van informatie ontwikkelen en bruikbaar maken voor de beantwoording van klantvragen.	
	We willen de mogelijkheden van de digitale kanalen meer en beter beschikbaar maken voor onze klanten. Daartoe gaan we de interne processen die daar op aansluiten optimaliseren en standaardiseren. Ook de afhandeling in andere kanalen (brief/mail, balie, telefoon) gaan we verder professionaliseren. Voor bedrijven faciliteren we een digitale ingang.	Met de enquête via BrummenSpreekt is gestart om inzicht te krijgen in de behoefte van de klant. Op basis van de uitkomsten wordt de vervolgaanpak bepaald. De vervolgaanpak krijgt zijn beslag in de visie dienstverlening in het tweede kwartaal van 2017. Daarnaast zijn in 2016 voorbereidingen getroffen om in 2017 een zaakstelsel te introduceren, waarmee het KCC meer als centrum van de organisatie gepositioneerd wordt en digitaal werken de standaard wordt.
	We streven naar een termijn van maximaal twee weken voor de afhandeling van klachten. Voor de afhandeling van bezwaren hanteren we een termijn van 4 weken (zonder hoorzitting) of 18 weken (met hoorzitting).	Een forse inhaalslag t.a.v. de afhandeling bezwaren is gerealiseerd (voor alle bezwaren is een advies uitgebracht), mede door keuze om verslaglegging niet meer door onze (interne) juristen te laten verzorgen en uit te besteden / specialistisch in te huren. T.a.v. afhandeling klachten: worden binnen twee weken afgehandeld op veelal informele wijze (belanghebbenden geven aan geen behoefte te hebben aan formeel traject).
	We gebruiken instrumenten als inwonerspanel actief om informatie te krijgen over de wensen van onze klanten en de mate waarin wij daaraan voldoen. We gebruiken de rapportages als input voor actieve bijsturing.	Het inwonerspanel BrummenSpreekt functioneert naar tevredenheid. Dit blijkt o.a. uit gestelde vragen aan panelleden bij onderzoek 'communicatie' begin 2016. Het panel is in 2016 tweemaal ingezet. Beoogd is inzet van het panel voor vier onderzoeken per jaar.

Openbare orde, veiligheid en brandweertaken

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Vergrotten van de veiligheidsgevoelens	Is een doorlopend proces. Verder is veiligheidsgevoel een subjectief begrip waardoor we nooit alle onveiligheidsgevoelens kunnen wegnemen. In 2016 veel aandacht geweest voor opzetten whats-app groepen: werpt zijn vruchten af. Ook aandacht voor Burgernet en Burgernetemail en NL Alert krijgen een vervolg.
	Verminderen van het aantal incidenten	Gemeente en politie zijn continu bezig om het aantal incidenten te verminderen. Er zijn incidenten (bijv inbraken) die bij golven plaatsvinden. We doen al het mogelijk de incidenten te verminderen. Het zal echter een doorlopend proces blijven.
	Verminderen van de gevolgen van de incidenten	Hoe de gevolgen van de incidenten worden ervaren is een subjectief gegeven. Ieder slachtoffer zal een incident anders beleven. Dit neem niet weg dat we in een continu proces proberen om de gevolgen te beperken.

	<p>Evenementenvergunningen Het zodanig verlenen van vergunningen voor evenementen, horeca-inrichtingen en op grond van andere bijzondere wetten dat de openbare orde, de gezondheid en de veiligheid in Brummen is gewaarborgd</p>	<p>Voor 2016 is het beleid vastgesteld in de vorm van een zgn. startnotitie. De ervaringen van dit jaar worden meegenomen in een evaluatie en dienen ter voorbereiding tot een "definitievere vorm". Daarbij ook de input vanuit de regionale afstemming opgenomen. Streven: zoveel mogelijk regionale uniformiteit.</p>
---	--	--

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	1.093	0	5	10-
Structureel	5.968	5.799	5.847	6.309
<i>Totale lasten</i>	<i>7.060</i>	<i>5.799</i>	<i>5.852</i>	<i>6.299</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	41	0	0	26
Structureel	1.900	493	510	778
<i>Totale baten</i>	<i>1.941</i>	<i>493</i>	<i>510</i>	<i>804</i>

Resultaat programma 1 voor bestemming	5.119	5.306	5.341	5.495
--	--------------	--------------	--------------	--------------

<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale baten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Mutaties reserves	0	0	0	0
--------------------------	----------	----------	----------	----------

Saldo incl. bestemmingen	5.119	5.306	5.341	5.495
---------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
01 - Bestuurlijke aangelegenheden	3.553	1.545	2.008	2.030	102	1.928	2.360	370	1.990	330-	268-	62-
02 - Voorlichting en communicatie	606	0	606	703	0	703	698	0	698	5	0	5
03 - Klachten en Bezwaren	382	0	382	345	0	345	472	0	472	126-	0	126-
04 - Burgerzaken	939	368	571	1.041	380	661	1.028	407	621	13	27-	40
05 - Openbare orde	352	27	325	416	28	388	442	26	416	26-	2	28-
06 - Integraal veiligheidsbeleid	161	0	161	128	0	128	193	0	193	65-	0	65-
07 - Brandweer en rampenbestrijding	1.068	1	1.067	1.188	0	1.188	1.106	0	1.106	82	0-	83
Resultaat incl. bestemming	7.060	1.941	5.119	5.852	510	5.341	6.299	804	5.495	447-	294-	153-

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis (bedrag x € 1.000)

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Intergem samenwerking, afronding project Sociale kracht	-/- € 14	
2	Intergem samenwerking, bijdrage personele inzet Regio		€ 26
3	Verkiezingen, incidentele kosten	€ 1	
4	Integraal veiligheidsbeleid, kosten veiligheidsmarkt	€ 2	
	Totaal incidenteel	-/- € 10	€ 26

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 153.479,- nadeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Bestuurlijke aangelegenheden”

Op dit bestuurlijk product is voor € 135.000 meer aan organisatiekosten toegerekend dan geraamd.

Bij de overige kosten zien we de volgende ontwikkelingen:

Gemeenteraad laat een voordeel zien veroorzaakt door lagere vergoedingskosten, opleiding en kosten griffie van per saldo € 50.000 en lagere kosten voor de lokale rekenkamer € 10.000.

B&W laat een voordeel zien van € 15.000 bij de overige rechtspositionele vergoedingen en een nadeel van € 44.000 op de post pensioenvoorziening wethouders.

Bestuurlijke contacten laat een nadeel zien van € 13.000 en veroorzaakt door o.a. de hulding van een Olympisch kampioen, bezoek Commissaris van de Koning en extra kosten veteranendag.

Intergemeentelijke samenwerking geeft voordeel van € 17.000 op de bijdrage aan de Regio Stedendriehoek en € 14.000 op kostenafrekening project sociale kracht. Verder is een bijdrage ontvangen van € 26.000 van de Regio als gevolg van uitleen personeel voor een periode van 9 maanden. Bij de 2^e bestuursrapportage werd een raming van € 35.000 gemeld uitgaande van een volledig jaar.

“Klachten en bezwaren”

Laat een nadeel zien van € 126.000 en betreft meer toegerekende organisatiekosten dan geraamd.

“Burgerzaken”

Dit product laat een voordeel zien van ruim € 40.000 en wordt voor € 25.000 veroorzaakt door per saldo hogere legesopbrengsten.

“Openbare orde”

Aan diverse vergunningen werden € 18.000 meer organisatiekosten toegerekend dan was geraamd.

Daarnaast waren er € 10.000 hogere kosten voor o.a. lijkschouwingen en het project NOG “Veiligerhuis”.

“Integraal veiligheidsbeleid”

Dit product laat een nadeel zien van € 65.000 mede als gevolg van hogere toegerekende organisatiekosten. We hebben nu een 2^e ambtenaar Openbare orde en Veiligheid (AOV-er) waarmee de capaciteit op het gewenste niveau is.

“Brandweer en rampenbestrijding”

Op dit product zijn er minder toegerekende kosten vanuit de organisatie van € 82.000.




Portefeuillehouders: E. van Ooijen en L. Tuiten








Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat het adviseren over, ordenen, ontwikkelen, bepalen en inrichten van de ruimtelijke omgeving van de gemeente voor wonen en werken. Ook de plattelandsontwikkeling van het buitengebied van de gemeente valt onder dit programma, inclusief toerisme en recreatie.

Wat hebben we gedaan

Goede oplossingen voor Eerbeek en het centrum van Brummen



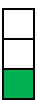

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Vaststelling plan MER	<p>De raad heeft in september 2016 een besluit genomen om op basis van het voorlopig ontwerp planMER in te stemmen met alternatief 3C als voorlopig voorkeursalternatief.</p> <p>De economische uitvoerbaarheid en juridische haalbaarheid van een ontwerpbestemmingsplan op basis van alternatief 3C wordt onderzocht. Het planMER vormt daarbij de onderlegger (de milieuparagraaf) van het bestemmingsplan.</p> <p>De planning gaat uit van ontwerp-bestemmingsplan in het tweede kwartaal van 2017.</p>
	Vaststelling Paraplubestemmingsplan geluidzone Eerbeek-Zuid	<p>Dit plan wordt integraal opgenomen in bestemmingsplan ontwikkelingslocaties Eerbeek als een parapluperziening (thematische herziening). De raad heeft in september een besluit genomen om op basis van het voorlopig ontwerp planMER in te stemmen met alternatief 3C als voorlopig voorkeursalternatief (vka).</p> <p>Onderzoek dezoneringsvarianten en geluidszonering zijn opgenomen in het planMER en daarmee in het voorlopige vka 3C</p> <p>Voor een aantal woningen dient een hogere grenswaardeprocedure te worden doorlopen gelijklopend/voorafgaand aan het bestemmingsplan ontwikkelingslocaties Eerbeek.</p>
	Vaststelling Bestemmingsplan Eerbeek-Zuid	<p>Dit plan is onderdeel geworden van integrale bestemmingsplan ontwikkelingslocaties Eerbeek. De planning gaat uit van ontwerp-bestemmingsplan in het tweede kwartaal van 2017, tegelijkertijd met een definitief ontwerpplanMER en VKA. Een inventarisatie van aanwezige bedrijvigheid en wijze van bestemmen is in 2016 in gang gezet. Op basis van het voorlopige voorkeursalternatief wordt de economische en juridische uitvoerbaarheid van de gekozen variant nader verkend en zijn onderhandelingen met betrokken partijen gestart. Hierbij wordt programmatische invulling en doorvertaling in planregels/verbeelding ingevuld. Naast resultaten uit de planMER en de dezonerings geluidszonering van het industrieterrein worden ook</p>

		de ruimtelijke economische visie en de woonvisie hierin vertaald.
	Vaststelling Bestemmingsplan Stuijvenburchplein e.o.	Zie bestemmingsplan Eerbeek Zuid. Wordt integraal meegenomen.
	Vaststelling Bestemmingsplan stationsomgeving	Zie bestemmingsplan Eerbeek Zuid. Wordt integraal meegenomen.
	Vaststelling visie Eerbeekse Enk	Deze visie loopt separaat aan de planning van bestemmingsplan Eerbeek Zuid. Betreft met name de ruimtelijke kwaliteit en de openbare ruimte, waaronder riolering en parkeren op de Eerbeekse Enk. Prioriteit van de opgave dient in het integrale project gezien. Gesprekken met Veluwonen (vml Sprengenland) over hun wensen zijn gestart.
	Vaststelling bestemmingsplan Burgers terrein	Zie bestemmingsplan Eerbeek Zuid. Wordt integraal meegenomen.
	Vaststelling bestemmingsplan Kersten terrein	Zie bestemmingsplan Eerbeek Zuid. Wordt integraal meegenomen.
	Vaststelling Ruimtelijk economische visie (REV)	De REV is in 2016 vastgesteld in het college en voor zienswijzen vrij gegeven. Besluitvorming vindt plaats in het eerste kwartaal van 2017.
	Vaststelling notitie ontwikkelmogelijkheden centrum Brummen	In 2016 is prioriteit gegeven aan de planontwikkeling in Eerbeek, wellicht wordt in 2017 een aanzet gegeven voor deze notitie.

Duurzame en lokale energiewinning

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Vaststellen strategisch kader energietransitie Brummen	Het Koersdocument Duurzame energie is vastgesteld in de raadsvergadering van 26 mei 2016.

Een toekomstbestendige woningvoorraad

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Woonvisie	De woonvisie is vastgesteld in de raadsvergadering van 26 mei 2016.
	Uitvoeringsprogramma Woonvisie	In het uitvoeringsprogramma worden de concrete acties benoemd volgend uit de Woonvisie. De Woonvisie geeft de kaders aan, het uitvoeringsprogramma de concrete acties. Het uitvoeringsprogramma is op 18 oktober 2016 vastgesteld.
	Afwegingskader woningbouw	In het afwegingskader wordt de relatie onderzocht met de noodzakelijke onderbouwing vanuit de Ladder voor Duurzame Verstedelijking / toetsingskader initiatieven en de ambities vanuit de woonvisie. Op basis hiervan volgt een concrete vertaling naar de fasering en programmering van de verschillende locaties. Het afwegingskader is op 18 oktober 2016 vastgesteld.
	Prestatieafspraken	Verplichting opgenomen in wetgeving. De gemeente heeft meer sturingsmogelijkheden gekregen, onder andere ten aanzien van de omvang en samenstelling van de sociale voorraad, verkoop van huurwoningen en investeringen in leefbaarheid. Het is een verplichting om deze prestatieafspraken in samenwerking met Huurdersverenigingen en corporaties op te stellen. Het is een verplichting om deze naar Minister op te sturen (uiterlijk 15 december 2016) De afspraken zijn op 8 december 2016 ondertekend.

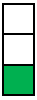
Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Opleveren concept beleid Economische Zaken	Als gevolg van prioritering is geen tijd gestoken in het opstellen van beleid op dit terrein. De beschikbare ambtelijke capaciteit is ingezet om de contacten met het bedrijfsleven te versterken. In 2016 is bekend geworden dat de gemeente Brummen op de ranglijst van MKB-vriendelijkste gemeenten in de provincie Gelderland is gestegen van plaats 53 (jaar 2012/2013) naar plek 36 (jaar 2015/2016) met als rapportcijfer een 6,4.


Papierdorp Eerbeek op de kaart zetten

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Opzetten netwerk Eerbeek papierdorp	Deze activiteit heeft een directe samenhang met het programma 'Ruimte voor Eerbeek'. Na besluitvorming over de PlanMer kan doorontwikkeling van de huidige samenwerkingsverbanden plaatsvinden.

Opzetten netwerk recreatie en toerisme

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Haalbaarheidsstudie fiets- en voetgangersbrug N348	De haalbaarheidsstudie is uitgevoerd en in juli 2016 aan het college aangeboden. De raad heeft november 2016 besloten in de meerjarenbegroting € 500.000 te reserveren voor 2018 en in 2017 een go-no go besluitvorming te laten plaatsvinden.
	Ontwikkelstudie Vinkenweide e.o.	Betreft particulier terrein, de gemeentelijke rol bij de herontwikkeling van dit terrein is in 2016 faciliterend geweest richting de initiatiefnemers.
	Ontwikkelstudie Stationsomgeving Eerbeek (cf. Ruimte voor Eerbeek)	Deze activiteit heeft een directe samenhang met het programma 'Ruimte voor Eerbeek'. Na besluitvorming over de PlanMer kan een nadere verkenning van de ontwikkelmogelijkheden plaatsvinden.

Bescherming van het cultureel erfgoed en een impuls voor landgoederen

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Uitvoeren en afronden 1 ^e tranche visie Landgoederen	Dit programma is eind 2016 afgerond.

Goede verkeersontsluiting met oog voor leefbaarheid

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Lopende ontwikkelingen goed monitoren: <ul style="list-style-type: none"> - blijven aandringen op een andere route voor het goederenvervoer per spoor dan via de IJssellijn (noordtak); - streven naar goede verbinding (N786) tussen Dieren en Apeldoorn langs het Apeldoorns kanaal. 	Blijvende lobby voor een andere route voor het goederenvervoer. Aansluiten bij het provinciale project N786 en het behartigen van de Brummense (Eerbeekse) belangen.

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	229	174	380	1.554
Structureel	3.248	3.548	3.657	3.304
<i>Totale lasten</i>	<i>3.477</i>	<i>3.721</i>	<i>4.037</i>	<i>4.858</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	1.041	371	436	1.552
Structureel	3.421	1.705	1.818	1.489
<i>Totale baten</i>	<i>4.462</i>	<i>2.076</i>	<i>2.254</i>	<i>3.041</i>

Resultaat programma 2 voor bestemming	985-	1.645	1.782	1.816
--	-------------	--------------	--------------	--------------

<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	733	0	0	7
<i>Totale lasten</i>	<i>733</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>7</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	148	207	231	309
<i>Totale baten</i>	<i>148</i>	<i>207</i>	<i>231</i>	<i>309</i>

Mutaties reserves	585	207-	231-	302-
--------------------------	------------	-------------	-------------	-------------

Saldo incl. bestemmingen	400-	1.438	1.551	1.514
---------------------------------	-------------	--------------	--------------	--------------

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
08 - Ruimtelijke ordening	1.543	1.002	541	1.256	466	790	1.317	699	618	61-	233-	172
09 - Volkshuisvestingsbeleid	178	60	118	166	10	157	199	60	140	33-	50-	17
10 - Bouw- en woningtoezicht	674	702	28-	561	373	188	613	399	214	52-	26-	26-
11 - Bouwgrondexplootatie	862	2.294	1.431-	1.281	1.314	33-	524	491	33	757	823	66-
12 - Plattelandsontwikkeling	854	537	317	709	322	387	2.065	1.697	369	1.357-	1.375-	18
13 - Economie	98	15	83	63	0	63	147	5	141	83-	5-	78-
Resultaat incl. bestemming	4.210	4.610	400-	4.037	2.485	1.551	4.864	3.351	1.514	828-	865-	37

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Gronden en landerijen; schadeclaim Ringlaan (2 ^e burap € 40)	€ 40	
2	Gronden en landerijen; sloopkosten Krullebaar (2 ^e burap € 79)	€ 34	
3	Gronden en landerijen; incidentele kosten	€ 13	
4	Gronden en landerijen; incidentele verkopen		€ 527
5	Ruimte voor Eerbeek, plankosten (planMer)	€ 281	€ 77
6	Project energiecoach	€ 14	€ 4
7	Huisvesting jonge asielzoekers (2 ^e burap € 37)	€ 37	
8	Recreatiepark 't Goor, trapveldje	€ 0	
9	Toerisme en Recreatie, GIRO	€ 14	

10	Aanleg fietspad Oude Bandijk, Cortenoever	€ 1.120	€ 944
	Totaal incidenteel	€ 1.554	€ 1.552

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 37.307,- voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Ruimtelijke Ordening”

Voor het onderdeel “Actualisatie van bestemmingsplannen” zien we voor 2016 een voordeel van € 18.000 in verband met het doorschuiven van werkzaamheden naar 2017 als gevolg van de ontwikkelingen “Ruimte voor Eerbeek”. Via de 1e bestuursrapportage 2017 zal dit budget opnieuw aangevraagd worden. De post planschades laat per saldo een nadeel zien van € 30.000 voor 4 toegekende claims. Voor plankosten “Ruimte voor Eerbeek” resteert € 132.000. Vanuit dit project wordt een bijdrage gedaan voor externe inhuur van afgerond € 62.000. Via de 1e bestuursrapportage 2017 zal het restant van € 70.000 opnieuw aangevraagd worden.

Op de post Gronden en landerijen zien we de volgende mutaties;

- Afkoopsom Ringlaan € 40.000, conform informatie bij de 2^e bestuursrapportage,
- Sloopkosten v.m. school Krullebaar € 34.000 worden gedekt uit reserve IHP. Afronding vindt plaats in 2017. Bij de 1^e bestuursrapportage 2017 zal restant aangevraagd worden. Ten tijde van de 2^e bestuursrapportage werd uitgegaan van € 79.000,
- Overige mutaties € 22.000 nadeel,
- Kosten eigendommen € 22.000 nadeel,
- Verkopen hebben in 2016 € 129.000 meer opgebracht dan geraamd. Ten tijde van de 2^e bestuursrapportage werd nog een voordeel van € 50.000 verwacht, maar nadien heeft er nog een verkoop plaatsgevonden.

“Volkshuisvesting”

Restant budget overige kosten woonvisie en prestatieafspraken bedraagt € 13.000. De bijdrage aan het project energiecoach en woningaanpassing alleenstaande minderjarige statushouders bedroeg in totaal afgerond € 47.000. De kosten van project energiecoach, ruim € 9.000, worden gedekt uit de reserve Duurzaamheid. De kosten voor de woningaanpassing ruim € 37.000 worden gedekt uit de reserve 3D zoals gemeld in de 2^e bestuursrapportage.

“Bouw- en woningtoezicht”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 89.000. Met de invulling van de vacature op handhaving is de capaciteit op orde. Aan kosten en opbrengst leges is een voordelig resultaat behaald van € 63.000. Aantal projecten in Cortenoever, Koppelenburg en Volmolenweg leveren een forse bijdrage aan leges.

“Bouwgrondexploitatie”

Bij de 1^e bestuursrapportage zijn twee mutaties verwerkt, te weten een verwacht nadelig resultaat rente, door een lagere rentetoekening aan de bouwgrondexploitatie en een voordeel vanwege extra formatie, die ten laste is gebracht van de bouwgrondexploitatie. De post rente is op rekeningsbasis per saldo opgenomen in programma 6 als onderdeel van het totale renteresultaat. Het voordeel vanwege de extra formatie komt niet bij dit product tot uiting maar is ook in het totale resultaat van de jaarrekening opgenomen, doordat bestede uren direct zijn verantwoord op het bouwcomplex Elzenbos, waardoor de exploitatierekening niet wordt belast. Optisch vertoont dit bestuurlijk product nu een nadeel van per saldo € 66.000. Dit is inclusief de mutatie voor het op peil houden van de voorziening Bouwgrond.

“Plattelandsbeleid”

Het product Recreatieterreinen geeft een voordelig resultaat van afgerond € 20.000 veroorzaakt door het doorschuiven van kosten speelveld ‘t Goor naar 2017 € 11.300 en lagere kosten van onderhoud aan de speelterreinen. Ook de werkzaamheden voor het trapveldje in het Goor wordt doorgeschoven naar 2017.

Bij het product Toerisme & Recreatie zijn de subsidies en projecten verantwoord, die uiteindelijk worden verrekend met de bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie. De werkelijke kosten zijn binnen de raming gebleven. In 2016 hadden we een groot evenement, de GIRO d' Italia. De kosten hiervan waren geraamd op € 15.000. De uiteindelijke kosten bedroegen € 14.000.

Bij de plattelandsontwikkeling kan een groot aantal projecten worden genoemd;

Dijkverlegging Cortenoever

Voor het totaalproject hebben we een aanvullende subsidie ontvangen en een schadevergoeding. Per saldo een voordeel van afgerond € 70.000. Dit restant is besteed aan extra inhuurkosten voor dit project.

Project Landgoederen

In financiële zin wordt het project in 2017 definitief afgerekend met de Provincie. In 2016 is aan kosten een bedrag betaald van € 196.000. Deels is dit bedrag gedekt uit de bijdrage van de Provincie van € 139.000. Het restant van € 57.000 wordt gedekt uit de reserve Ligt op Groen. Voor het jaarrekeningsresultaat dus neutraal.

Fietspad Oude Bandijk

In 2016 is er een nieuw fietspad aangelegd over de Oude Bandijk in Cortenoever. In een gezamenlijk project met de Provincie en Waterschap is deze nieuwe voorziening gerealiseerd. Per saldo bedragen de kosten voor de gemeente afgerond € 77.000. Dit bedrag komt ten laste van het rekeningsresultaat.

Project landschapscontract

Dit meerjarige project is ook in 2016 verder opgepakt. Er is voor ruim € 72.000 aan kosten gemaakt, die voor € 49.000 worden gedekt uit subsidie van de Provincie. Het restant van afgerond € 23.000 wordt gedekt uit de bestemmingsreserves Toerisme & Recreatie, Duurzaamheid, 3D en Ligt op Groen. Voor het jaarrekeningsresultaat dus neutraal.

Overige budgetten laten qua kosten een voordeel zien van € 56.000, hetgeen betekent dat de reserve Ligt op Groen niet verder hoeft te worden aangesproken. Voor het rekeningsresultaat dus neutraal. Bij de 2^e bestuursrapportage werd een voordeel gemeld van € 45.000 te verrekenen met deze reserve.

“Economie”

Meer organisatiekosten doorberekend dan geraamd € 44.000.

Verder zijn hier de werkelijk uitgaven BIZ verantwoord van afgerond € 43.000. De bijdrage van de ondernemers vindt u in programma 6 bij het bestuurlijke product Belastingen. Op de overige posten binnen dit product is een voordelig resultaat behaald van € 9.000.

Portefeuillehouders: A.J. van Hedel, E. van Ooijen en L. Tuiten

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de openbare ruimte in de gemeente. Dit is inclusief de zorg voor het milieu, het openbaar groen en de inzameling en afvoer van huishoudelijk afval. Ook de zorg voor monumenten en gedenktekens valt binnen dit programma, alsmede het streekarchief.

Wat hebben we gedaan

Leefbaar houden door goed beheer en onderhoud

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Het onderhoudsniveau van de openbare ruimte niet verder te laten dalen dan het huidige C-niveau.	Onderhoud is uitbesteed op C-niveau.
	Uitvoer verbetermaatregelen aan het rioleringsstelsel met als doel het afkoppelen van hemelwater en het voorkomen van overlast en schade bij hevige regenval	Planning conform GRP wordt uitgewerkt. Fase 5 van project afkoppelen regenwater Eerbeekse Enk is dit jaar gerealiseerd.
	Verbetering inzameling huishoudelijk afval, met als doel het zoveel mogelijk terugdringen van de hoeveelheid restafval (inhoud grijze container) en het zoveel mogelijk kunnen hergebruiken van afvalstoffen als grondstof	De beleidswijzigingen die in de tweede helft van 2015 en het eerste kwartaal van 2016 zijn doorgevoerd moeten ervoor dat er in 2018 een geprognostiseerde daling van 51 kg restafval per inwoner is gerealiseerd. In 2016 is het restafval afgenomen tot 105 kg per inwoner. Dat betekent een daling van 46 kg per inwoner.

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	197	79	271	264
Structureel	8.355	8.161	8.421	8.821
Totale lasten	8.552	8.239	8.692	9.085
<i>Baten</i>				
Incidenteel	48	0	20	868
Structureel	5.414	4.787	4.873	5.837
Totale baten	5.462	4.787	4.893	6.705
Resultaat programma 3 voor bestemming	3.090	3.453	3.799	2.380
<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	77	0	57	427
Totale lasten	77	0	57	427
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	40	306	326	42
Totale baten	40	306	326	42
Mutaties reserves	37	306-	269-	385
Saldo incl. bestemmingen	3.127	3.147	3.530	2.766

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
14 - Riolerings	2.724	3.084	361-	2.584	2.898	314-	2.709	2.887	179-	125-	11	136-
15 - Wegen	1.450	26	1.424	1.638	26	1.612	1.945	1.380	565	307-	1.354-	1.047
16 - Verkeer en openbaar vervoer	270	28	242	442	34	408	464	9	456	23-	25	48-
17 - Monumenten en oudheidkunde	167	0	167	125	0	125	148	0-	148	23-	0	23-
18 - Afvalverwijdering	1.795	2.109	314-	1.778	2.086	308-	1.965	2.242	278-	186-	157-	30-
19 - Milieu	705	144	561	562	74	487	541	62	479	21	12	8
20 - Openbaar groen	1.346	20	1.326	1.354	10	1.344	1.476	70	1.405	122-	60-	62-
21 - Lijkbezorging	174	91	83	267	91	177	266	96	169	2	6-	7
Resultaat incl. bestemming	8.629	5.502	3.127	8.749	5.219	3.530	9.513	6.747	2.766	763-	1.528-	765

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Riolering, incidentele kosten	€ 0	
2	Wegen, afkoop areaal Cortenoever		€ 848
3	Verharde wegen, vervangen duiker	€ 21	
4	Openbare verlichting, beheerplan	€ 5	
5	Verkeersregelinstallatie Brummense brug	€ 125	
6	Afval, nieuwe methode inzameling	€ 35	
7	Milieu, project woningisolering	€ 39	€ 20
8	Begraafplaatsen, omvorming/herindeling	€ 39	
	Totaal incidenteel	€ 264	€ 868

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 764.587,- voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Riolering”

Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de voorziening Rioolheffing. De relevante kosten incl. btw en kosten kwijtschelding minimeleid zijn € 845.000 lager uitgevallen.

Analyse van de verschillen:

Lagere kosten exploitatie (incl. btw) en minima	€ 248.000
Lagere kapitaallasten investeringen	€ 62.000
Lagere toevoeging aan voorziening renovaties	€ 452.000
Lagere doorberekening ambtelijke kosten	€ 41.000
Lagere doorberekende kosten vanuit reiniging	€ 42.000
Totaal	€ 845.000

Het grootste voordeel hierboven genoemd zit in de toevoeging aan de voorziening voor rioolrenovatie. Uit het nieuw vastgestelde GRP 2016-2020 blijkt dat met een éénmalige lagere toevoeging in 2016, er voldoende budget gereserveerd is om toekomstige renovaties te kunnen uitvoeren.

De werkelijk opbrengst rioolheffing ligt ruim € 70.000 boven de raming. Per saldo kan hierdoor een bedrag van ruim € 901.000 worden toegevoegd aan de voorziening rioolheffing. Dit is ruim € 915.000 hoger dan verwacht bij de begroting na wijziging. Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.

Het getoonde nadeel op dit bestuurlijke product betreft btw. Vanwege de lagere kosten daalt ook het btw aandeel. Dit was begroot op ruim € 314.000 en op basis van werkelijkheid € 178.000.

“Wegen”

De inzet van ambtelijke uren laat op dit product een voordeel zien van € 17.000.

Via het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is een eenmalige afkoopsom ontvangen van € 848.000, voor toekomstig beheer en onderhoud van het nieuwe areaal, dat ontstaan is als gevolg van de dijkverlegging Cortenoever.

De kosten voor groot onderhoud van wegen worden verder toegelicht in paragraaf C. Bij het dagelijks onderhoud vielen de kosten € 37.000 lager uit. Tegenover dit voordeel staat een nadeel omdat een duiker per direct moest worden vervangen. De werkelijke kosten bedroegen € 21.000.

Bij het budget voor de gladheidsbestrijding is, als gevolg van een zachte winter, € 13.000 overgebleven. Verder was de werkelijke bijdrage van nutsbedrijven € 21.000 hoger dan geraamd. 2016 was het eerste jaar dat de 'Algemene verordening ondergrondse infrastructuren' (AVOI) in werking was.

Tot slot vallen de kapitaallasten als gevolg van de vertraging infrastructurele maatregelen centrum Eerbeek € 124.000 lager uit.

“Verkeer en openbaar vervoer”

Op dit bestuurlijke product is de ambtelijk ureninzet afgerond € 11.000 hoger dan geraamd.

Bij verkeersplannen is een nadeel ontstaan van € 17.000 door het vervallen van de subsidieregeling.

Aan verkeers- en straatnaamborden is in totaal € 22.000 meer uitgegeven dan geraamd, betreft o.a. extra borden nabij (nieuwe) schoolgebouwen.

“Monumentale en oudheidkunde”

Hier is voor een bedrag van € 54.000 meer organisatiekosten verantwoord dan geraamd, met name door extra inzet op het oud archief.

Verder is er aan overige kosten € 15.000 minder uitgegeven aan monumentenbeheer en archeologie dan geraamd en is de bijdrage aan het streekarchief € 16.000 lager dan geraamd.

“Afvalverwijdering”

Alle kosten en opbrengsten worden verrekend met de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. De relevante kosten incl. de kosten van kwijtschelding, als gevolg van het minimabeleid, vallen afgerond € 680.000 lager uit. Veroorzaakt door: Hogere bijdrage St. Afvalfonds € 444.000, meer ontvangen dividend € 54.000 en lagere kosten afvalverwerking (incl. btw) en organisatiekosten samen € 212.000.

De werkelijke opbrengst voor de afvalstoffenheffing komt afgerond € 67.000 lager uit. Al met al kan er op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten een bedrag van ruim € 427.000 worden toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing. Dit is ruim € 642.000 meer dan geraamd. Bij de 2^e bestuursrapportage was deels al melding gedaan van voordelen, maar nadien is de bijdrage van St. Afvalfonds nog behoorlijk gestegen. Zie ook paragraaf A – lokale heffingen.

Het getoonde nadeel op dit bestuurlijke product betreft btw. Vanwege de lagere kosten daalt ook het btw aandeel. Deze was begroot op ruim € 308.000 en op basis van werkelijkheid € 278.000.

“Milieu”

Bij dit product zijn voor een bedrag van afgerond € 32.000 meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd.

Aan overige kosten en duurzaamheidsprojecten is een bedrag van € 22.000 minder uitgegeven. Tegenover dit voordeel staat dat er voor € 12.000 minder onttrokken hoeft te worden uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid. Het gezamenlijke project subsidie woningisolatie met de Provincie is wederom een succes geweest. Het beschikbare budget van € 40.000 is op afgerond € 1.300 volledig besteed. Het aandeel van de gemeente is gedekt door een bijdrage vanuit de reserve Duurzaamheid.

Op de post milieu handhaving is € 19.000 overgehouden, o.a. veroorzaakt door een positieve afrekening van het jaar 2015 door de omgevingsdienst Veluwe-IJssel (OVIJ) en overige kosten. Verder zijn er geen uitgaven gedaan op de post milieuzorg, dit levert een voordeel op van € 12.000.

“Openbaar groen”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd: Afgerond € 55.000.

Bij de overige lasten en baten op dit bestuurlijke product houden de exploitatiecijfers zich nagenoeg in evenwicht, per saldo licht nadeel van € 6.000

Verder is voor het project Groene opgave landschap het 1^e voorschot ontvangen. Het betreft een meerjarig project. Dit betekent dat verrekeningen plaatsvinden via de beklemde middelen, een soort “voorziening”. Voor het jaarwerk 2016 daarom budgettair neutraal.

“Lijkbezorging”

Van het niet besteedde bedrag voor kosten onderzoek naar de begraafcapaciteit, is in 2017 nog het restant nodig van afgerond € 7.600. Verder geen bijzonderheden.





Portefeuillehouder: J. Pierik

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat onderwerpen als arbeidsparticipatie, sociale uitkeringen, gezondheidszorg, voorzieningen voor mensen met een beperking, WMO taken van voor 2015, WMO taken vanaf 2015 en taken op het terrein van de Jeugdzorg 2015.

Wat hebben we gedaan

Decentralisaties Jeugdzorg, WMO en Participatie

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Doorontwikkelen Team voor Elkaar n.a.v. uitkomst businesscase	Met het toevoegen van het klantmanagement Werk & Participatie, de geactualiseerde werkprocessen en daarop aangepaste formatie is Team voor Elkaar klaar voor het takenpakket. Ook is de achterstand in facturering weggewerkt.
	Implementatie businesscase voorzieningen welzijn	Het strategisch plan “Wij Werken Samen Voor Brummen” is in de raadsvergadering van 22 september 2016 vastgesteld. De uitwerking wordt in spoorboekjes en in samenwerking met kwartiermaker SWB vormgeven en ingericht.
	Vormgeven zorg en ondersteuning conform leefringenmodel	Het effectiever en efficiënter vormgeven van zorg en ondersteuning in Brummen is een meerjarig proces. Voor de algemene voorzieningen in onze gemeente heeft de raad in 2016 het strategisch plan “Wij Werken Samen Voor Brummen” vastgesteld. De uitwerking wordt in spoorboekjes en in samenwerking met kwartiermaker SWB vormgeven en ingericht. Samen met regiogemeenten werken we aan de transformatie van zorg en ondersteuning op regionaal niveau.
	Implementatie monitoring en evalueren	Het model monitor sociaal domein voor de gemeente Brummen is gereed. De eerste maandrapportage 2017 zal medio februari gereed zijn. In het 1 ^e kwartaal 2017 zal de eerste rapportage aan College en Raad worden aangeboden.

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	94	137	137	27
Structureel	19.808	20.955	19.411	20.553
<i>Totale lasten</i>	<i>19.903</i>	<i>21.092</i>	<i>19.548</i>	<i>20.580</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	270	130	130	153
Structureel	17.817	16.420	16.475	16.649
<i>Totale baten</i>	<i>18.087</i>	<i>16.550</i>	<i>16.605</i>	<i>16.802</i>

Resultaat programma 4 voor bestemming	1.816	4.543	2.943	3.778
--	--------------	--------------	--------------	--------------

<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	3.647	241	1.562	1.959
<i>Totale lasten</i>	<i>3.647</i>	<i>241</i>	<i>1.562</i>	<i>1.959</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	1.408	319	446	1.394
<i>Totale baten</i>	<i>1.408</i>	<i>319</i>	<i>446</i>	<i>1.394</i>

Mutaties reserves	2.239	77-	1.117	565
--------------------------	--------------	------------	--------------	------------

Saldo incl. bestemmingen	4.055	4.465	4.060	4.343
---------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
22 - Arbeidsparticipatie	2.828	2.796	32	2.828	2.816	12	2.662	2.589	73	166	227	61-
23 - Sociale voorzieningen	5.459	3.822	1.636	5.373	3.873	1.500	5.831	4.133	1.698	458-	260-	199-
25 - WMO -overige taken	1.155	708	446	935	177	758	1.328	598	730	393-	421-	28
26 - WMO -taak 2015	4.274	4.221	53	3.700	3.505	195	4.143	3.819	324	443-	314-	128-
27 - Jeugdzorg	5.475	5.422	53	4.574	4.322	252	4.548	4.700	152-	26	378-	404
30 - Voorzieningen voor mensen met een beperking	3.397	2.546	851	2.914	2.350	565	3.301	2.337	965	387-	13	400-
44 - Gezondheidszorg	861	148	714	786	7	779	725	20	705	61	13-	73
Resultaat incl. bestemming	23.449	19.664	3.785	21.110	17.051	4.060	22.539	18.196	4.343	1.428-	1.146-	283-

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Gezondheidszorg; Bestrijding Legionella	€ 0	
2	WMO overig, project sociale kracht		€ 23
3	WMO; stelpost uitgaven huishoudelijke hulp toelage HHT	€ 27	
4	WMO; rijksuitkering huishoudelijke hulp toelage HHT		€ 130
	Totaal incidenteel	€ 27	€ 153

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 282.890,- nadeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Arbeidsparticipatie”

Bij dit product is voor een bedrag van afgerond € 10.000 minder aan organisatiekosten toegerekend dan geraamd.

De kosten voor de maatschappelijke begeleiding en woonbegeleiding pakken voor dit bestuurlijke product € 70.000 nadeliger uit. De rijksvergoeding voor deze taken zijn verantwoord op programma 6 bij de Algemene uitkering van het gemeentefonds.

Het budget voor Re-integratie en participatie laat een groot voordeel zien van per saldo € 269.000. In 2016, het 1^e jaar, was het beleid om zuinig te zijn met de financiële middelen. Met de komst van klantmanagers in onze organisatie is de verwachting dat er een inhaalslag gemaakt gaat worden in 2017.

Zoals bij de 1^e bestuursrapportage 2016 gemeld is zijn de beleidstaken opgenomen in de nieuwe ambtelijke organisatie van Brummen. De hiermee gepaard gaande loonkosten worden gedekt uit de beschikbare 3D middelen. Per saldo wordt een bedrag van € 193.000 toegevoegd aan de reserve 3D. Dit is € 269.000 meer dan begroot na wijziging.

“Sociale voorzieningen”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd: Afgerond € 25.000.

Op het uitvoeringsbudget gemeente Apeldoorn is een voordeel ontstaan van € 49.000.

Het beschikbare budget voor de algemene bijstand, inclusief de inkomensvoorzieningen (IOAW, IOAZ en BZ) laat mede door de hogere rijksuitkering een voordeel zien van € 140.000.

Op de post Minimabeleid is over 2016 een nadeel ontstaan van € 364.000. Fors meer dan verwacht ten tijde van de 2^e bestuursrapportage € 70.000. Er zijn een aantal redenen voor overschrijding van het budget;

- Meer toekenningen van beschermingsbewind,
- Forse stijging deelnemers gemeentezorgpolis,
- Hogere vergoeding reiskosten naar Apeldoorn,
- Meer verstrekte leenbijstand, etc. i.v.m. komst statushouders,
- Bijna verdubbeling voor schuldhulpverlening (nb. via gemeentefonds uitkering december 2016 zijn er extra financiële middelen naar de gemeente toegekomen).

Al met al zullen we voor de komende jaren extra budget nodig hebben om het minimabeleid uit te kunnen voeren.

“Gezondheidszorg”

Bij dit product zijn minder organisatiekosten toegerekend dan geraamd: Afgerond € 36.000. Binnen de Algemene gezondheidszorg is € 18.000 minder uitgegeven en binnen het product Jeugdgezondheidszorg blijven we ruim € 19.000 binnen het budget. Dit omdat onder andere er geen kosten zijn gemaakt voor het zorgadviesteam.

“Voorzieningen voor mensen met een beperking”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 285.000. Het budget voor WVG is met € 52.000 overschreden, verder is de reserve WMO niet ingezet omdat er geen kosten voor grote woningaanpassingen zijn geweest voor een bedrag van € 41.000. Per saldo voor dit product een nadeel van € 93.000.

Het budget WMO 2007 (huish. hulp) laat bij dit bestuurlijke product ten opzichte van de begroting een nadeel zien van € 23.000.

“Sociaal Domein”

Hieronder treft u 3 bestuurlijke producten aan op het gebied van WMO en Jeugdzorg. Per product zijn berekeningen gemaakt met daarbij de verrekeningen met reserves WMO 2007 en 3D. Op basis van de bestaande afspraken worden de kosten en opbrengsten in het kader van genoemde producten verrekend met de bestemmingsreserves. Ook de organisatiekosten van het Team voor Elkaar worden gedekt uit de beschikbare middelen sociaal domein en uiteindelijk verrekend met de reserve 3D. Deze totale kosten zijn over onderstaande producten elk 1/3 deel verdeeld. Vandaar per product grote verschillen.

Specificatie per bestuurlijk product:

“Wmo-overige taken”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 281.000.

Op dit product is een opbrengst verantwoord van afgerond € 23.000 voor ambtelijke inzet op het project Sociale kracht onderdeel Talent.

Bij de kosten van derden is een nadeel ontstaan van € 120.000 veroorzaakt door kosten huur, bijeenkomsten Samen Goed voor Elkaar, communicatiekosten (folders/krantjes), kosten sociale kaart, evaluatie TvE en kosten onderzoek SWB. Tegenover deze kosten staat een hogere onttrekking aan reserve 3D van afgerond € 399.000. Per saldo levert dit product een voordeel op van € 28.000.

“Wmo-taken vanaf 2015”

Bij dit product zijn meer organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 185.000.

Bij de kosten van de diverse voorzieningen is een restant ontstaan van € 91.000. Het overschot wordt cf. de bestaande afspraak toegevoegd aan de reserve 3D. Voor 2016 wordt € 34.000 meer toegevoegd dan geraamd gelet op het overschot. Per saldo levert dit product een nadeel op van € 128.000.

“Jeugdzorg”

Bij dit product zijn minder organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 154.000.

Aan kosten van de diverse voorzieningen is een restant ontstaan van € 18.000. Overschot wordt cf. de bestaande afspraak toegevoegd aan de reserve 3D. Voor 2016 wordt € 231.000 minder toegevoegd dan geraamd gelet op het overschot. Per saldo levert dit product een voordeel op van € 404.000.




Portefeuillehouders: E. van Ooijen, J. Pierik en L. Tuiten






Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat onderwerpen als onderwijsbeleid en -beheer, leerplicht en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn ook opgenomen sport, cultuur, het bibliotheekwerk, het muziekonderwijs, de beoefening van amateurkunst, kinderopvang, welzijnsaccommodaties, ouderenwerk en jeugd- en jongerenwerk.





Wat hebben we gedaan

Goed onderwijs en een goede huisvesting van maatschappelijke voorzieningen

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	We houden inhoudelijk de verbinding op de beleidsvelden jeugd-onderwijs-veiligheid 2x per jaar een gezamenlijk overleg over de Lokale Educatieve Agenda	In de eerste helft van 2016 heeft over de te verwachten aanpassingen binnen het onderwijs-achterstandenbeleid met kindcentra (hierin zitten zowel onderwijs als kinderopvang) overleg plaatsgevonden. In de tweede helft van 2016 is er gezamenlijk overleg geweest om vervolgspraken te maken over de verwachte wijzigingen in onderwijsachterstandenbeleid en zijn afspraken gemaakt over zorg aan 0-4 jarigen. Door de OOGO's Passend Onderwijs lijkt 2x per jaar een overleg Lokale Educatieve Agenda minder noodzakelijk te worden.
	Minimaal 2x per jaar bestuurlijk overleg tijdens een OOGO voor afstemming zorg met Passend Onderwijs met zowel VO als PO	De bestuurlijke overleggen met Passend Onderwijs PO hebben de eerste helft van 2016 geleid tot een convenant voor het inrichten van regionale taal-schakelklassen. Tijdens het OOGO VO is de evaluatie van het eerste jaar van verbinding zorg / onderwijs binnen het OZC geëvalueerd. De geluiden zijn positief, maar de verbinding voor specifieke zorgarrangementen met het Team voor Elkaar kunnen nog beter. Regionaal is er veel aandacht voor voortijdig schoolverlaters. In september 2016 is (naast de regionale ontwikkelingen) een lokale pilot gestart met het RMC, 2 scholen en het TvE (incl. leerplicht-ambtenaar) om te achterhalen wat een goede gezamenlijke aanpak is bij voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim.
	We evalueren het onderwijsachterstandenbeleid n.a.v. halvering van de bekostiging voorzien in 2017	Het Ministerie heeft besloten de financiering pas m.i.v. 2018 aan te passen. Na goed overleg en onderzoek naar de gevolgen voor ouders is in de eerste helft van 2016 de hoogte van de ouderbijdrage vast aangepast. Daar waar eerder een vast laag tarief gehanteerd wordt, betaalt vanaf 1 augustus 2016 iedereen naar inkomen. Ouders die in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag vragen nu ook voor VVE uren kinderopvangtoeslag aan. Met ingang van januari 2017 wordt de Voorlees Express ingezet als algemene voorziening om de druk op VVE te verminderen. Zodra het Rijk de nieuwe doelgroepdefinitie bekend maakt wordt bezien of er in 2018 meer actie moet worden

	<p>We bouwen drie scholenclusters</p>	<p>ondernomen.</p> <p>Cluster 1 Beethovenstraat, is gerealiseerd en opgeleverd, conform planning en budget.</p> <p>Cluster 2 Meengatstraat is in oktober 2016 opgeleverd. De school wordt in februari 2017 in gebruik genomen. Als gevolg van bezwaren tegen de omgevingsvergunning is de school later dan gepland opgeleverd. Door de ontstane vertraging, niet veroorzaakt door de bouwaannemer, is de kostenstijging/ indexering aan de aannemer voldaan. Realisatie van het scholencluster is binnen het bouwbudget gerealiseerd.</p> <p>Cluster 3 Lorentzstraat, college stelt de gemeenteraad voor de procedure om te komen tot de bouw van het cluster te wijzigen van een bestemmingsplanprocedure, naar een uitgebreide omgevingsprocedure. Begin 2017 wordt de planologische procedure gestart. We hebben een wijzigingsopdracht gegeven voor realisatie van het cluster start uiterlijk juni 2017. Naar aanleiding van de wijzigingsopdracht zijn de realisatiekosten hoger. Over deze kosten hebben we overeenstemming bereikt met de aannemer. Ten behoeve van de wijzigingsopdracht en het vastleggen van de gevolgen hiervan, hebben we juridisch advies ingewonnen. Dit cluster wordt niet conform planning en budget gerealiseerd.</p>
	<p>We voeren de aanvragen voor huisvesting op basis van de Verordening Huisvesting Onderwijs uit op basis van recente prognosecijfers</p>	<p>Er zijn 2 aanvragen ontvangen en afgehandeld. In de tweede helft van 2016 is er een spoedaanvraag ontvangen voor extra onderwijsruimte voor de Triangel. Er is onderwijsruimte in medegebruik gegeven bij Kindcentrum De Sterrenbeek.</p>
	<p>We integreren het lokale leerlingenvervoer binnen de regionale Basismobiliteit</p>	<p>Eind 2016 is aanbestedingsprocedure gestart voor leerlingenvervoer dat vanaf augustus 2017 onder regionale Basismobiliteit Plus-OV valt.'</p>
	<p>We houden toezicht op de kwaliteit van kinderopvang en beheren het landelijke registratieregister</p>	<p>Wij hebben de GGD opdracht gegeven om alle controles op tijd uit te voeren. Ook wordt er handhavend opgetreden als de kinderopvanglocaties niet voldoen aan de wettelijke eisen. We zorgen dat het landelijk registratieregister up to date is.</p>
	<p>Verkenning mogelijkheden voor realisatie Educatiecentrum voor papier in Eerbeek</p>	<p>Deze activiteit heeft een directe samenhang met het programma 'Ruimte voor Eerbeek'. Na besluitvorming over de PlanMer kan een nadere verkenning van de mogelijkheden plaatsvinden.</p>

Kansen voor jeugd en jongeren

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Uitvoeren (actiegericht) jeugd- en jongerenbeleidsplan	Ligt op koers. Wel vertraging voor de uitvoering van een JOP in het park in samenwerking met de school. Hiervoor moet een vergunningprocedure worden doorlopen.
	Realisatie van een multifunctioneel speelveld/'court' in samenwerking met de Cruyff Foundation.	In april 2016 is het Cruyff Court geopend. Vanuit het Jongerenwerk blijft de inzet de jeugd ervan te overtuigen dat het belangrijk is de sluitingstijd van 22.00 uur te respecteren. De hekken zijn gedeeltelijk verhoogd. Eind 2016 is door de HAN een leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Hierover volgt in maart 2017 een verslag.
	Meer mogelijkheden onderzoeken om jongeren beter te betrekken bij beleid	Met MAR vindt overleg plaats over betrekken van jongeren. Bij symposium middelengebruik heeft jeugd een actieve rol. Met de jongeren die tweede helft van het jaar betrokken zijn bij de bestuursexcursie zijn nadere afspraken gemaakt om mee te denken hoe jongeren beter betrokken kunnen worden. Tijdens de nieuwjaarsreceptie is ten behoeve van dit doel een Instagram account geopend.
	Voortzetten van het project om talent van jong en oud met elkaar te verbinden.	De talenthousmethode is verbreed naar Eerbeek en loopt. Ook in Brummen worden door jongeren zelf activiteiten georganiseerd met blijvende aandacht voor verbinding jong en oud. Voor de zorg van jongeren is nauwere verbinding gelegd met TvE en de samenwerking verloopt steeds beter.

Een bloeiend verenigingsleven en goede culturele en sportvoorzieningen

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Herijking subsidiebeleid i.k.v. Perspectiefnota	Start is gemaakt in het najaar van 2016, afronding medio 2017. De nieuwe Algemene subsidieverordening is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 december 2016.
	Verder vormgeven aan de nieuwe sportkoepel	Wordt verder uitgewerkt na de bespreking van de stand van zaken in de gemeenteraad op 22 mei 2016. Besluitvorming over de oprichting van een sportkoepel is in 2016 niet haalbaar gebleken. Planning raadsbehandeling 30 maart 2017.
	Ontwikkeling hernieuwd sportbeleid in relatie tot gezondheidsbeleid	Loopt parallel met opzetten nieuw integraal gezondheidsbeleid. Planning najaar 2017. Start met inventarisatieronde onder sportorganisaties en andere belanghebbende organisaties (1 ^e lijnszorg, onderwijs, e.d.) in 1 ^e halfjaar 2017. Sportbeleid vormt onderdeel van integraal gezondheidsbeleid.
	Afronding onderzoek privatisering sportaccommodaties	In november 2016 heeft de raad de financiële effecten van privatisering opgenomen in het meerjarenperspectief en het college verzocht om een evaluatie/heroverweging privatisering buitensportaccommodaties in het eerste kwartaal 2017.

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	61	48	48	0
Structureel	5.919	4.628	4.545	4.215
<i>Totale lasten</i>	<i>5.979</i>	<i>4.676</i>	<i>4.593</i>	<i>4.215</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	0	0	0	0
Structureel	807	833	831	871
<i>Totale baten</i>	<i>807</i>	<i>833</i>	<i>831</i>	<i>871</i>

Resultaat programma 5 voor bestemming	5.172	3.843	3.762	3.344
--	--------------	--------------	--------------	--------------

<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	0	0	0	0
<i>Totale lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	1.426	47	47	7
<i>Totale baten</i>	<i>1.426</i>	<i>47</i>	<i>47</i>	<i>7</i>

Mutaties reserves	1.426-	47-	47-	7-
--------------------------	---------------	------------	------------	-----------

Saldo incl. bestemmingen	3.747	3.796	3.715	3.337
---------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
33 - Lokaal onderwijsbeleid	2.717	1.580	1.137	1.427	196	1.231	1.114	156	958	313	40	273
34 - Leerplicht en leerlingenvervoer	686	0	686	695	0	695	590	0	590	104	0	104
36 - Kinderopvang	105	0	105	123	0	123	99	0	99	24	0	24
37 - Bibliotheek en media	407	0	407	406	0	406	413	0	413	6-	0	6-
38 - Muziekonderwijs	25	0	25	33	0	33	29	0	29	4	0	4
39 - Amateurkunst en overige cultuur	54	0	54	65	0	65	65	0	65	1-	0	1-
40 - Sport	1.564	544	1.021	1.556	564	992	1.608	552	1.055	52-	11	63-
41 - Welzijnsaccommodaties	179	109	70	222	119	103	210	107	103	12	12	0
42 - Integraal ouderenwerk	0	0	0	0	0	0	46	63	16-	46-	63-	16
43 - Jeugd- en jongerenwerk	242	0	242	67	0	67	41	0	41	26	0	26
Resultaat incl. bestemming	5.979	2.233	3.747	4.593	878	3.715	4.215	878	3.337	378	0	378

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Onderwijs; sloopkosten noodlokalen Van Leeuwenschool	€ 0	
	Totaal incidenteel	€ 0	€ 0

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 377.635,- voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Lokaal onderwijsbeleid”

Op dit bestuurlijke product zien we de volgende ontwikkelingen:

Lagere kosten vervoer schoolgym € 11.000,

Lagere kapitaallasten als gevolg van vertraging oplevering scholenclusters € 203.000,

Uitstellen sloop oude schoollocatie € 40.000. Betekent ook geen inzet reserve IHP nodig in 2016,

Budget voorschoolse opvang laat een voordeel zien van € 33.000,

Overige exploitatiekosten en toegerekende organisatiekosten laten een voordeel zien van € 27.000.

“Leerplicht en Leerlingenvervoer”

Bij dit product zijn minder organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 32.000.

De kosten voor het vervoer en kosten van uitbesteding vallen uiteindelijk € 73.000 lager uit dan geraamd.

Bij de 2^e bestuursrapportage werd nog een voordeel verwacht van € 28.000.

“Kinderopvang”

Bij dit product zijn minder organisatiekosten toegerekend dan geraamd van afgerond € 12.000.

Bij de overige kosten voor kwaliteitstoetsing en peuterwerk is ook een voordelig resultaat te zien van afgerond € 12.000.

“Sport”

Dit product laat een nadeel zien van € 11.000 mede als gevolg van hogere toegerekende organisatiekosten.

Voor wat betreft overige exploitatiekosten en opbrengsten zijn er als gevolg van ontwikkelingen op buitensport is de geplande renovatie niet uitgevoerd, maar daar tegenover stonden iets hogere onderhoudskosten, per saldo een voordeel van € 11.000. Tegenover dit voordeel is als gevolg van éénmalige afboeking boekwaarde veldverlichting een nadeel ontstaan van € 11.000.

Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt in het kader van sportstimulering (JOGG regisseur, buurtsportcoach en combinatiefunctionaris) en voor het project BALM. In totaliteit een overschrijding van € 23.000.

Op de post verhuur gymlokalen is een nadelig resultaat behaald van € 20.000. Op alle overige exploitatie van binnen- en buitensport is een nadeel ontstaan van afgerond € 9.000.

“Welzijnsaccommodaties”

Als gevolg van tijdelijke leegstand gebouw de Plu is de opbrengst niet volledig gerealiseerd. De totale exploitatie laat uiteindelijk een tekort zien van afgerond € 15.000. Tegenover dit tekort pakken de werkelijke kapitaallasten € 15.000 lager uit.

“Integraal ouderenwerk”

In het najaar heeft de Provincie de subsidie vastgesteld Partnerschap door verbinding. Bij ons bekend onder projectnaam Wijs met Grijs. Uit de vaststelling komt naar voren dat wij € 46.000 moeten terugbetalen. Daar tegenover staat een voordeel door het volledige vrijval van de bekleemde middelen van afgerond € 63.000. Per saldo een incidenteel voordeel van afgerond € 16.000 zoals ook al in de 2^e bestuursrapportage gemeld.

“Jeugd- en jongerenwerk”

Qua organisatiekosten is er voor € 22.000 minder toegerekend dan geraamd. Voor de overige exploitatie zijn er geen bijzonderheden te melden.

Portefeuillehouder: J. Pierik

Korte omschrijving van het programma

De dekking van de lasten van het voorzieningenniveau in onze gemeente wordt voor een groot deel gevonden in dit programma. Het gaat dan vooral om de onroerende-zaak belastingen (OZB) en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze middelen hebben, in tegenstelling tot heffingen als de rioolrechten of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bestemd bestedingsdoel. Ze zijn dus niet geoormerkt.



Verder zijn in dit programma opgenomen de lasten van een aantal ondersteunende functies en de documentaire en financiële informatievoorziening.

Wat hebben we gedaan

De uitwerking van de Perspectiefnota

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Verdere optimalisering van de planning en control cyclus	In 2016 heeft een verdere optimalisering van de planning en control cyclus plaatsgevonden. Adviezen van de auditcommissie om meer aandacht te schenken aan de aansluiting van de verschillende documenten (perspectiefnota, begroting, bestuursrapportages en jaarrekening) zijn opgepakt. Deze aanpassingen moeten bij de behandeling van de diverse stukken in 2017 zichtbaar worden.
	Invoering van prestatie management in de nieuwe proces gestuurde organisatie	Via het proces HR worden de voorbereidingen getroffen voor het uitvoeren van de HR3P scan (vlootshouw personeel) Aan de hand hiervan worden gerichte prestatieafspraken met de medewerkers gemaakt gekoppeld aan de taken binnen de gemeente. Dit proces loopt volgend planning door in 2017.
	Verdere ontwikkeling van de programmabegroting op basis van het advies van de Audit commissie en landelijke regelgeving	In samenspraak met de Auditcommissie is de programmabegroting 2017-2020 anders vormgegeven. Aanpassingen op basis van de gewijzigde landelijke regelgeving zijn daarbij meegenomen.
	Invoering van professionele informatievoorziening als basis voor procesgericht werken en prestatie management	Met het aantrekken van een ervaren informatiemanager is de start gemaakt met het opbouwen van het proces ICT van de toekomst. Gegevensbeheer, gegevensanalyses en gegevensontsluiting is daarbij een speerpunt. Juist om de professionalisering ook daadwerkelijk door te kunnen voeren dient hierop nadrukkelijk de focus te worden gelegd.

Financieel gezond

Resultaat	Activiteit	Stand van zaken
	Jaarlijks een sluitende begroting presenteren, waarin bijbehorende risico's worden afgedekt. Voor de jaren 2016 t/m 2019 wordt gestreefd naar een jaarlijks begrotingsoverschot, waarmee het eigen vermogen van de gemeente weer kan worden versterkt	De vastgestelde programmabegroting 2016-2019 vertoont voor alle jaren een overschot. Hiermee wordt voldaan aan het beleidsuitgangspunt.
	Zorgen voor een minimale stand van de vrije reserve van € 1.000.000 positief Zorgen dat alle tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn	Per eind 2015 vertoonde de vrije reserve nog een negatief saldo. Door het creëren van jaarlijkse overschotten op de begroting/jaarrekening en/of het beschikbaar maken van bestemmingsreserves zal naar de minimale stand van € 1.000.000 toegewerkt worden. Inmiddels is in het kader van de begrotingsvaststelling 2017 besloten om te gaan werken met een ratio van 1,4. Praktisch betekent dit dat toegewerkt gaat worden naar een omvang van de algemene reserve van 1,4 maal de omvang van de weerstandsreserve.

Wat heeft het gekost

<i>bedragen x € 1.000</i>	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting na wijziging	Realisatie 2016
<i>Lasten</i>				
Incidenteel	2	0	7	7
Structureel	4.401	585	1.702	3.470
<i>Totale lasten</i>	<i>4.403</i>	<i>585</i>	<i>1.708</i>	<i>3.477</i>
<i>Baten</i>				
Incidenteel	4	0	0	0
Structureel	21.646	19.541	19.896	22.309
<i>Totale baten</i>	<i>21.650</i>	<i>19.541</i>	<i>19.896</i>	<i>22.309</i>

Resultaat programma 6 voor bestemming	17.246-	18.957-	18.188-	18.832-
--	----------------	----------------	----------------	----------------

<i>Lasten</i>				
Mutaties reserves	3.189	806	804	217
<i>Totale lasten</i>	<i>3.189</i>	<i>806</i>	<i>804</i>	<i>217</i>
<i>Baten</i>				
Mutaties reserves	1.457	0	813	44
<i>Totale baten</i>	<i>1.457</i>	<i>0</i>	<i>813</i>	<i>44</i>

Mutaties reserves	1.732	806	9-	173
--------------------------	--------------	------------	-----------	------------

Saldo incl. bestemmingen	15.514-	18.151-	18.197-	18.659-
---------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Het financiële verloop van de bestuurlijke producten

	Rekening 2015			Begroting 2016 na wijz.			Rekening 2016			Afwijking		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
45 - Financiering en beleggingen	20	2.136	2.116-	1.579-	326	1.905-	12	1.798	1.786-	1.591-	1.472-	119-
46 - Belastingen	514	4.233	3.719-	553	4.208	3.655-	538	4.321	3.783-	15	113-	128
47 - Algemene uitkering Gemeentefonds	9	14.360	14.351-	9	15.181	15.171-	1	15.460	15.458-	8	279-	287
48 - Organisatiebeleid	142	0	142	257	0	257	124	0	124	132	0	132
49 - Beleidsinstrumentarium	642	0	642	606	0	606	711	0	711	105-	0	105-
50 - Documentaire Informatievoorziening	645	0	645	707	0	707	739	0	739	32-	0	32-
51 - Financiële Informatievoorziening	656	4	651	490	15	475	550	22	528	60-	7-	54-
52 - Stelposten	495	616	121-	347	147	201	449	169	279	102-	23-	79-
53 - Kostenplaatsen	220	302	82-	1.336-	19	1.355-	10	583	573-	1.346-	564-	783-
54 - Afdelingskosten	1.273	2-	1.275	1.801	0	1.801	559	0	559	1.242	0	1.242
55 - Begrotingsuitkomst	2.977	1.457	1.520	658	813	155-	0	0	0	658	813	155-
Resultaat incl. bestemming	7.592	23.106	15.514-	2.512	20.709	18.197-	3.693	22.353	18.659-	1.182-	1.644-	462

Incidentele lasten en baten op realisatiebasis

Nr.	Incidentele lasten en baten	Lasten	Baten
1	Kosten audit archief 2016	€ 7.000	
	Totaal incidenteel	€ 7.000	

Verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging

De financiële uitkomst van het programma valt € 462.121 voordeliger uit dan geraamd. Hieronder de hoofdoorzaken van dit verschil.

“Financiering en beleggingen”

Aan rente en dividenden van nutsbedrijven is per saldo € 28.000 meer ontvangen dan was geraamd. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere dividenduitkering van waterbedrijf Vitens.

In 2016 werd er minder uitgegeven aan rente van geldleningen en werd er meer rente ontvangen. In totaal leverde dit een voordeel op ten opzichte van de begroting van ruim € 130.000. In de 2^e bestuursrapportage 2016 werd nog uitgegaan van een voordeel van € 105.000.

Het positieve resultaat op de renteverdeling kwam in 2016 uit op een bedrag van € 1.616.000. In de begroting werd nog uitgegaan van een bedrag van € 1.762.000.

“Belastingen”

De uitvoering van de wet “Waardering Onroerende Zaken” (WOZ) viel in 2016 ruim € 52.000 voordeliger uit, vanwege € 38.000 minder urenbesteding en € 14.000 lagere kosten van derden.

De opbrengst bij de onroerende zaakbelastingen (OZB) lag ruim € 33.000 beneden de raming. In de 2^e bestuursrapportage 2016 werd al melding gemaakt van een lagere opbrengst van € 28.000, vanwege de gevolgen van bezwaar- en beroepschriften.

Bij de toeristenbelasting was de opbrengst van € 751.000. Dit is € 101.000 boven de raming. Op basis van het afgesproken beleid is van de totale opbrengst ruim € 216.000 toegevoegd aan de reserve Toerisme en Recreatie, ruim € 50.000 meer dan geraamd.

In 2016 is een bedrag van € 44.000 geïnd als bijdrage “Bedrijfsinvesteringszone Eerbeek”. In de begroting was hiermee geen rekening gehouden. Via het bestuurlijk product “Economisch Beleid” binnen programma 2 is van dit bedrag zo’n € 43.000 in de vorm van subsidies uitgekeerd.

“Algemene uitkering”

Via de 1^e bestuursrapportage werd de geraamde stand van de algemene uitkering uit het gemeentefonds met afgerond € 189.000 bijgesteld. Een en ander op basis gegevens vanuit de september/december-circulaire 2015. In de 2^e bestuursrapportage werd een hogere rijksvergoeding gemeld van € 13.000.

De uiteindelijke rijksuitkering die in 2016 werd ontvangen is gebaseerd op gegevens uit de mei, september en decembercirculaires. Via specifieke advisering wordt uw gemeenteraad steeds geïnformeerd over het verloop van de uitkering.

Op basis van de meicirculaire 2016 werd het landelijke accres, de trendmatige toe- of afname van de uitkering, per saldo met € 117 miljoen verlaagd ten opzichte van het niveau van september 2015. Dit werd met name veroorzaakt door een lagere inflatie. Daardoor werd het uitgavenkader van de rijksoverheid neerwaarts bijgesteld met gevolg lagere Netto Gecorrigeerde Rijksuitgaven, met als resultante een lager accrespercentage. In september was er vervolgens een toename van het accres te zien van landelijk € 88,4 miljoen. De belangrijkste verklaring voor deze stijging waren de extra uitgaven van het kabinet voor veiligheid, defensie, zorg, onderwijs en armoedebestrijding. Voor Brummen leverde dit in 2016 een hogere uitkering op van rond de € 86.000.

In de septembercirculaire 2016 waren voor de decentralisatie uitkeringen (DU's) verhoogde asielinstroom middelen toegekend voor de periode januari tot en met juni 2016. In de decembercirculaire werden vervolgens bedragen toegekend over de periode juli tot en met oktober 2016. Voor Brummen ging het hierbij om een bedrag van rond de € 40.000.

Uiteindelijk werd er over het jaar 2016 ruim € 234.000 meer ontvangen dan geraamd. Daarnaast werd voor de uitkeringsjaren 2014 en 2015 nog ruim € 45.000 ontvangen.

“Organisatiebeleid”

Op begrotingsbasis werd er voor een waarde van bijna € 257.000 aan organisatiekosten toegerekend aan dit bestuurlijke product. Hierbij gaat het om uren voor beleidsondersteuning aan afdelingen en uren voor het LEAN-nen van processen. Uiteindelijk werd voor een bedrag van € 124.000 aan uren aan dit bestuurlijk product toegerekend. Oorzaak hiervan is met name dat in 2016 in afwachting van de uitkomst van het organisatieontwikkelingsproces, LEAN-activiteiten dat jaar wat minder prioriteit hebben gekregen. Het voordelige verschil van ruim € 132.000 is geen voordeel voor de uitkomst van de jaarrekening 2016, omdat de uren in de praktijk aan andere productie is besteed.

“Beleidsinstrumentarium”

Op dit bestuurlijk product worden de kosten zichtbaar gemaakt, die voortkomen uit de zogenoemde “Planning en Control Instrumenten”, zoals de Perspectiefnota, de Programmabegroting, de Productenraming, de Bestuursrapportages en het Jaarverslag. Ook de kosten van de externe accountant komen ten laste van dit bestuurlijk product.

Op rekeningsbasis is er voor een bedrag van afgerond € 105.000 meer aan uren toegerekend. Met name als gevolg van een hogere ureninzet voor het samenstellen van het jaarverslag 2015, de Perspectiefnota 2016 en de Programmabegroting 2017-2020. Het nadelige verschil is geen nadeel voor de jaarrekening 2016, omdat de uren zijn gemaakt binnen de beschikbare formatie. Dus een verschuiving in de ureninzet. Zie ook het bestuurlijk product “organisatiebeleid”, waar zich het omgekeerde fenomeen heeft voorgedaan.

Per saldo zijn de accountantskosten over 2016 voor € 31.000 overschreden. Als gevolg van nagekomen kosten 2015 en een hoger gesteld budget voor 2016. In de 2^e bestuursrapportage 2016 werd al melding gemaakt van te verwachten meerkosten van € 10.000.

“Documentaire informatievoorziening”

Bij dit bestuurlijk product gaat het om de kosten die gemoeid zijn met het archiefbeheer, de postregistratie, de tekstverwerking en het vervaardigen van drukwerk. Hoofdzakelijk gaat het daarbij om de kosten van de ureninzet van de ambtelijke organisatie. Uiteindelijk werd voor een bedrag van afgerond € 47.000 meer aan ambtelijke kosten toegerekend. De uitbestedingskosten, met name voor drukwerk, bleven € 15.000 binnen de raming.

“Financiële informatie voorziening”

Ook dit bestuurlijk product bestaat met name uit toegerekend ureninzet van de ambtelijke organisatie. Uiteindelijk werd er in 2016 per saldo voor een bedrag van € 68.000 meer aan dit bestuurlijk product toegerekend. Met name vanwege een hogere ureninzet voor de financiële informatievoorziening en interne controles.

“Stelposten”

Op de stelposten zijn o.a. verantwoord de kosten van bovenformatief personeel en personeel dat is gedetacheerd bij andere organisatie, waarvoor een vergoeding wordt ontvangen. Uiteindelijk kwamen de kosten afgerond € 79.000 hoger uit dan was geraamd. Oorzaak was ondermeer de betaling van een eenmalige afkoopsom, waar tegenover een structurele besparing op loonkosten staat. Ook moest een eenmalige reservering worden gedaan in het kader van het IKB (Individueel Keuzebudget). In de 2^e bestuursrapportage was al aangegeven dat rekening moest worden gehouden met € 34.000 aan hogere kosten.

“Afdelingskosten”

In april 2016 werd het reorganisatieproces Wij Werken voor Brummen formeel afgerond. Vanaf dat moment is hard gewerkt aan de invulling van de openstaande vacatures. Per 1 september zijn diverse nieuwe collega's in dienst gekomen, waarmee bestaande vacatures werden ingevuld. De overgang van een traditionele organisatiestructuur naar een organisatie ingericht naar processen, betekende ook dat de tijdverantwoording in de praktijk behoorlijk anders is verlopen dan in de begroting was geraamd op basis van de oude organisatiestructuur. Het niet over producten verdeelde saldo van de organisatiekosten kwam uiteindelijk uit op een bedrag van afgerond € 593.000.

Een aantal effecten hebben dit veroorzaakt:

- De kosten van procesmanagers en –coördinatoren worden niet verdeeld over andere medewerkers;
- De vakantietoelage over juni 2016 tot en met december 2016 maakt geen onderdeel uit van het Individuele Keuze Budget (IKB) dat per 1 januari 2017 is ingevoerd en wordt eenmalig uitgekeerd in mei 2017. Het gaat hier om een bedrag van € 246.000. In de 2^e bestuursrapportage werd nog uitgegaan van € 259.000.

“Kostenplaatsen”

Bij de kostenplaatsen, bijvoorbeeld huisvesting en automatisering, gaat het om alle, om administratieve redenen, centraal verzamelde kosten, met uitzondering van de rentelasten. De verdeling van de rentelasten loopt via het product “Financieringen en beleggingen”. Via verdeelsleutels worden de kosten over de andere programma's verdeeld en resteert op programma 6 een verdeelverschil. Per saldo ontstond er op rekeningsbasis een positief verdeelverschil van € 573.000.

Bij de kostenplaats Automatisering is een bijdrage van de reserve 3D is afgerond € 44.000 verantwoord ter dekking van de kosten.

“Begrotings- en rekeningsaldo”

De jaarlijks stelpost van € 20.000 voor “onvoorzien uitgaven” is in 2016 niet ingezet en valt daarmee vrij ten gunste van het resultaat van de jaarrekening.

De paragrafen

Algemeen

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. Verder worden de financiële uitkomsten in 2016 beschreven.

De onroerendezaakbelastingen (OZB)

Via het coalitieakkoord “Schakelen naar de toekomst” 2014-2018 is het bestaande beleid van in principe alleen inflatiecorrectie bij de belastingtarieven herbevestigd. Voor de jaarlijkse inflatiecorrectie OZB binnen onze gemeente is het indexeringscijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) over het tijdvak juli vorig jaar – juni lopend jaar van belang. Dit percentage kwam voor 2016 uit op 0,7%.

De onroerendezaakbelastingen (OZB) worden geheven als een percentage van de WOZ-waarde van de betreffende onroerende zaak. Eenzelfde systematiek als bij de berekening van het eigenwoningforfait bij de inkomstenbelasting.

<i>Onroerendezaakbelastingen</i>	<i>Werkelijk 2015</i>	<i>Begroot Nw 2016</i>	<i>Werkelijk 2016</i>
Netto gerealiseerde opbrengst	€ 3.490.695	€ 3.557.965	€ 3.524.947
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	1,6%	0,7%	0,7%
Voorgesteld inflatiepercentage	1,6%	0,7%	0,7%
Woningen, eigenarenheffing in %	0.107%	0.108%	0.108%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0.165%	0.169%	0.169%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0.207%	0.212%	0.212%

De toeristenbelasting

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting. Vanaf 2012 geldt een tarief van € 1,35 per overnachting. Beleid is om 50% van de meeropbrengst, ten opzichte van de raming van 2011 ad € 318.000, toe te voegen aan de bestemmingsreserve “Toerisme”.

Deze reserve wordt ingezet ter dekking van bestaande kosten van toerisme en recreatie en voor dekking van nieuwe initiatieven. De werkelijke opbrengst 2016 van afgerond € 751.000 is ruim € 101.000 meer dan geraamd. Dit komt neer op een toevoeging aan de reserve van € 751.000 - € 318.000 = € 433.000 x 50% = € 216.500.

De afvalstoffenheffing

Beleidsuitgangspunt is 100% dekking van de toe te rekenen kosten. Heffing van deze gelden vindt plaats op basis van het diftarprincipe. Dekkingstekorten of -overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de bestemmingsreserve afvalstoffenheffing en worden vervolgens weer betrokken bij de tariefstelling in komende jaren.

<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>Werkelijk 2015</i>	<i>Begroting Nw 2016</i>	<i>Werkelijk 2016</i>
Gerealiseerde opbrengst	€ 1.904.642	€ 1.683.165	€ 1.615.878
Vast recht per perceel per maand of een deel daarvan	€ 10,87	€ 10,87	€ 10,87
Container hoogbouw 30 liter voor restafval	€ 0,88	€ 0,88	€ 0,88
Container hoogbouw 60 liter voor restafval	€ 1,66	€ 1,66	€ 1,66
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,52	€ 2,52	€ 2,52
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 3,99	€ 3,99	€ 3,99
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 6,44	€ 6,44	€ 6,44
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,79	€ 0,90	€ 0,90
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 2,88	€ 1,44	€ 1,44
Procentuele stijging t.o.v. het voorgaande jaar.	-10,00 %	Gft-afval -/- 50%	Gft-afval -/- 50%

De werkelijk opbrengst bedraagt afgerond € 1.616.000. Dit is ruim € 67.000 lager dan geraamd. De werkelijke exploitatie pakt uiteindelijk € 680.000 lager uit dan geraamd. Als voornaamste post is te melden dat de vergoeding vanuit St. Afvalfonds € 444.000 hoger uitvalt dan geraamd. Per saldo wordt ruim € 427.000 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing. Dit is € 642.000 meer dan de raming na wijziging.

Onderdeel	Begroot na wijziging	Realisatie
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw	€ 1.683.165	€ 1.615.878
Aandeel btw in bovenstaande heffing	€ 307.778	€ 277.922
Heffing exclusief btw	€ 1.375.387	€ 1.337.956
Relevante kosten exclusief btw en incl. minimabeleid	€ 1.590.360	€ 910.687
Over/onderdekking te verrekenen met de reserve	-/- € 214.973	€ 427.269

De rioolheffing

Net als bij de afvalstoffenheffing is ook bij de rioolheffing het beleidsuitgangspunt dat 100% van de toe te rekenen kosten moet worden gedekt. De heffing bestaat uit een deel vast recht en voor een bedrag per m3 waterverbruik. Dekkingstekorten of overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de voorziening rioolheffing en worden vervolgens weer betrokken bij de tariefstelling in komende jaren.

Rioolheffing	Werkelijk 2015	Begroting Nw 2016	Werkelijk 2016
Gerealiseerde opbrengst	€ 2.908.856	€ 2.786.009	€ 2.856.437
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.056.816 m3	1.050.000 m3	1.033.159 m3
Vastrecht per rioolaansluiting obv. 9.300 aansluitingen	€ 42,36	€ 41,51	€ 41,51
Variabel tarief per m3 waterverbruik	€ 2,42	€ 2,37	€ 2,37
Procentuele stijging tarief t.o.v. het voorgaande jaar	0,0%	-2,0%	-2,0%

De werkelijk opbrengst bedraagt ruim € 2.856.000. Dit is ruim € 70.000 hoger dan in de begroting opgenomen. De werkelijke kosten pakken uiteindelijk € 709.000 lager uit dan geraamd waardoor het aandeel BTW een voordeel geeft van € 136.000. Het grootste voordeel van de lagere kosten heeft te maken met het feit dat er voor ruim € 450.000 minder aan de voorziening voor rioolrenovatie hoeft te worden gestort. Het saldo van deze voorziening per 31 december 2016 sluit nu aan met het geactualiseerde gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2020.

Per saldo wordt ruim € 901.000 toegevoegd aan de Voorziening Rioolheffing. Dit is ruim € 915.000 hoger dan geraamd bij de begroting na wijziging.

Onderdeel	Begroot na wijziging	Realisatie
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw	€ 2.786.009	€ 2.856.437
Aandeel btw in bovenstaande heffing	€ 314.165	€ 178.663
Heffing exclusief btw	€ 2.471.843	€ 2.677.774
Relevante kosten exclusief btw en incl. minimabeleid	€ 2.486.003	€ 1.776.481
Over-/ onderdekking te verrekenen met de reserve	-/- € 14.160	€ 901.293

Leges

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2016 is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 0,7%.

Opbrengst leges	Werkelijk 2015	Begroot Nw 2016	Werkelijk 2016
Rijks- en gemeentelijke leges productgroep burgerzaken	€ 307.695	€ 330.128	€ 340.503
Leges naturalisaties	€ 7.620	€ 7.450	€ 11.162
Leges burgerlijke stand	€ 52.473	€ 42.252	€ 55.833
Leges o.b.v. de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	€ 12.899	€ 10.922	€ 9.514
Leges omgevingsvergunningen w.o. bouwen	€ 644.031	€ 313.233	€ 365.101
Leges gebruiksvergunningen van gebouwen	€ 644	€ 0	€ 0

Begrafenisrechten

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2016 was rekening gehouden met inflatiecorrectie.

<i>Opbrengst leges</i>	<i>Werkelijk 2015</i>	<i>Begroot Nw 2016</i>	<i>Werkelijk 2016</i>
Gerealiseerde opbrengst	€ 91.304	€ 90.510	€ 96.165

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de op 3 november 2016 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2016-2017.

Deze paragraaf bevat volgens artikel 11. lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- b. een inventarisatie van de risico's
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Of anders gezegd: "de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen". Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De nota weerstandsvermogen is voor de jaren 2016 en 2017 gemaakt en zal in 2018 herijkt worden en dan ook weer voorgelegd worden aan het college en raad ter vaststelling.

Uiteraard zal in 2017 wel de jaarlijkse inventarisatie van de risico's worden uitgevoerd zoals de raad in 2008 heeft besloten. Door jaarlijks te inventariseren wordt invulling gegeven aan monitoring van risico's die de gemeente Brummen loopt (risicomangement).

De weerstandscapaciteit

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie.

In de nota weerstandsvermogen 2016-2017 staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat eind 2016 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserve

De algemene reserve van de gemeente Brummen bestaat uit de volgende onderdelen en bedragen:

- Weerstandsreserve € 1.675.000
- Vrije reserve € 324.000
- Totaal algemene reserve € 1.999.000 exclusief het resultaat van de jaarrekening 2016.

Weerstandsreserve

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Algemene reserve

Na enkele jaren van een negatieve vrije reserve is in 2016 weer een positief saldo op de vrije reserve ontstaan. De negatieve vrije reserve in het verleden was ontstaan door het treffen van voorzieningen voor de grondexploitaties in 2010 en 2011. Gezien de nog lage stand van de vrije reserve blijft het nog noodzakelijk om de lasten en baten te blijven beheersen.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves zullen naar verwachting grotendeels worden ingezet in de aankomende 4 jaren. Daarom zijn de bestemmingsreserves niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen.

Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorziene ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. Voor 2016 was € 20.000 beschikbaar binnen programma Financiering, wat onbenut bleef.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse bezuinigingsoperaties in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijd fase die nodig is om bijsturingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot. Blijft over de onbenutte capaciteit binnen de OZB.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor "een redelijk peil van de eigen heffingen" bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de werkelijke Brummense OZB opbrengst in 2016, is een onbenutte belastingcapaciteit berekend van afgerond € 1.812.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

Totaaloverzicht van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen

De weerstandscapaciteit	In het vermogen
De benodigde weerstandsreserve	€ 1.675.000
De vrije reserve	€ 324.000

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2016-2017 is als basis gebruikt. Onderstaand volgt een beschrijving van de potentiële risico's (> € 100.000) die Brummen loopt, waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd:

Nr	Beleidsstaak	Gebeurtenis	Bedrag
1	1 Bestuurlijke aangelegenheden	Overheveling ineens aan een pensioenfonds voor uitkeringen aan gepensioneerde wethouders door wettelijke regeling	€ 100.000
2	7 Brandweer en rampenbestrijding	Grote calamiteit zoals natuur-ramp, treinongeluk etc.	€ 100.000
3	11 Bouwgrondexploitaties	Minder rendabele exploitaties en contractrisico's	P.M.
4	27 Jeugdzorg	Door rijk doorgevoerde korting op budget kan niet in lasten worden gerealiseerd	€ 180.000
5	33 Lokaal onderwijsbeleid	Extra afschrijving geïnvesteerde gelden gebouwen en contractrisico's nieuwbouw	P.M.
6	Risico's P.M. en overige risico's < € 100.000		€ 1.295.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 1.675.000

Conclusie

De incidentele weerstandscapaciteit is bepaald op € 1.999.000. Het totaal aan incidentele gewogen risico's is bepaald op € 1.675.000. Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in voldoende mate kunnen worden opgevangen.

Vanuit de raad is aangegeven dat een weerstandscapaciteit van ruim voldoende (is > 1,4 x benodigde weerstandsreserve van € 1.675.000) wenselijk is. De weerstandscapaciteit zou dan op basis van de huidige benodigde weerstandsreserve uitkomen op € 2.345.000. De vrije reserve zou dan nog moeten groeien van € 324.000 naar € 670.000.

Let wel: De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering kan krijgen.

7. Financiële kengetallen

Vanaf 2016 zijn gemeenten verplicht om een aantal "kengetallen" in de begroting op te nemen. De bedoeling hiervan is om de financiële positie van gemeenten weer te geven en te kunnen vergelijken. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles en moet daarom altijd in relatie worden gezien met andere kengetallen. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld geven, betekent dit dat de financiële positie van een gemeente onder druk staat en dat maatregelen noodzakelijk zijn om deze situatie te verbeteren.

Hieronder een eerste proeve van uitwerking van de kengetallen voor Brummen. De komende jaren zullen we hier verder ervaring mee moeten gaan opdoen, zowel bij het opstellen van als met het trekken van conclusies in de Brummense situatie.

7a – Netto schuldquote, exclusief verstrekte leningen

De netto schuld geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente weer, ten opzichte van de eigen middelen. Daarmee ontstaat er een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen/afschrijvingen op de exploitatiebegroting/rekening.

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
96,6 %	100,4 %	95,9 %

7b – Netto schuldquote, inclusief verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in welke mate er sprake is van doorlenen van kapitaal, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast van de gemeente.

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
100,1 %	105,0 %	99,8 %

7c – De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft het eigen vermogen weer als percentage van het balanstotaal.

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
13,2 %	4,5%	16,0 %

7d – Kengetal bouwgrondexploitatie

Ook in Brummen is de afgelopen jaren gebleken dat de grondexploitatie een grote invloed kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Het kengetal geeft aan het aandeel van boekwaarde van de gronden in exploitatie en niet in exploitatie in de totale bate van de gemeente (exclusief de verrekeningen met reserves).

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
31,9 %	27,3 %	42,6 %

7e – Structurele exploitatieruimte

Bij de beoordeling van de begroting wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten en baten. Hoewel het onderscheid niet altijd even goed te maken is gaat het bij eenmalige zaken vaak om onderwerpen die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten en dit uit te drukken in een percentage.

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
4,4 %	- 0,1 %	0,9 %

7f – Belastingcapaciteit – Woonlasten meerpersoonshuishoudens

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Hieronder worden verstaan de OZB., de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De uitkomst van de berekening zijn de woonlasten in Brummen uitgedrukt in een percentage van het landelijk gemiddelde. De cijfers die in de Brummense lokale lastenmonitor worden genoemd, zie paragraaf A, vormen de basis van de berekening.

Rekening 2015	Begroting 2016	Rekening 2016
125,9 %	118,2 %	118,2 %

Algemeen

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, groenvoorzieningen, rioleringen, gebouwen en aanverwante zaken. Een zorgvuldig beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbaar gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden gebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een wezenlijk deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau en de kosten daarvan vast te kunnen stellen is in september 2007 het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt. Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

Het onderhoud van de wegen

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan wegen op- en vastgesteld. Voor de financiering van de uitvoering wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Uit deze voorziening worden het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de oppervlaktebehandelingen.

Bruggenbeheer

Wij willen minimaal 1 brug in 2017 vervangen hebben. In de tussentijd blijven de noodbruggen aanwezig en onderhouden. De voorbereiding en aanbesteding van de vervanging is in 2016 opgepakt, waarbij er van uit wordt gegaan dat tenminste één van de drie bruggen wordt vervangen.

Openbare reiniging

Met uitzondering van de centra en enkele toegangswegen tot de centra heeft het vegen van wegen en verwijderen van (zwerf-)vuil in de openbare ruimte op een sober en laag niveau plaats gevonden (C-niveau van de CROW kwaliteit catalogus). Inwoners en bedrijven konden zelf een steentje bijdragen in het leefbaar houden van de woonomgeving door zelf werkzaamheden uit te voeren. De centra en toegangswegen zijn op B-niveau onderhouden.

Per 1 maart 2016 is het gebruik van Round-Up als onkruidbestrijdingsmiddel in de openbare ruimte wettelijk verboden. De onkruidbestrijding op verhardingen heeft middels borstelen en branden maar vooral middels toepassing van stoom plaats gevonden.

Het verwijderen van zwerfvuil is uitgevoerd door mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

De openbare straatverlichting

In 2016 is een nieuw beleidsplan openbare verlichting opgesteld. In dit plan zijn de uitgangspunten voor de openbare verlichting weer gegeven. Op basis van dit beleidsplan zijn voorstellen gedaan voor een nieuw vervangingsplan openbare verlichting waarbij door overgang naar LED de beoogde energie-bezuinigingen worden behaald. Voor de vervanging is voor de jaren 2017 t/m 2021 een investering van € 270.000 per jaar in de begroting opgenomen.

Het regulier onderhoud van de verlichting (o.a. vervangen kapotte armaturen) is uitbesteed voor een periode van 4 jaar. De aanbesteding voor onderhoud is regionaal gedaan voor de jaren 2016 t/m 2019.

De rioleringsstelsels in de gemeente

Voor dagelijks onderhoud aan de rioolgemaal en correctief onderhoud zijn binnen de exploitatiebegroting jaarlijkse budgetten beschikbaar. Voor toekomstige renovaties van rioolstelsels is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. In 2016 wordt € 148.000 in deze voorziening gestort. Dit is ruim € 450.000 lager dan geraamd. De storting 2016 is gebaseerd op gegevens uit het betreffende beheersplan, het nieuwe GRP 2016-2020.

Uitbreiding van de bergingscapaciteit en het uitvoeren van verbetermaatregelen van het bestaande rioolstelsel wordt gedaan op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2016 - 2020. Noodzakelijke investeringen worden meerjarig ingepland en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatiebegroting. In november 2015 is het GRP 2016-2020 vastgesteld door de gemeenteraad.

De kosten voor het rioolstelsel worden voor 100% gedekt door de rioolheffing waarbij het principe "de vervuiler betaalt" wordt gehanteerd. De heffing wordt uitgevoerd door waterbedrijf Vitens die voor het verbruik van elke m³ water een opslag hanteert.

Renovatie en vervanging van riolen in 2016	
Verplaatsen gemaal Hallsepad	€ 30.000
Rioolvervangingen & verbetermaatregelen:	
Rioolvervanging/relining en deelreparaties in de kernen Eerbeek en Brummen	€ 610.000
Verbetermaatregel afkoppelen hwa Eerbeek zuid; aanleg IT Volmolenweg/Enkweg	€ 310.000
Vervanging drukriolering-minigemalen Fase III	€ 589.000
Milieumaatregelen	
Aanleg infiltratieriool aanbrengen DSI filters sporthal de Bhoele en gedeelte Stuijvenburchplein	€ 50.000
Onderzoeken	
Actualisatie, bijhouden & monitoring	€ 43.000

Het onderhoud van bermen en sloten

Het maaien van bermen en sloten is uitbesteed op basis van een bestek. Om budgettaire redenen worden de bermen gekleped op een enkele locatie met bijzondere vegetatie na. Op deze locaties met een bijzondere vegetatie wordt, ten gunste van de aanwezige bijzondere soorten, de vegetatie gemaaid en afgevoerd. Het vrijkomende slotenmaaisel is afgevoerd en grotendeels als structuurverbeteraar op landbouwgrond verwerkt door lokale agrariërs.

Het openbaar groen in de gemeente

Het inrichtingsniveau en het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente heeft haar basis in het beleid zoals dat is vastgesteld in de groenstructuurplannen. Het onderhoud wordt sinds 2008 uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Het onderhoudsniveau van onkruidbestrijding in het openbaar groen vindt plaats op een laag en sober niveau (C-niveau van de CROW kwaliteitscatalogus). Na een zeer nat voorjaar kenmerkte de zomer van 2016 zich als zeer droog. De beplanting heeft veel van de wisselende omstandigheden te lijden gehad en de jonge aanplant moest tot ver in het najaar water gegeven worden om uitdrogen te voorkomen.

Gemeentelijke bomen worden volgens de wettelijke normen geïnspecteerd. Het boomonderhoud vindt momenteel, uit financiële overwegingen, op een laag onderhoudsniveau plaats. Het onderhoud heeft zich in 2016 vooral gericht op het voorkomen van gevaarlijke situaties en schade.

De begraafplaatsen

Op de begraafplaatsen zijn veel oude graven aanwezig waarvan geen rechthebbenden (meer) bekend zijn. Onderzoeken naar rechthebbenden op de begraafplaats in Hall en op een gedeelte van de begraafplaats in Eerbeek zijn na 5 jaar onderzoek in 2016 afgerond. Bij 300 graven waar geen belangstelling meer voor was zijn de grafmonumenten verwijderd. De stoffelijke resten zijn nog in de grond aanwezig. In 2016 hebben er 4 as verstrooiingen, 39 begravingen en 15 urnbijplaatsingen op de begraafplaatsen plaats gevonden.

Het onderhoud van de begraafplaatsen heeft op B-niveau plaats gevonden (CROW kwaliteitscatalogus).

Speeltoestellen

De gemeentelijke speeltoestellen zijn conform de wettelijke eisen structureel gecontroleerd op gebreken. De valondergronden hebben hun jaarlijkse reinigingsronde gehad. Er zijn dit jaar geen ongelukken met speelvoorzieningen bij de gemeente gemeld. Een aantal speeltoestellen aan het Werfakkerpad en aan de Marten Putstraat hebben te lijden gehad van vandalisme en zijn gerepareerd. Aan het Stroomdal zijn twee minigoals geplaatst om overlast van voetballende jeugd in de wijk weg te nemen.

Sportvelden

De sportvelden zijn conform planning onderhouden. De voetbalvelden op sportpark De Veldkant in Eerbeek zijn per 1 juni in beheer overgedragen aan de Eerbeekse boys. Zij hebben vervolgens op twee velden een hybridegrasmat aan laten leggen (een met kunstvezels versterkte grasmat). Na een raadsbesluit heeft de gemeente de door de vereniging aangegane verplichtingen overgenomen van de vereniging.

Op sportpark De Hazenberg is veld 2 in de zomer gerenoveerd na dat het in het seizoen 2015-2016 slecht bespeelbaar bleek te zijn. De uitgevoerde herstelwerkzaamheden in combinatie met ongunstige hergroeiomstandigheden in de zomer bleken echter onvoldoende om een goede en sterke grasmat te krijgen. Om deze reden zijn extra bemestingen en doorzaaiwerkzaamheden uitgevoerd en is het oude veld 3 geschikt gemaakt om als uitwijk voetbalveld te kunnen fungeren.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. Hiermee is in 2016 een bedrag gemoeid van afgerond € 149.000. Uit de voorziening moet het onderhoud worden bekostigd van alle gebouwen die bij de gemeente in eigendom zijn. Het onderhoud aan deze gebouwen bestaat op dit moment alleen uit de allerhoogst noodzakelijke reparaties en vervangingen.

Het onderhoud van schoolgebouwen is uitgezonderd. Het dagelijks onderhoud valt onder de schoolbesturen. Het periodiek- en groot onderhoud verloopt via de huisvestingsverordening voor het onderwijs. Budgetten die hiervoor nodig zijn worden jaarlijks aangevraagd en via de lijst investeringen op de begroting gebracht.

Vanaf 1 januari 2015 is de regelgeving gewijzigd. Vanaf dan zijn de schoolbesturen zelf verantwoordelijk voor het periodiek- en groot onderhoud. Dit wordt rechtstreeks vanuit het Rijk gefinancierd richting de scholen. De gemeente blijft echter wel eigenaar van het gebouw. Wanneer een school ophoudt te bestaan, krijgt de gemeente het gebouw weer terug in een onderhoudsstaat die van tevoren is afgesproken met de schoolbesturen. Renovatie en nieuwbouw blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Herijking reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen.

Actualiteit van beheers- en beleidsplannen

Beheersplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheersplan gebouwen	Ja t/m 2016	Ja
Beheersplan wegen	Ja t/m 2018	Ja
Beheersplan riolen	Ja t/m 2020	Ja
Beheersplan groenvoorzieningen	Nee	Ja
Beheerplan openbare verlichting	Ja t/m 2020	Ja
Beleidsplannen		
Beleidsplan Gebouwen	2013-2018	
Groenstructuurplan Brummen	april 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Beleidsplan openbare verlichting	2016-2020	Ja
Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)	2016-2020	Ja
Afvalbeleidsplan	2013-2017	Ja
Structuurplan spelen	t/m 2015	Ja, echter grotendeels teruggedraaid

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatige risico's.

Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomen, niet is geoorloofd.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het treasury-statuuat is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Op 27 oktober 2016 is het Treasury-statuuat gewijzigd door de Raad (RB16.0038). In die zin dat de gemeente alleen leningen mag verstrekken of garanties mag afgeven als er in de uitvoering van een publieke taak een gemeentelijke samenwerking met derden plaatsvindt of als er in de uitvoering van een publieke taak een substantieel publiek belang wordt gediend waarbij vooraf informatie wordt ingewonnen over de financiële positie en kredietwaardigheid van de betreffende partij. De gemeente verstrekt alleen dan leningen of garanties na goedkeuring van de gemeenteraad. De gemeente kan middelen uitzetten uit hoofde van de treasuryfunctie als deze uitzettingen een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het prudente karakter van deze uitzetting en wordt gewaarborgd middels de richtlijnen en limiet en van dit treasury-statuuat.

Het gebruik van derivaten is niet toegestaan .

Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuuat, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van de begroting wordt een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierdoor kunnen we de te verwachten te betalen rente op eventueel aan te trekken financieringen beter inschatten, maar ook de toe te rekenen rente.

Om een laag risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieringsbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisiconorm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende 5 tot 10 jaar is.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer geldt dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties meer aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasury-statuuat en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan;
- kasgeldlimiet en *renterisiconorm* mogen niet worden overschreden.

Instrumenten in de Wet FIDO

In 2009 is de wet op onderdelen aangepast. Voor gemeenten betekent dit echter dat het toezichtinstrumentarium vrijwel niet is gewijzigd. Het doel van de *renterisiconorm*, het beheersen van het renterisico bij herfinanciering is niet gewijzigd. De berekening is eenvoudiger geworden. Deze norm houdt in dat de leningen waarvoor in een jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal is in de plaats gekomen van de totale vaste schuld.

De gemiddelde rente die in 2016 werd betaald over alle afgesloten leningen bedraagt 3.27% (begroot was 3,10%).

Kasgeldlimiet

Ten aanzien van de kasgeldlimiet is voor 2016 de volgende informatie te geven:

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het saldo van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is sinds 1 januari 2003 vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2016 een limiet van ruim € 3.8 miljoen. Per 31 december 2016 staat er vlottende activa op de balans van € 22 miljoen, tegen vlottende passiva van € 26 miljoen. Dit is inclusief kasgeldleningen van samen € 21 mln. Hiervan is inmiddels geconsolideerd tot een bedrag van € 16 miljoen. Hierdoor bevinden we ons ruim binnen de grenzen van de kasgeldlimiet.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn uitsluitend onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken. Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten, de Nederlandse Waterschapsbank, Triodosbank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds in Heerlen.

In 2016 is er geen sprake geweest van vervroegde aflossing.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Daarnaast worden de betalingen van de sociale voorzieningen, welke door de gemeente Apeldoorn worden uitgevoerd via de BNG.

Gezien de extreem lage rentepercentages, welke momenteel gelden voor vooral kasgeldleningen, is er voor gekozen om tijdelijk te financieren met kasgeldleningen. Maximaal elke 2 maanden wordt bezien of het langer verantwoord is op deze manier door te gaan met deze manier van financiering. Ook wordt de eerdergenoemde kasgeldlimiet nauw in de gaten gehouden.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Op basis van dit pakket trekt de bank voor de gemeente

daggelden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons daggeldleningen uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkist bankieren

Het Schatkistbankieren heeft op 1 januari 2014 zijn beslag gekregen. Hierbij moeten de gemeentes hun overtollige geldmiddelen bij de Nederlandse Staat stallen. Of dit qua rendement goed gaat uitpakken voor de gemeentes is maar de vraag, want zoals de wet nu is, zal er een rente vergoed worden, gelijk aan het percentage waartegen de Rijksoverheid nu leent. Momenteel is dat in elk geval lager dan de Eonia of Euribor. De bedoeling van de wet is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank en de andere komt tekort en leent bij de bank. Op zich een sympathieke gedachte, die echter haaks staat op gedachten rond deregulering en verzelfstandiging van de lagere overheden. Verder is het maar de vraag of het voor de beleggende gemeente, provincie, GR. e.d. voordelig uit gaat pakken.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

De wet HOF is per 1 januari 2014 ingegaan. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Nu de wet HOF van kracht is, worden ontvangsten en uitgaven van gemeentes, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeentes zijn wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeentes daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeentes ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeentes benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse lasten.

Financieringsbehoefte in 2016

Over 2016 werden de volgende mutaties in de leningenportefeuille verwacht.

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen tbv. de gemeente	33.838.021	5.000.000	7.709.736	31.128.285
Lening tbv. S.W.B.	403.856		13.055	390.801
Totalen	34.241.877	5.000.000	7.722.791	31.519.086

De werkelijke situatie was in 2016 als volgt:

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen tbv. de gemeente	33.837.772	5.000.000	7.709.735	31.128.036
Lening tbv. SWB	403.856		13.054	390.802
Totalen	34.241.628	5.000.000	7.722.790	31.518.838

Algemeen

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de verschillende aspecten van bedrijfsvoering. Financieel gezien worden de totale lasten en baten van de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie doorbelast naar de diverse programma's. De formele autorisatie van deze budgetten vindt plaats via het vaststellen van het totaal van de programma's.

De organisatiestructuur in 2016

De ambtelijke organisatie is in 2016 omgevormd van een "traditionele" indeling in afdelingen naar een organisatie die is ingericht op basis van werkprocessen.

De formatie en de loonsom

De ontwikkeling van de formatie in de afgelopen jaren ziet er als volgt uit:

Omschrijving	31-12-2015	31-12-2016
Griffie	1,36	1,36
Gemeentesecretaris	1,00	1,00
Ambtelijke organisatie	124,59	142,41
Totaal	126,95	144,77

In de onderstaande tabel zijn de personeelslasten en overige kerncijfers over de organisatie opgenomen.

Onderdeel	Werkelijk 2015	Begroting Nw 2016	Werkelijk 2016
Loonsom van de ambtelijke organisatie (incl. griffie en secr.)	€ 7.678.194	€ 9.112.966	€ 8.376.235
Aantal personeelsleden	146	149	165
Percentage mannen in dienst	49%	50%	49%
Percentage vrouwen in dienst	51%	50%	51%
Ziekteverzuimpercentage, totaal (excl. zwangerschap)	3,89%	5%	5,81%

Bij de salarisraming is uitgegaan van de organisatiewijziging per 1 april 2016. Bij de 1^e bestuursrapportage 2016 is de loonsom aangepast.

Het restant op loonkosten van de ambtelijke organisatie bedraagt € 736.731 en heeft te maken dat er gedurende de omvorming van de ambtelijke organisatie gedurende een periode van ruim een half jaar tot 9 maanden met inhuurkrachten is overbrugd. De kosten van inhuur zijn als gevolg van de overbruggingsperiode en ziektevervanging € 877.585 gebleken. Per definitie is de inzet van extern personeel duurder dan de inzet van vast eigen personeel. Daardoor is er per saldo een nadeel van € 140.854 ontstaan. Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 is voor de ambtelijke organisatie (incl. griffie en secretaris) een overschrijding gemeld van € 266.000. Voornamelijk bestaat deze overschrijding uit een verplichting die we in 2016 hebben moeten nemen als gevolg van de invoering van het Individueel Keuze Budget (= cao afspraak) per 1 januari 2017. De opbouw van vakantiegeld in de periode juni-december 2016 is dan ook als een eenmalige last meegenomen voor 2016. Dus per saldo zijn de kosten uiteindelijk meegevallen ten opzichte van de melding bij de 2^e bestuursrapportage.

ICT

Er is afgelopen jaar veel werk verzet in het I&A proces.

Het vervangen van het serverpark met nieuwe high end servers was een hele operatie. Niet alleen de installatie maar vooral de migratie van alle databases en data heeft veel inzet en tijd gekost. Daardoor hebben we tijdelijk extra licentiekosten en kosten voor ondersteuning.

Vanuit de BIG zijn enkele noodzakelijke investeringen gedaan, die niet begroot waren, om de veiligheid op het gewenst niveau te krijgen. Hiervoor hebben we een nieuwe firewall aangeschaft die in staat is DDOS aanvallen te pareren en om SPAM te filteren. Dit met de laatste beveiligingslevel die continu up to date wordt gehouden.

Om alle procedures te kunnen managen die met beveiliging te maken hebben is in overleg met burgerzaken het pakket Scienta aangeschaft.

Ook werden we geconfronteerd met een extreme verhoging van de onderhoudskosten bij Vicrea wat verhoogd is van € 45.000 naar € 75.000 per jaar. Landelijke wordt hier actie tegen gevoerd om dit ongedaan te krijgen. Dit heeft ons er wel toe gezet om onderdelen van de Vicrea-suite te analyseren en waar mogelijk te vervangen. Zo gaan we stroomlijn vervangen voor een innovatievere oplossing om informatie uit onze basisregistraties te kunnen presenteren in een webbrowser. Dit heeft tijdelijk tot dubbele licentiekosten geleid.

Ook het in dienst treden van 16 nieuwe medewerkers heeft tot eenmalige kosten voor uitgaven van iPads en iPhones geleid.

Het afgelopen jaar was een jaar vol met nieuwe uitdagingen. De gemeente Brummen bevindt zich in een dynamische omgeving met nieuwe wetgeving, trends en ontwikkelingen die zorgen voor aanvullend en/of gewijzigd takenpakket.

Na het Antwoord© tijdperk is er een sterke behoefte aan een nieuwe integrale visie op dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening/ICT. De nieuw te ontwikkelen visie zal een stevig effect hebben op de inrichting van onze gemeentelijke organisatie, de manier van werken en de inrichting van ons IT-landschap om ervoor te zorgen dat burgers nog beter geholpen worden. Maar ook om de interne bedrijfsvoering te professionaliseren.

Met het aanschaffen van een zaakstelsel, als gereedschap voor het procesgericht werken, zal het zaakgericht werken het documentgericht werken vervangen. Ook de balie en het KCC zullen met een nieuw telefoon- en KCC-systeem hierop aansluiten. Dit is voor komend jaar een essentiële ontwikkeling voor de gemeentelijke organisatie en dienstverlening.

Er zijn diverse wetgevingsprogramma's vanuit het programma Digitaal 2017. Denk aan de wet Generieke Digitale Infrastructuur (WGDI), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, de aanpassing aan de Bekendmakingswet en de wetgeving eID-stelsel en E-factoreren.

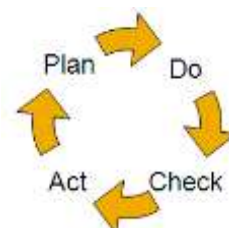
Voor de WGDI (als opvolger van NUP) bevat de nodige verplichtingen, zoals een aansluiting op www.mijnoverheid.nl voor onze gemeente. Ook de nieuwe website, die device onafhankelijk bekeken kan worden, is een gevolg hiervan.

ICT brengt, zoals alle middelen, kosten met zich mee. De baten die tegenover deze kosten staan zijn vaak verdeeld over de hele organisatie, doordat ICT een basis is voor efficiënter werken en een verbeterde dienstverlening aan inwoners en bedrijven. Meer met minder is hierbij het motto van de inzet op ICT. Dit brengt met zich mee dat voordat investeringen in ICT gedaan worden, eerst ook naar alternatieve scenario's gezocht wordt, zoals uitbesteden of samenwerken.

In de komende jaren zal digitalisering van de samenleving en de organisatie zich blijven ontwikkelen. Dit vraagt om extra investeringen in een goede netwerkstructuur, die moet voldoen aan de Baseline voor Informatiebeveiliging en tegelijk de openheid en transparantie biedt die de maatschappij van ons verlangt. Hiertoe werken we samen met een solide partner met dezelfde belangen: de kosten laag houden en de kwaliteit hoog.

Planning & Control cyclus

Met de Planning & Control cyclus wordt de cyclus aangeduid waarmee de raad de gemeentelijke financiën stuurt. In juni stelt de raad een perspectiefnota vast waarin de meerjarige kaders voor het beleid en de financiën staan. Deze keuzes vormen de basis voor de begroting. In oktober/november wordt deze begroting door de raad vastgesteld. Hierin worden de financiën voor het volgende jaar vastgelegd. Gedurende het jaar legt het college verantwoording af over de uitvoering van de begroting via twee



bestuursrapportages, in juni en oktober. In de jaarrekening legt het college vervolgens verantwoording af over het hele begrotingsjaar. Door deze cyclus van planningsdocumenten en rapportagedocumenten geeft de raad sturing aan de financiën en de beleidsprioriteiten.

Onderstaand schema geeft aan hoe de verschillende sturingsdocumenten zich tot elkaar verhouden.

Plan	Do	Check	Act
Toekomstvisie 2030	Via programmabegroting	Herijking in 2020	Evt. aanpassing in uitvoering of aanpassing visie
Bestuursakkoord 2014-2018	Via programmabegroting	Tussenbalans	Evt. aanpassing in uitvoering of aanpassing bestuursakkoord
Strategische beleidsdocumenten	Rechtstreekse uitvoering en via programmabegroting	Evaluatie op gezette tijden	Evt. aanpassingen in de uitvoering of van de strategische koers
Perspectiefnota	Via programmabegroting		
Programmabegroting (t=0)	Uitvoering begroting	1 ^e burap	Bijstelling lopende begroting (t=0)
		2 ^e burap	Doorwerking in conceptbegroting (t=1)
		jaarstukken	Doorwerking in perspectiefnota (t=2)

In 2016 is in samenspraak met de auditcommissie gewerkt aan de doorontwikkeling van de perspectiefnota en de begroting. De perspectiefnota is ingedeeld in beleidsterreinen. De indeling van de programmabegroting is vervolgens zodanig aangepast dat deze beleidsterreinen herkenbaar terugkomen. Dit heeft geleid tot een samenvoeging van twee begrotingsprogramma's in de begroting 2017. Daarnaast is een slag gemaakt door de verplichte indicatoren op te nemen in de begroting 2017. Deze indicatoren geven een indicatie van ontwikkelingen en kunnen daarmee het startpunt vormen van een gesprek of debat. Een derde wijziging in de begrotingsopzet is het eenvoudiger raadpleegbaar maken van de achterliggende beleidsdocumenten. Per programma zijn de beleidsdocumenten vanuit de begroting 2017 digitaal raadpleegbaar gemaakt. Deze verbetering draagt bij aan een toegankelijke digitale ontsluiting van onze lokale overheidsinformatie.

Rechtmatigheid

De gemeente Brummen dient als lokale overheid rechtmatig te handelen en hierover verantwoording af te leggen. Rechtmatigheid houdt in het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving, waaronder ook begrepen zijn de gemeentelijke verordeningen, raads- en collegebesluiten.

Voor de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen (die handelingen waaruit financiële gevolgen ontstaan die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord) is sprake als in de bedrijfsvoering wordt voldaan aan de wettelijke eisen en interne regelgeving. De handelingen moeten gebeuren volgens de regels die gelden.

Om hier invulling aan te geven worden verordeningen die nieuw gemaakt dan wel geactualiseerd zijn intern getoetst op rechtmatigheidsaspecten. Dit kan onder andere inhouden dat te gedetailleerde bepalingen worden geschrapt en dat de handhaafbaarheid wordt getoetst.

Verder worden interne controles uitgevoerd om invulling te geven aan het planning en control proces. De interne controles voor het jaar 2016 hebben betrekking op o.a. Jeugdhulp, WMO, aan- en verkopen van gronden, salarissen, verstrekte WABO-vergunningen en inkoop en aanbestedingen. Binnen deze controles wordt expliciet aandacht geschonken aan rechtmatigheidsaspecten. Hierbij wordt ook aandacht geschonken aan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Jaarlijks wordt een controleprotocol gemaakt waarin onder meer is aangegeven met welke diepgang en op welke (rechtmatigheids)aspecten de accountant haar werkzaamheden zal uitvoeren.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

In de begrotingsvoorschriften (BBV) wordt hiervoor het begrip “verbonden partijen” gehanteerd. Hieronder wordt verstaan het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen om daarmee het publieke belang te behartigen.

In deze paragraaf wordt aandacht geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen. Vanaf 2015 zijn de eisen aan Paragraaf F aangescherpt. Opgenomen zijn de laatst beschikbare cijfers over vermogens en resultaten.

De begrotingsvoorschriften definieerden een verbonden partij als een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk **en** een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat aan de verbonden partij ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet kan nakomen.

Het huidige aantal verbonden partijen is conform Paragraaf F bij de Programmabegroting 2016.

De verbonden partijen van onze gemeente

Uitgaande van de definitie van verbonden partijen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft onze gemeente de volgende verbonden partijen:

I – Deelname in vennootschappen;

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Circulus-Berkel B.V.;
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls;
6. VAM/ESSENT/RWE.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

7. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
8. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio;
9. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen (Delta);
10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland;
11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ);

III – Overige samenwerkingsvormen

12. Regionaal Archief Zutphen;
13. Regiotaxi Gelderland / Vervoerscentrale PlusOV;
14. Stichting Archipel;
15. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
16. Leisure Lands;
17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij:

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag, is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- a. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semipublieke domein.
- b. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

Brummen vraagt altijd bij de BNG een offerte bij het willen aangaan van een nieuwe lening (zie paragraaf D).

Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00126% van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In 2016 is een dividenduitkering ontvangen van € 716. In 2015 is € 400 ontvangen. De werkelijke ontvangst in 2014 is € 892, terwijl de bate in 2013 net boven de € 1.000 lag.

Het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar

(bedragen * miljoen)		01-01-2015		31-12-2015
Eigen vermogen	€	3.582	€	4.163
Vreemd vermogen	€	149.891	€	145.317
Achtergestelde schulden	€	32	€	31

Over 2015 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 226 miljoen (2014: € 126 miljoen). De omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen ligt in 2016 naar verwachting in lijn met die van het voorgaande jaar. Mede onder invloed van aanhoudende lage lange rentetarieven en de terughoudende rentepositie van de bank zal het renteresultaat in 2016 naar verwachting lager uitkomen dan over het verslagjaar. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen.

Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2016. Uit een in 2016 uitgevoerde stress test onder banken kwam de BNG als beste Nederlandse bank naar voren.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Gelet op de manier waarop de BNG opereert is er voor de gemeente Brummen als aandeelhouder geen reden het beleid aan te passen. De beleidsvrijheid voor gemeenten is verder beperkt sinds de aanpassing van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido) per eind 2013.

Ontwikkelingen

Sinds eind 2013 zijn gemeenten verplicht rentedragende liquide middelen in de schatkist onder te brengen. Dit beperkt de BNG in de (bedrijfsmatige) mogelijkheden binnen het bankverkeer. van de BNG.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.



Vanuit de VNG, vestigingsplaats Den Haag, wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties. De soms tegenstrijdige belangen van grote en kleine gemeenten en de rol van de VNG daarbij is regelmatig punt van aandacht binnen de VNG.

Het financiële belang

De bijdrage van onze gemeente was in 2016 € 28.754 met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland van € 1.050. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald.

Geconsolideerde balans van de VNG per ultimo

(bedragen x € 1.000)			2015		2014
Vaste Activa	€		68.897	€	70.330
Vlottende Activa	€		82.213	€	72.644
Groepsvermogen	€		63.615	€	64.382
Voorzieningen	€		2.903	€	2.111
Kortlopende schulden	€		84.601	€	76.481

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemen.

Ontwikkelingen

Per 1 januari 2013 is Coöperatie VNG Diensten U.A. enig lid van Coöperatie Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) U.A.

Om die reden is KING per dezelfde datum in de consolidatie betrokken. Qua financieel risico is er geen direct risico.

3. Circulus-Berkel B.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Circulus-Berkel B.V. verzorgt de inzameling van het huishoudelijk afval voor o.a. de gemeente Brummen. Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval, kunststoffen en grof huishoudelijk afval. Verder houdt Circulus-Berkel zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrengpunten.



Circulus-Berkel B.V. is op 1 december 2014 ontstaan uit een fusie tussen Circulus B.V. en Berkel Milieu N.V. Voor de fusie was de instemming nodig van alle acht deelnemende gemeenten en was toestemming vereist van zowel de provincie Gelderland als de provincie Overijssel. Omdat beide bedrijven bestuurlijk en operationeel al één waren, heeft de fusie alleen nog een effect op de financiële administraties die nu als laatste samengevoegd zijn.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Circulus Berkel B.V. De deelname van de gemeente in de vennootschap is gebaseerd op het aantal particuliere huisaansluitingen in onze gemeente. Dat zijn de aansluitingen waar Circulus Berkel B.V. huishoudelijk afval inzamelt. Per 100 huisaansluitingen heeft de gemeente recht op 1 aandeel. De gemeente heeft per eind 2014 82 aandelen in bezit met een tegenwaarde van € 37.210. Dit is de nominale waarde. De intrinsieke waarde per 31 december 2014 is berekend op € 600.000.

Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2016 gaat het daarbij om een bedrag van afgerond € 1.244.000.

(bedragen x miljoen euro)		2015		2014
Netto Omzet	€	42,473	€	42,019
Bedrijfsresultaat	€	2,333	€	2,580
Balanstotaal Eigen Vermogen	€	10,4	€	9,5
Balanstotaal Voorzieningen	€	2,4	€	2,4
Balanstotaal	€	33,2	€	35,3
Kostprijs van de Omzet	€	28,522	€	28,094
Gem. debiteurensaldo	€	0,931	€	1,091
Gemiddeld crediteurensaldo	€	4,988	€	4,399

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

In het najaar 2015 heeft de Raad het besluit genomen de verordening Afvalstoffen aan te passen aan de gewijzigde inzamelingsmethode van huishoudelijk afval. Inwoners krijgen op vrijwillige basis een mini-container voor kunststof. Verder wijzigt de ophaalfrequentie voor restafval van 1x per 2 weken in 1x per 4 weken.

Ontwikkelingen

In 2014 is de nieuwe strategie voor de periode 2015-2020 vastgesteld. Deze strategie borduurt voort op de vorige, maar heeft een aantal nieuwe elementen.

Circulus-Berkel wil bijdragen aan twee belangrijke veranderingen in de samenleving. De eerste is het verder terugdringen van afval en zoveel mogelijk producten en materialen die vrijkomen hergebruiken of omzetten in grondstoffen. Dat is goed voor het milieu, schept regionaal arbeidsplaatsen én stimuleert de economie.

De tweede is het bijdragen aan het verbeteren van de leefomgeving in de regio. Circulus-Berkel ziet duidelijk dat de afstandelijke 'openbare ruimte' overgaat in een gedeelde omgeving. Een omgeving waarvan bewoners en passanten gebruikmaken en waarvan zij de kwaliteit waarderen en willen verbeteren. Aan deze twee grote maatschappelijke veranderingen wil Circulus-Berkel bijdragen met vier gelijkwaardige kernwaarden: milieuwinst, activering, participatie en excellente dienstverlening.

4. Waterbedrijf Vitens



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap, vestigingsplaats Utrecht, heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruime zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op hetzelfde moment een zogenaamde “achtergestelde” lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in een tijdsbestek van 15 jaar wordt afgelost, levert in 2016 een rentebaten op van € 13.128,-.

Elke daadwerkelijke aflossing met € 95.480 per jaar verkleint het risico dat aan een achtergestelde lening zit. Bij een faillissement zal de uitbetaling van het dan nog uitstaande bedrag aan lening de minste kans van slagen op verhaal hebben.

Het rendement op de 21.364 “gewone” aandelen bedraagt € 81.824,-.

Balansgegevens.

Eigen Vermogen:

Het eigen vermogen per 31 december 2016 zal naar verwachting € 441,3 miljoen bedragen;
Het eigen vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 466,1 miljoen bedragen.
De stijging komt door een verwachte winst 2017 ad € 29,1, derivaten € 10 en een uitbetaling dividend 2016 ad € 14,3.

Vreemd Vermogen:

Het vreemd vermogen per 31 december 2016 zal naar verwachting € 1.292,8 miljoen bedragen;
Het vreemd vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 1.289,6 miljoen bedragen.

Resultaat:

Het verwachte resultaat 2017 bedraagt € 29,1 miljoen;
Het verwachte dividend over boekjaar 2017 (uitbetaald in 2018) bedraagt € 11,6 miljoen;
Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2017 bedraagt € 2,01;
Solvabiliteit per 31 december 2017 bedraagt 26,5% (per 31 december 2016: 25,4%);
Solvabiliteit (inclusief achtergestelde geldleningen) per 31 december 2017 bedraagt 30,1% (per 31 december 2016: 29,1%).

Algemeen;

Maximale WACC voor 2016 en 2017 bedraagt 4,2%;
Dividend voor aandeelhouders: 40% van het behaalde resultaat;
Resultaat 2016 uitgegaan van max. WACC van 4,2% is € 35,7 miljoen, dividend 40% is € 14,3 miljoen, Per aandeel € 2,47;
Derivaten: Per 31 december 2016 is de verwachte stand van de derivaten € 100 miljoen negatief (jaarplan ultimo 2016 € 81 miljoen) en per 31 december 2017 € 90 miljoen (jaarplan ultimo 2017 € 71 miljoen).

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

5. NUON/Vattenfall

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Nuon draagt bij aan het verduurzamen van de energievoorziening en werkt aan een betrouwbare, betaalbare en zo duurzaam mogelijke energielevering.

De verbondenheid met NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening ad € 846.660.



Het financiële belang

Door het vaste percentage van 10% over de uitstaande belegging bedraagt de renteopbrengst per jaar € 84.666.

Equity attributable to Nuon shareholders (bedragen x miljoen euro)				
		2015		2014
Share Capital	€	684	€	684
Share Premium	€	2,797	€	2,797
Reserve for cash flow hedge	€	-/- 137	€	-/- 107
Currency translation reserve	€	5	€	3
Legal reserves	€	140	€	341
Other reserves	€	-/- 862	€	-/- 872
Result of the year	€	44	€	-/- 191
Total	€	2,671	€	2,655

Hieruit blijkt dat er ten opzichte van de laatste jaren een positief resultaat is geboekt. 2015 € 44 miljoen, 2014 € 191 miljoen verlies en 2013 € 419 miljoen verlies.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifiek beleid geformuleerd.

Ontwikkelingen

Vattenfall is voor 100% eigendom van de Zweedse staat. Vattenfall is eind 2014 voor 79% eigenaar van NUON. Op 1 juli 2015 heeft Vattenfall de resterende 21% aandelen overgenomen van de huidige andere eigenaren (provincies en enkele steden) tegen al eerder vastgestelde prijzen. Eerdere geluiden dat Vattenfall van plan is om het niet Scandinavië-deel voor een gedeelte te verkopen, staat niet als ontwikkeling binnen het jaarverslag van NUON opgenomen.

Risico op het (deels) niet uitbetalen van rente wordt als klein beschouwd. Het rentepercentage van 10% kan als ongekend hoog worden beschouwd. Het feit dat er van aflossing op de uitstaande lening geen sprake is, betekent bij een faillissement wel dat terugbetaling een geringe kans van slagen heeft. Ook zal er dan geen sprake meer zijn van rentebetalingen.

6. VAM/ESSENT/RWE

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenten in de Regio Stedendriehoek hebben in het verleden bijgedragen aan het kapitaalfonds, waaruit de VAMIJ C.V. gefinancierd is. DE VAMIJ is later opgegaan in ESSENT. Per 1 oktober 2009 is Essent onderdeel van RWE. De afspraak is gemaakt dat de gemeenten de bijdragen, inclusief compensatie voor geleden renteverlies, in 2016 terugkrijgen. Het aan Brummen uit te betalen bedrag komt daarmee op € 172.938.

Het financiële belang

Het financiële belang van Brummen is eenmalig en wordt conform afspraak in 2016 beëindigd door de terugbetaling van de eerder genoemde € 172.938. Dit bedrag zal, via het rekening resultaat 2016, gebruikt worden om de boekwaarde van de vordering af te boeken. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van RWE/Essent niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Niet van toepassing.

Ontwikkelingen

Door het in 2016 ontvangen bedrag van € 172.938 is VAM/Essent/RWE geen verbonden partij meer voor de gemeente Brummen.

In de begroting van 2017 is VAM/Essent/RWE ook niet meer als verbonden partij opgenomen.

7. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Op grond van de bepalingen in de Wet Veiligheidsregio's 2010 is deze gemeenschappelijke regeling belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken. Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen. Er wordt samengewerkt op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van de openbare orde en veiligheid.



Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio, inclusief de GHOR, is afhankelijk van het aantal inwoners. De bijdrage 2016 bedraagt € 931.549.

(bedragen x miljoen euro)								
		2016		2015		2014		2013
Eigen vermogen per 31-12	€	1,597	€	5,215	€	4,572	€	3,669
Nog te bestemmen resultaat	€	-/-0,211	€	1,104	€	1,648	€	1,343
Totaal eigen vermogen	€	1,386	€	6,319	€	6,220	€	5,012
Vreemd vermogen	€	44,982	€	35,365	€	33,650	€	36,723

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De gemeente is alleen verantwoordelijk voor de huisvesting. Mocht in de toekomst ook overdracht van de huisvesting naar de VNOG gaan, dan zal dit met de groots mogelijke zorgvuldigheid gebeuren.

Ontwikkelingen

Voor de financiering van de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG) wordt vanaf 2017 een andere verdeelsleutel gehanteerd. Het nieuwe verdeelmodel is gebaseerd op de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor het cluster openbare orde en veiligheid / brandweer en rampenbestrijding. Omdat bij het toepassen van het nieuwe verdeelmodel zogenoemde voor- en nadeel gemeenten ontstaan wordt voor de invoering een overgangstermijn aangehouden. Vanaf 2021 betalen alle gemeenten voor 100% volgens de nieuwe verdeelsleutel. De gevolgen van de nieuwe systematiek voor Brummen zijn beperkt, mede doordat de bekostiging van het brandweercluster IJsselstreek ook al via de gemeentefonds systematiek gebeurde.

8. Regio Stedendriehoek / Cleantech Regio

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het bureau van de Stedendriehoek coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de Stedendriehoek. Daarnaast biedt ze ambtelijke ondersteuning aan de Regioraad en Dagelijks Bestuur van de regio.



Het bureau heeft tevens communicatielijnen op alle niveaus tussen bestuurders, uitvoerders en bevolking. Vanuit deze taken is de regio-organisatie verantwoordelijk voor diverse publicaties zoals het Jaarverslag Stedendriehoek en de Agenda Stedendriehoek. De regio heeft een beperkt aantal vaste formatieplaatsen voor communicatie, lobby, Europese subsidies en bestuurlijke ondersteuning. Andere inhoudelijke activiteiten ten behoeve van de Stedendriehoek worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. In 2016 bedroeg de bijdrage € 53.941,- Daarnaast bedroeg de bijdrage voor `Stedendriehoek onderneemt` en voor de Strategische Board € 20.983,-.

Het weerstandsvermogen van de regio stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

Eigen Vermogen		2015		2014		2013
Algemene reserve	€	0	€	0	€	0
Bestemmingsreserve	€	213.000	€	223.000	€	251.000
Nog te bestemmen resultaat	€	17.000	€	22.000	€	44.000
Totaal	€	230.000	€	245.000	€	294.000

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

We zien dat er steeds meer zaken zijn waarbij de regionale samenwerking via de gemeenschappelijke regeling en via de Strategische Board onze lokale aanpak versterkt. Onder andere in het kader van de programma's 'Samen goed voor elkaar' en 'Ruimte voor Eerbeek'. Ook op het gebied van bijvoorbeeld energietransitie en duurzaamheid biedt de regionale samenwerking kans op meer en beter (gezamenlijk) resultaat. Een ander doel van samenwerking is het realiseren van meer effectiviteit.

Ontwikkelingen

Met de huidige agenda is ook de rol van de Stedendriehoek en de wijze waarop we regionaal samenwerken veranderd, met meer focus op minder thema's en toegang tot een sterker netwerk van bedrijfsleven en partners in onderwijs en onderzoek via de Strategisch Board.

In verband met de gemeentelijke bijdrage in het budget van de Strategische Board monitoren we samen met de partners de behaalde resultaten en zijn we alert op de mogelijkheid om samen met andere partijen ons voordeel te doen met de mogelijkheden die de regionale samenwerking ons biedt. Waar mogelijk en nuttig maken we daar in ons werkprogramma ruimte voor.

Het geheel van de samenwerking via zowel de gemeenschappelijke regeling als onze gezamenlijke Strategische Board is sterk onderling verbonden. Om die reden is in 2016 een éénduidige huisstijl onder de noemer van Cleantech Regio ingevoerd. Hoewel de gemeenschappelijke regeling nog steeds wordt aangeduid met de naam Stedendriehoek, wordt naar buiten toe Cleantech Regio gehanteerd in alle vormen van communicatie.

Uit het oogpunt van efficiëntie en betere afstemming zijn daarnaast een aantal bedrijfsmatige taken samengevoegd.

9. Gemeenschappelijke Regeling Delta



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenschappelijke regeling Delta, vestigingsplaats Zutphen, geeft uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening in opdracht van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Er wordt werk geboden aan zo'n 1.000 medewerkers met een arbeidsbeperking van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard. Er wordt gezorgd voor werk, arbeidsontwikkeling van het individu en de bevordering van de geschiktheid van mensen voor de reguliere arbeidsmarkt.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen. In de praktijk draait Delta als geheel sinds enige jaren met verlies, wat nog opgevangen kan worden uit gevormd Eigen Vermogen door positieve resultaten in de jaren ervoor. Vanaf het jaar 2017 zal dit niet meer het geval zijn en zullen de deelnemende gemeenten financieel moeten bijdragen aan het negatieve exploitatieresultaat. Het teruglopende verlies heeft met name te maken met het subsidiieresultaat. Het bedrijfsresultaat blijft ondanks het verbeterde economisch tij achter.

De bijdrage van de deelnemende gemeenten bestaat nu nog uit een bijdrage in de bestuurskosten. Het aandeel van Brummen hierin bedraagt € 10.020. Daarnaast sluzen de gemeenten sinds 2008 de ontvangsten rijksbijdrage voor de werkvoorziening volledig door naar Delta.

		2015		2014		2013
Totaal Eigen Vermogen	€	3.361.000	€	3.724.000	€	4.181.000
Algemene Reserve	€	2.383.000	€	2.579.000	€	3.273.000
Bestemmingsreserve	€	1.024.000	€	1.341.000	€	1.602.000
Resultaat	€	-/- 46.000	€	-/- 196.000	€	-/- 694.000
Vlottende Schuld	€	2.980.000	€	3.244.000	€	2.425.000
Overlopende Passiva	€	168.000	€	247.000	€	379.000

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Zie ontwikkelingen.

Ontwikkelingen

De voorgenomen integratie van Delta en Het Plein gaat niet door. De komende periode zal binnen de gemeenschappelijke regeling Delta gesproken worden over de vraag 'hoe' de vijf gemeenten de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening willen en kunnen vorm geven.

10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord en Oost Gelderland.



Noord- en Oost-Gelderland



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten. De GGD biedt actief 'Een gezond houvast' en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners binnen de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroepen. De GGD voert de Wet Publieke Gezondheid (WPG) uit. Zij wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen in 2016 bedraagt € 120.801 voor de Algemene Gezondheidszorg en € 166.821 voor de Jeugdgezondheidszorg. Deze bijdragen zijn conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld. Daarnaast is er voor 2016 een extra bijdrage aan de GGD van € 15.202,- voor de zorg aan statushouders betaald. Voor 2017 is het tarief dat de GGD in rekening brengt voor de extra inzet op gezondheidszorg voor statushouders nog onderwerp van gesprek tussen GGD en de 22 betrokken gemeenten. Hoe hoog de kosten hiervan uit zullen vallen is afhankelijk van het aantal te plaatsen statushouders en hun leeftijd.

Ook is het mogelijk bij de GGD nog producten op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgenomen. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk.

De GGD heeft in 2015 financieel € 224.000 positief gedraaid (2014: € 238.000 positief). De afgelopen jaren is het voordeel uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten (Brummen 2014 €6.668). Voor 2015 is besloten het resultaat te bestemmen voor kosten in verband met de ondersteuning van de dialoog jeugdgezondheidszorg (€ 50.000) en de te verwachten extra kosten in verband met de toegenomen publieke gezondheidszorg voor vluchtelingen (€ 174.000).

(bedragen x € 1.000)		2015		2014		2013
Algemene reserve	€	1.474	€	1.474	€	1.474
Bestemmingsreserve	€	1.250	€	1.433	€	1.642
Resultaat	€	224	€	238	€	391
Voorzieningen	€	355	€	487	€	488
Crediteuren	€	725	€	1.362	€	1.233
Overlopende passiva	€	1.962	€	2.175	€	1.746

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Buiten blijvende kostenbewustheid geen specifieke. De gemeente ziet de GGD wel als een belangrijke partner in het totale takenpakket van het Sociale Domein, waarbij preventie een steeds grotere rol krijgt om curatieve kosten te kunnen beperken.

Ontwikkelingen

De GGD is volop bezig om de bedrijfsvoering zo flexibel mogelijk vorm te geven. Dit mede met oogmerk om gemeenten maximaal hun eigen beleid te laten voeren op de diverse taken, ook als dit zou leiden tot het weghalen (uitnemen) van niet wettelijk bij de GGD neergelegde taken. Bij uitnemen krijgen de uitnemende gemeenten dan wel dezelfde rekening van frictiekosten voorgelegd als dat ook bij uittreden al het geval zou zijn. De gemeente Apeldoorn heeft besloten de taken van de Jeugdgezondheidszorg bij de GGD per 1 januari 2017 weg te halen en deze dan aan te haken bij de plaatselijke Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)-kantoren. De frictiekosten worden door Gemeente Apeldoorn gedragen. Bij teveel uitnamen komt de discussie over de minimale schaalgrootte van de GGD aan de orde.

Qua jaarlijkse indexering van de begroting gaat de GGD afstemming zoeken met de VNOG, die voor dezelfde 22 gemeenten werkzaam is. De GGD moet aan dezelfde BBV-eisen voldoen als de gemeenten. Dit betekent o.a. dat ook de GGD vanaf 2017 de overheadkosten niet meer aan de directe producten mag koppelen. Onderzocht wordt nog hoe hiermee moet worden omgegaan.

11. Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Binnen de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst maakt Brummen deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel (OVIJ), vestigingsplaats Apeldoorn. De OVIJ bestaat uit de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Epe, Voorst en de provincie Gelderland. De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht ten aanzien van het milieu. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten (GO).

Het financiële belang

In 2016 is een bedrag ad € 312.835,- betaald als bijdrage voor de OVIJ.

Over 2015 is een resultaat behaald van € 229.365, hiervan is € 13.981,- teruggeboekt naar Brummen.

In 2014 bedroeg het teruggeboekte resultaat € 5.859.

		2015		2014		2013
Algemene Reserve	€	150.000	€	150.000	€	150.000
Bestemmingsreserves	€	73.627	€	120.000	€	143.738
Resultaat	€	229.365	€	100.527	€	704.371
Voorzieningen	€	153.134	€	137.068	€	30.000
Kortlopende schulden	€	1.146.994	€	737.738	€	293.364

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De OVIJ is gericht op de uitvoering van taken op het gebied van milieu.

Ontwikkelingen

In de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) worden eisen gesteld ten aanzien van de kwaliteit en kwantiteit van de uit te voeren werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Ook de OVIJ moet hieraan voldoen aan de hand van het in 2014 opgestelde verbeterplan. Daarbij wordt gekeken naar verschillende vormen van regionale samenwerking.

Qua risico's beperken die zich bij de OVIJ tot de normale bedrijfsvoering risico's.

In het najaar 2016 zijn voorbereidingen getroffen om de huidige inputfinanciering (bijdrage op basis van inbreng fte) in 2018 om te zetten naar outputfinanciering (bijdrage op basis van afname en kwaliteit van

de producten). De ontwikkeling naar een output gefinancierde omgevingsdienst vloeit voort uit een analyse en evaluatie van het eigen functioneren in samenspraak met de partners.

Bij de voorbereiding van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor 2017 zullen wij toetsen aan de criteria 'kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en kansen voor medewerkers'. In 2017 zullen wij ook onderzoeken of een overheveling van overige taken die onder de omgevingsvergunning vallen een optie is (meer dan alleen milieutaken).

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen, vestigingsplaats Zutphen is een openbare archiefdienst met enkele wettelijke taken. Voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bewaart het RAZ historisch informatie en stelt deze beschikbaar.



Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen heeft de relatie de vorm van een inkooprelatie, waarbij vanuit inkoopcriteria er zich geen alternatief voordoet. In 2016 is € 39.215 besteed. De aard van de verbondenheid brengt met zich mee dat informatie over de hoogte van het Eigen Vermogen van Regionaal Archief Zutphen per eind 2016 niet hier hoeft te worden vermeld.

Beleidsvoornemens/ontwikkelingen:

Geen.

13. Regiotaxi Gelderland / Vervoerscentrale PlusOv

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.



De provincie, vestigingsplaats Arnhem, coördineert in samenwerking met de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, het openbaar vervoer van deur tot deur. Het is bedoeld voor mensen die, om welke reden dan ook, geen gebruik kunnen maken van het reguliere openbaar vervoer. Het vervoer is per 1 januari 2013 opnieuw aanbesteed t/m 2016. Ook het noodzakelijke callcenter (telefonisch meldpunt) is voor die periode aanbesteed.

Intussen is een proces op gang gekomen waarbij de provincie zich terugtrekt bij het organiseren van het collectief vraagafhankelijk vervoer. Negen gemeenten, bestaande uit Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen, hebben deze taak gezamenlijk opgepakt middels een Bedrijfs Voerings Overeenkomst (BVO) op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regeling. De formele juridische start van de BVO Vervoerscentrale PlusOv is 9 maart 2016.

Uiterlijk per 1 januari 2018 hebben de negen gemeenten alle vervoersstromen bij de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling onder gebracht.

Voor Brummen wordt vanaf 1 januari 2017 het Vraagafhankelijk vervoer door de vervoerscentrale PlusOv verzorgd. Het Routegebonden vervoer (Leerlingenvervoer, vervoer in kader van de jeugdwet en vervoer Wmo-dagbesteding) zal per 1 augustus 2017 starten.

Het financiële belang

Bij de regiotaxi gaat het nog alleen om het collectief vraagafhankelijk vervoer op basis van de WMO. In 2016 is hier € 234.915,- aan besteed.

Voor de nieuwe vervoerscentrale PlusOv is in 2016 aan beheer- en implementatiekosten € 38.650,- betaald.

De aard van de verbondenheid bij Regiotaxi brengt met zich mee dat er hier geen sprake is van een Eigen Vermogen.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Zie tekst bij openbaar belang

Ontwikkelingen

Zie tekst bij openbaar belang.

14. Stichting Archipel.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Stichting Archipel, vestigingsplaats Zutphen, behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.



Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk.

Balansgegevens

		2015		2014		2013
Algemene Reserve	€	3.035.000	€	3.203.000	€	3.154.000
Bestemmingsreserves	€	827.000	€	1.105.000	€	1.573.000
Resultaat	€	-/- 445.975	€	-/- 418.396	€	416.233
Voorzieningen	€	149.000	€	147.000	€	153.000
Kortlopende schulden	€	1.118.000	€	1.633.000	€	1.508.000
Overlopende passiva	8	1.298.650	€	649.000	€	764.000

De verliezen van 2014 en 2015 zijn ten laste van de bestemmingsreserves gekomen. Zie de achteruitgang van het volume van bestemmingsreserves.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Het beheer en onderhoud van de nieuwe scholen (Spr@nkel in Eerbeek en P@rk in Brummen) is in 2016 aan de nieuwe scholen overgedragen.

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen is minder dan verwacht, maar zet wel door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers en tot minder locaties. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten. Hiermee wordt het risico op alsnog bijdragen in negatieve exploitaties maximaal beperkt. Het verder beperken van het aantal scholen binnen het gehele gebied van Archipel is dan ook denkbaar. In de gemeente Brummen zijn twee scholen die al drie jaar onder de opheffingsnorm zitten.

15. PPS constructie Lombok II Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeente, vestigingsplaats Brummen, heeft de uitvoering van het complex Lombok in de bouwgrond-exploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV. Het aandeel van de gemeente in het exploitatieresultaat is 36%.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van € 13,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De verdere ontwikkeling van Lombok II moet passen binnen de totale afweging binnen de gemeente waar welke woningen gebouwd kunnen worden. Het moet ook passen binnen het in 2013 door de raad vastge-

stelde bestemmingsplan Lombok. Een heroverweging van de PPS constructie hangt samen met de heroverweging van de samenwerkingsovereenkomst (SOK) in het kader van het centrumplan Eerbeek.

Ontwikkelingen

Zie beleidsvoornemens. Het risico voor de gemeente op negatieve afwikkeling van de PPS is onderdeel van de "voorziening risico's bouwgrond" zoals die op de balans van de gemeente is opgenomen.

16. Leisure Lands



Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Deze holding, vestigingsplaats Arnhem, behartigt de privaatrechtelijke belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. Sinds 4 maart 2015 is dit de statutaire naam van de voormalige RGV Holding BV.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang van 4.305 aandelen met een nominale waarde van € 1. De aandelen mogen na 5 jaar verhandeld worden. De aandelen staan voor nul euro op de balans van de gemeente.

Het **Eigen Vermogen** van de holding bedraagt per 31 december 2015 € 55.004.000 (2014: € 52.383.000 2013: € 49.903.000).

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Leisure Lands is de voormalige Recreatie Gemeenschap Veluwe, een zogenoemde GR (= Gemeenschappelijke Regeling). Deze is per 1 januari 2010 omgezet naar een Holding. Door het omzetten van de gemeenschappelijke regeling in de RGV Holding zijn de publieke taken van de GR terug gegaan naar de gemeentelijke overheden. Dit betrof het beheer en onderhoud van fietspaden. De holding heeft zich vervolgens uitsluitend gericht op recreatiegebieden en gronden die zij in bezit hebben.

Toen de GR werd omgezet in een holding kregen alle deelnemende gemeenten een aandelenpakket naar rato van het inwonertal. Sindsdien is de gemeente Brummen aandeelhouder van de Recreatie gemeenschap Veluwe, waarvan de naam vorig jaar werd gewijzigd in Leisure Lands.

Er zijn zowel in sociale als in maatschappelijke als in financiële zin geen kosten verbonden aan het aandeelhouderschap van Leisure Lands. Dat ligt ook vast in de aandeelhoudersovereenkomst.

De opbrengsten van het aandeelhouderschap zijn op dit moment nihil. Momenteel is er namelijk geen sprake van dividend omdat er nog steeds een negatief operationeel resultaat is van de Holding Leisure Lands. Zodra er sprake is van een positief operationeel resultaat, kan het aspect dividendbeleid op de agenda van de aandeelhoudersvergadering worden geplaatst.

Er is geen sprake meer van een gemeenschappelijke regeling. Brummen is aandeelhouder van de Holding Leisure Lands. Hier zouden we kunnen uitstappen en ons aandelenpakket 'verkopen'. De waarde die de huidige aandelen vertegenwoordigen (intrinsieke waarde ruim 1 miljoen euro) is echter niet de waarde die bij verkoop zal worden uitbetaald. Momenteel zal hooguit de boekwaarde worden uitgekeerd. Kortom: uittreden nu zal niets opleveren. Over een aantal jaren is dat mogelijk wel het geval.

Ontwikkelingen

Geen. Risico's zijn niet aanwezig. De overname van RAL kende een waarde van € 124 per aandeel RGV Holding. Dit bedrag als uitgangspunt nemend zou de waarde van de aandelen van Brummen theoretisch op € 533.820 te berekenen zijn.

Volgens de jaarrekening 2015 van RGV Holding BV komt de intrinsieke waarde van het aandelenkapitaal van Brummen uit op een bedrag van €1.203.781.

17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeenteraad Brummen, vestigingsplaats Brummen, heeft bepaald dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het aanpakken van het centrum Eerbeek. Dit vertaalt zich financieel in een eenmalige bijdrage van € 4,7 miljoen aan de 3 deelnemende partijen, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengeland. Op 6 juli 2011 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek wordt door de gemeente verzorgd. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn van de gemeente.

Het financiële belang

De € 4,7 miljoen bijdrage is in de administratie verwerkt. De provincie wil 50% hiervan afdekken. Daarvoor moet de uitvoering wel voldoen aan de eisen van de provincie. Het is in het financiële belang van de gemeente dat de uitvoerende partijen met deze eisen rekening houden. Verder brengt de gemeente bezit in. De SOK is onderdeel van de gemeentelijke balans. Van een zelfstandig Eigen Vermogen is daarmee geen sprake. Gezien de huidige ontwikkelingen zijn er bij dit project aanzienlijke risico's. Het gemeentelijk risico van deze bestaande overeenkomst is onderdeel van de gemeentelijke weerstandsreserve.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

In 2017 neemt de gemeenteraad een besluit over de PlanMer. Het zal duidelijk zijn dat de PlanMer gevolgen heeft voor de geldende structuurvisie en de op basis daarvan afgesloten samenwerkingsovereenkomst (SOK). En dus ook gevolgen heeft voor de positie van de gemeente Brummen. Daarnaast heeft het proces van de PlanMer geleid tot een vertraging in de scholenbouw. Hierdoor zullen de bouwkosten toenemen. De exacte consequenties zijn nu nog niet weer te geven.

Ontwikkelingen

Zie voorgaande teksten.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 30 juni 2016 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren, zonder een actief grondbeleid te voeren, vergroot. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening hiervoor biedt, worden dan ook benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten verschillende mogelijkheden om invloed uit te oefenen op gebiedsontwikkelingen. De Wro kent hiervoor een privaatrechtelijk spoor (de anterieure overeenkomst) en een publiekrechtelijk spoor (het exploitatieplan). In beide sporen kan de gemeente naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woning-categorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen stellen ten aanzien van de uitvoering, bijvoorbeeld duurzaamheidsvereisten. Binnen de gemeente Brummen wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van anterieure overeenkomsten waarin de afspraken met initiatiefnemers worden vastgelegd. Waar dat nodig is, wordt ook het exploitatieplan ingezet om invloed uit te kunnen oefenen op de gebiedsontwikkeling.

Woningbouw

In 2013 heeft de gemeenteraad besloten om de bestemmingsplannen Elzenbos en Lombok te herzien. Voor de grondexploitatie Elzenbos is er in de loop van 2015 overeenstemming bereikt met de ontwikkelaars. Op basis hiervan is de oorspronkelijke grondexploitatie Elzenbos gesplitst in drie delen, Elzenbos I, II en III. Deel I is eind 2015 afgesloten. De grondexploitaties van deel II en III zijn eind 2015 vastgesteld, waarbij in totaal 45 woningen en een zorgcomplex worden gerealiseerd tot en met 2025. Voor Lombok en tevens Centrumplan Eerbeek zijn de gevolgen nog niet bekend. De gemeenteraad heeft inmiddels het MPG 2017, de geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld voor deze complexen.

Bedrijventerrein

In 2013 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie".

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor de complexen Lombok en de Hazenberg worden vooralsnog lichte positieve resultaten verwacht. Voor het complex Elzenbos deel II en deel III worden negatieve resultaten verwacht. Bij de vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2011 in 2012 is een voorziening getroffen voor de afdekking van de risico's binnen alle grondexploitaties. Met het sluiten van een aantal complexen is de voorziening afgenomen. In totaal is per eind 2016 een voorziening beschikbaar van € 4.924.659.

De uitkomst van de discussie rondom de woningprogrammering heeft ook invloed op het resultaat van het complex Lombok. Het resultaat van het complex is afhankelijk van het aantal woningen, het woningsegment en de fasering. Nadat de uitkomst hiervan bekend is, worden de grondexploitaties geactualiseerd en kunnen de financiële gevolgen inzichtelijk worden gemaakt. Voor het complex Elzenbos zijn de financiële gevolgen inzichtelijk gemaakt en verwerkt in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2017.

Per 1 januari 2016 wordt de belastingplicht voor ondernemingen van overheden voor de vennootschapsbelasting (VpB) ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente in principe vennootschapsbelasting zal moeten betalen over werken en diensten die zij uitvoert als ondernemer. In die zin zullen naar verwachting ook de gemeentelijke grondexploitaties worden belast met vennootschapsbelasting.

Door de VNG wordt overlegd met de Fiscus over de manier waarop de gemeenten in het algemeen en in het bijzonder voor de grondexploitaties belast zullen worden. De gevolgen voor Brummen zullen naar verwachting begin 2017 duidelijk zijn. Vooralsnog wordt het uitgangspunt gehanteerd dat op basis van het negatieve totaal resultaat van de grondexploitaties in het MPG er geen winstoogmerk is en derhalve geen VpB afdracht noodzakelijk is.

In maart 2016 is er door de commissie BBV een nieuwe notitie Grondexploitaties gepresenteerd. Hierin staan onder andere een aantal regels welke van belang zijn voor de berekening van de grondexploitaties in de gemeente Brummen namelijk:

- Een maximale duur van 10 jaar voor grondexploitaties (afwijkingen toegestaan mits geautoriseerd door de raad en verantwoord in de jaarstukken);
- Geen indexering voor opbrengsten later dan 10 jaar;
- De rente in de grondexploitaties moet gebaseerd zijn op de werkelijke rente over het vreemd vermogen;
- De disconteringsvoet voor de berekening van de contante waarde ten behoeve van voorzieningen wordt gesteld op 2%.

Aanpassing van de regels omtrent de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) is voor de gemeente Brummen niet meer van toepassing omdat deze gronden eind 2014 zijn over gegaan naar de post "Gronden en Landerijen".

Indien er duidelijkheid is over de gevolgen van de VpB zullen, indien noodzakelijk, de grondexploitaties hierop worden aangepast en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Het beleid is om alleen bij het afsluiten van een complex de eventuele winst te "nemen". Aan tussentijdse winstneming wordt daarom niet gedaan.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De gronden niet in exploitatie zijn eind 2014 over gegaan naar de post "Gronden en Landerijen". Daarom is hiervoor geen verliesvoorziening getroffen.

Jaarrekening 2016

Balans per 31 december 2016

Balans
en toelichting

BALANS per 31-12-2016 (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2016	31-12-2015
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	46.757	44.108
Investerings economisch nut grondslag heffingen	12.809	12.556
Investerings met een economisch nut overig	28.726	27.219
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.222	4.333
<i>Financiële vaste activa</i>	2.306	2.587
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	590	763
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Leningen aan overige verbonden partijen	390	403
Overige langlopende geldleningen u/g	1.326	1.421
Totaal VASTE ACTIVA	49.062	46.695
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>	15.476	16.423
Grond- en hulpstoffen vrije bouwkavels	1.125	11.373
Elzenbos		
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	14.345	5.044
Vooruitbetalingen	6	7
<i>Uitzettingen met een rentetype looptijd < 1 jaar</i>	4.529	4.249
Vorderingen op openbare lichamen	2.877	2.897
Overige vorderingen en uitzettingen	1.651	1.352
<i>Liquide middelen</i>	10	10
Kassaldi	4	3
Banksaldi	6	7
<i>Overlopende activa</i>	2.406	1.322
Overlopende activa	2.406	1.322
Totaal VLOTTENDE ACTIVA	22.420	22.004
Totaal Activa	71.482	68.699

BALANS per 31-12-2016 (bedragen x € 1.000)

Passiva	31-12-2016	31-12-2015
VASTE PASSIVA		
<i>Eigen vermogen</i>	9.970	7.951
Algemene reserves	1.999	177
Overige bestemmingsreserves	6.766	6.253
Nog te bestemmen resultaat	1.205	1.520
<i>Voorzieningen</i>	4.574	5.134
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico	2.015	2.269
Onderhoudsegalisatievoorziening	2.559	2.865
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	31.519	29.242
Onderhandse leningen van binnenlandse banken / ov. financiële instellingen	31.519	29.242
Totaal VASTE PASSIVA	46.064	42.327
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	19.669	20.653
Banksaldi	2.226	3.903
Overige schulden	1.439	1.751
Kasgeldlening	16.003	15.000
<i>Overlopende passiva</i>	5.749	5.719
Overlopende passiva	5.749	5.719
Totaal VLOTTENDE PASSIVA	25.418	26.372
Totaal Passiva	71.482	68.699
Waarborgen en garantstellingen	57.749	57.172

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening 2016 is opgesteld aan de hand van het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV).

In de financiële verordening Art. 212 Gemeentewet zijn enkele artikelen opgenomen met betrekking tot waardering en resultaatbepaling. De bepalingen uit deze verordening zijn opgenomen in onderstaande grondslagen.

Afschrijvingstermijnen

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de nota investering- en afschrijvingsbeleid van 2014, welke in de raadsvergadering van 19 december 2013 is vastgesteld. Samengevat komen de termijnen op het volgende neer:

- Gronden en terreinen: tussen 0 en 15 jaar
- Gebouwen: tussen 20 en 40 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: tussen de 5 en 60 jaar
- Vervoermiddelen: tussen de 6 en 15 jaar
- Machines, apparaten en installaties: tussen 3 en 25 jaar
- Overig: tussen 3 en 30 jaar.

Materiële vaste activa: investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Rente op investeringen

In de jaarrekening 2016 is bij de nieuwe investeringen rekening gehouden met een rentepercentage van 0,872%.

Materiële vaste activa: investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

Financiële vaste activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Voorraden

De voorraad grond wordt gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, vermeerderd met toe te rekenen kosten en verminderd met verantwoorde inkomsten. Indien de marktwaarde lager ligt wordt een voorziening gevormd, dan wel wordt de boekwaarde afgewaardeerd naar marktwaarde niveau. Er wordt geen tussentijdse winstneming toegepast. Bij beëindiging van complexen wordt de winst genomen.

Uitzettingen met een rente typische looptijd < 1 jaar

De waardering vindt plaats tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde. De voorziening pensioenaanspraken wethouders is gewaardeerd op basis van actuariële waarde.

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vennootschapsbelasting

Voor bepaling vennootschapsbelasting plicht is in overleg met fiscalisten van Step-In-Control en Baker Tilly Berk een eerste inventarisatie gemaakt.

Voorlopige conclusie is dat de gemeente Brummen voor het jaar 2016 niet door de ondernemerspoort komt en daarom niet vennootschapsbelasting plichtig is. In deze jaarrekening is dus geen rekening gehouden met te betalen vennootschapsbelasting.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen geleverd zijn. De baten en lasten waartussen een causaal verband bestaat zijn in hetzelfde jaar verantwoord. De verliezen en in redelijkheid de te berekenen risico's, die hun oorsprong vinden in of vóór het verslagjaar, zijn verwerkt in de nu voorliggende jaarrekening.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Onderstaand worden eerst de activa met economisch nut toegelicht. Daarna volgt de toelichting van de maatschappelijke activa.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. *							€ 12.808.585
Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)							
	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Gebouwen	24.850			2.435			22.415
Grond-, weg- en waterbouwkundige werke	12.529.578	582.507		325.916			12.786.170
Machines, apparaten en installaties	0						0
Overige materiële vaste activa	1.827			1.827			0
Totaal :	12.556.256	582.507	0	330.178	0	0	12.808.585

Grond-, weg-, waterbouwkundige werken (economisch nut heffing)					
Rioleringswerken		Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
GRP milieumaatregelen 2015		116.634	19.664	116.755	0
GRP afkoppelmaatregelen 2016		385.111	146.050	146.050	85.000
GRP rioolgemaal Hallsepad 2016		30.100	31.837	31.837	0
GRP pompunits drukriool fase III 2016		588.700	341.023	341.023	0
GRP milieumaatregelen 2016		50.000	43.933	43.933	0
Totaal		1.170.545	582.507	679.598	85.000

Toelichting

GRP milieumaatregelen 2015

Bij het bestaande infiltratieriool in de Eerbeekse Enk zijn op vijf locaties DSI filters aangebracht. Deze diep-infiltratie zorgt voor een snellere ledigingstijd van het infiltratieriool waardoor deze weer sneller beschikbaar is. Krediet kan worden afgesloten met een lichte overschrijding van € 120.

GRP afkoppelmaatregelen 2016

Betreft verbetermaatregelen hemelwaterafvoer Eerbeek Zuid en aanleg infiltratieriool Volmolenweg/Enkweg. Van het restant is in 2017 nog € 85.000 nodig.

GRP rioolgemaal Hallsepad 2016

Project is afgerond, krediet licht overschreden met € 1.737.

GRP pompunits drukriool fase III 2016

Project is gereed en ruim binnen de raming gebleven. Restant bedraagt € 247.677.

GRP milieumaatregelen 2016

Deze jaarlijkse maatregelen zijn dit jaar voor € 6.067 binnen de raming afgerond.

Investerings met economisch nut, overig							€ 28.726.104
Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)							
	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Overdracht uit exploitatie	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	682.475						682.475
Gebouwen	23.240.254	1.957.343		430.089			24.767.509
Grond-, weg- en waterbouw	0	95.160		4.259			90.901
Vervoermiddelen	109.769			59.159			50.610
Machines, apparaten en installaties	2.163.499	281.983		646.191			1.799.291
Overige materiële vaste activa	1.022.866	430.072		117.620			1.335.318
Totaal :	27.218.864	2.764.558	0	1.257.318	0	0	28.726.104

In onderstaande toelichtingen per soort activa is er geen onderscheid gemaakt tussen wel of niet grondslag voor heffingen.

Gebouwen	Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Bouw Scholencluster C.Jetses/Triangel	2.350.000	134.479	2.243.442	0
Bouw Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	2.400.000	1.709.232	1.927.032	472.968
Bouw Scholencluster de Enk/van Leeuwen	2.700.000	94.903	397.403	2.302.598
Scholencluster Park, speelterrein	75.000	0	69.394	5.606
Nieuwbouw gymzaal Eerbeek	950.000	0	207	949.793
Verbouw gemeentehuis	5.406.900	13.644	5.200.384	0
Verbouw gemeentehuis extra maatregelen	0	5.086	5.086	0
Bouw zoutloods Arnhemsestraat	18.000	0	0	18.000
Totaal:	13.899.900	1.957.343	9.842.948	3.748.965

Toelichting

Scholencluster C.Jetses/Triangel

Financieel afgewikkeld in 2016 en € 6.557 binnen de raming gebleven.

Scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch

De planning ligt op afronding in het voorjaar van 2017. Het restant is daarom nog nodig.

Scholencluster de Enk/van Leeuwenschool

Deze investering is dusdanig vertraagd dat oplevering op z'n vroegst in 2017 maar mogelijk pas in 2018 zal kunnen plaatsvinden. Restant krediet blijft tot die tijd nodig.

Scholencluster Park, speelterrein

Krediet doorschuiven naar 2017.

Nieuwbouw Gymzaal Eerbeek

Uitvoering van dit project is gekoppeld aan realisering van scholencluster Enk/van Leeuwenschool en kent om die reden dezelfde vertraging. Restant krediet blijft tot afronding nodig.

Verbouw gemeentehuis

Het restant per eind 2015 is € 220.248. Bij de 1^e bestuursrapportage 2016 zou dit bedrag worden aangevraagd, dit is niet gebeurd. In 2016 zijn wel kosten gemaakt van totaal € 13.643,72. In 2017 wordt het budget wat nog nodig is voor diverse verbetermaatregelen aangevraagd.

Verbouw gemeentehuis extra maatregelen

In het verlengde van de gemaakte kosten voor verbouw gemeentehuis, zie post hierboven, zou ook bij de 1^e bestuursrapportage 2016 dit bedrag worden aangevraagd en dit is ook hier niet gebeurd. In 2016 zijn wel kosten gemaakt van totaal € 5.085,66.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (economisch nut overig)	Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Aanleg Cruijff Court 2015	95.160	95.160	95.160	0
Totaal:	95.160	95.160	95.160	0

Toelichting

Aanleg Cruijff Court 2015

Terrein aangelegd nabij sporthal de Bhoel en opgeleverd, binnen beschikbaar gesteld krediet. Inclusief bijdrage vanuit voorziening gebouwen uit het onbenutte onderhoudsbudget.

Machines, apparaten en installaties		Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Wettelijke verplichting software BGT 2013		100.000	1.617	95.035	0
mGBA		25.000	5.868	5.868	19.132
Vervanging ICT infrastructuur		10.000	4.773	4.773	0
Aanschaf rapportagetool Key2fin		25.000	17.214	17.214	7.786
Meldingsysteem BOR en KCC		20.000	0	0	20.000
Vervangen backupserver en programmatuur 2015		21.000	8.383	8.383	0
Vervangen Oracle en SAN 2015		50.000	64.517	64.517	0
Doorontwikkeling KCC/telefonie 2015		100.000	0	5.611	94.389
3D ICT decentralisaties 2015		150.000	5.811	143.763	6.237
INUP 2016		100.000	71.048	71.048	28.952
Mijn overheid Digi koppelingen 2016		50.000	10.186	10.186	39.814
Vervanging SAN en servers 2016		75.000	70.063	70.063	4.937
Implementatie salarispakket 2016		51.000	22.502	22.502	28.498
	Totaal:	777.000	281.983	518.963	249.745

Toelichting

Wettelijke verplichting software BGT 2013

Bij jaarstukken 2015 werd melding gemaakt dat het restant van € 6.583 kon vrijvallen. In 2016 zijn nog kosten nagekomen van in totaal € 1.617.

MGBA (operatie BRP)

Project schuift door naar 2017. Operatie BRP wordt op landelijk niveau steeds uitgesteld. In 2016 al wel geld uitgegeven voor aanpassing applicatie Key2Burgerzaken ter voorbereiding op aansluiting op BRP.

Vervanging ICT infrastructuur

Project met een voordelig resultaat van € 5.226 afgerond.

Aanschaf rapportage tool Key2Financien

Project in 2016 gestart en wordt in 2017 afgerond.

Meldingen systeem BOR en KCC

Niets uitgegeven. In de 2^e bestuursrapportage al melding gemaakt dat een groot aantal investeringen op het gebied van automatisering even pas op de plaats maken en in 2017 verder worden opgepakt. Restant schuift dus door.

Vervangen backupserver en programmatuur 2015

Project gereed met een restant van € 12.617.

Vervanging Oracle

Gereed met een tekort van € 14.517. Per saldo met krediet hiervoor genoemd een nadeel van € 1.900.

Doorontwikkeling KCC/telefonie 2015

Resteert € 94.388. Wordt vervolgd in 2017. In de 2^e bestuursrapportage al melding gemaakt dat een groot aantal investeringen op het gebied van automatisering even pas op de plaats maken en in 2017 verder worden opgepakt. Restant schuift dus door.

3D ICT decentralisaties 2015

Krediet € 150.000 in 2015. Over € 6.236, deze schuift door naar 2017.

INUP 2016

Wordt vervolgd in 2017. In de 2^e bestuursrapportage al melding gemaakt dat een groot aantal investeringen op het gebied van automatisering even pas op de plaats maken en in 2017 verder worden opgepakt. Restant schuift dus door.

Mijn overheid DiGi koppelingen 2016

Wordt vervolgd in 2017. In de 2^e bestuursrapportage al melding gemaakt dat een groot aantal investeringen op het gebied van automatisering even pas op de plaats maken en in 2017 verder worden opgepakt. Restant schuift dus door.

Vervanging SAN en servers 2016

Hier resteert nog € 4.937 en dit is nog nodig in 2017.

Implementatie salarispakket 2016

Restant gaat over naar 2017 voor verdere implementatie.

Overige materiële vaste activa (economisch nut)	Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Van Leeuwenschool onderw leerpakket en meubilair	22.978	22.978	22.978	0
Investering veldaccommodatie Eerbeekse Boys 2016	407.336	407.094	407.094	0
Totaal:	430.314	430.072	430.072	0

Toelichting*Van Leeuwenschool onderwijs leerpakket en meubilair*

Krediet gereed en binnen de raming gebleven.

Investering veldaccommodatie Eerbeekse Boys 2016

Project gereed binnen beschikbaar gesteld krediet.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut							€ 5.221.905
	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werke	2.931.847	937.979		93.112			3.776.714
Overige materiële vaste activa	1.400.883	65.495		21.188			1.445.191
Totaal :	4.332.730	1.003.474	-	114.300	-	-	5.221.905

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Infrastructuur centrumplan Eerbeek	1.912.530	843.081	1.444.592	467.938
Infrastructuur scholencluster C.Jetses/Triangel	85.915	22.426	22.426	0
Infrastructuur scholencluster Wilhelmina/Oecumenisch	150.000	29.358	29.358	120.642
Infrastructuur scholencluster de Enk/van Leeuwen	150.000	4.315	4.315	145.685
Vervangingsinvestering 2016 openb verlichting masten	21.300	16.395	16.395	0
Vervangingsinvestering 2016 openb verlichting armaturen	14.200	15.000	15.000	0
Bruggen, voorbereidingskosten	150.000	7.404	7.404	142.596
Vervanging zoutstrooier Stratos 2016	38.000	0	0	0
Totaal:	2.521.945	937.978	1.539.489	876.862

Toelichting*Infrastructuur centrumplan Eerbeek 2014/2015*

Dit project is in 2015 gestart. In 2016 is het deel Stuijvenburchplein opgepakt en gerealiseerd. Het restant van € 467.938 moet overgeheveld worden naar 2017.

Infrastructuur scholencluster C.Jetses/Triangel 2014

Dit project is in 2015 gestart, gekoppeld aan de bouw van de scholencluster zelf. Project is afgerond en voor € 63.488 binnen de raming gebleven.

Infrastructuur scholencluster Wilhelmina/oecumenisch 2014

Dit project wordt in 2016 gestart, gekoppeld aan de bouw van de scholencluster zelf. Restant krediet blijft nodig. In het voorjaar 2017 wordt de nieuwe school in gebruik genomen.

Infrastructuur scholencluster De Enk/van Leeuwen 2014
Project loopt door in 2017, restant blijft nodig.

Vervanging openbare verlichting masten 2016
Project binnen de raming afgerond met € 4.904 voordelig resultaat.

Vervanging openbare verlichting armaturen 2016
Gerealiseerd in 2016 met een kleine overschrijding van € 800.

Bruggen, voorbereidingskrediet 2016
Project loopt door in 2017, restant blijft nodig.

Vervanging zoutstrooier Stratos 2016.
Vervanging gaat niet door. Krediet valt vrij.

Overige materiële vaste activa maatschappelijk nut	Toegekend krediet	Besteed in 2016	Besteed cumulatief	Vermoedelijk nog te besteden
Projectkosten IHP	940.000	65.495	941.495	0
Totaal:	940.000	65.495	941.495	0

Toelichting

Projectkosten IHP
Project loopt door in 2017, restant blijft nodig.

Financiële vaste activa							€ 2.305.557
Specificatie verloop (Bedragen * € 1,-):							
	Boekwaarde 31-12-2015	Investerings	Desinvesterings	Aflossingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekingen aan:							
- deelnemingen	762.722		172.938				589.784
Leningen aan:							
- overige verbonden partijen	402.948		13.055				389.893
Overige langlopende leningen u/g	1.421.359			95.480			1.325.879
Totaal:	2.587.029	0	185.993	95.480	0	0	2.305.557
Deelnemingen							
	Boekwaarde 31-12-2015	Desinvesterings	Boekwaarde 31-12-2016				
Aandelen Bank Ned Gemeenten	1.755		1.755				
Inschrijving 3% Grootboek Nat. Schuld	2.269		2.269				
Kapitaal Vitens	454		454				
Aandelen Circulus Berkel BV	37.210		37.210				
Commanditair kapitaal Essent/VAM	172.938	172.938	0				
Storting in Stimuleringsfonds	548.096		548.096				
Totaal:	762.722	172.938	589.784				

Toelichting:

Lening aan overige verbonden partijen.
Het betreft hier een lening aan de Stichting Welzijn Brummen.

Overige langlopende leningen u/g.
Dit betreft de uitstaande lening aan Vitens, waarop jaarlijks wordt afgelost.

Aandelen Circulus Berkel BV
Het betreft de nominale waarde van de aandelen in Berkel Milieu/Circulus N.V. Via een indicatieve waardebepaling is op basis van de intrinsieke waarde methode de werkelijke waarde voor de gemeente Brummen bepaald op circa € 600.000 per 31-12-2014.

Commanditair kapitaal Essent/VAM

Het commanditair kapitaal is voor 100% uitbetaald in 2016 aan de deelnemende gemeentes. Gemeente Brummen heeft het gehele deelnamebedrag zijnde € 172.938 uitbetaald gekregen.

Storting in Stimuleringsfonds

De gemeente Brummen neemt vanaf 2007 deel in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Dit is een z.g. Revolving Fund. De gestorte gelden blijven eigendom van de gemeente. De gelden worden door het SVn beheerd op een gemeenterekening, waarover rente wordt vergoed. Als aanvulling verdubbelt het SVn het door de gemeente gestorte bedrag. Dit bedrag wordt beheerd op een zogenoemde bouwfondsrekening. De gemeente kan zowel uit de gemeenterekening als de bouwfondsrekening stimuleringsleningen (startersleningen) verstrekken aan derden. Ultimo 2015 zijn leningen verstrekt tot een bedrag van € 411.260 waarin de gemeente voor 50% bijdraagt.

Vlottende activa

Voorraden								€	15.475.539
				Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015				
Grond- en hulpstoffen: niet in exploitatie genomen gronden				-	10.246.356				
Grond- en hulpstoffen: vrije bouwkvavels Elzenbos				1.124.681	1.125.240				
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie				1.124.681	11.371.596				
Voorziening risico's bouwgrondexploitatie				19.269.418	9.936.476				
Vooruitbetalingen op inkoop voorraden				4.924.659	4.892.013				
				6.099	6.608				
			Totaal :	15.475.539	16.422.667				

Specificatie verloop (bedragen * € 1,0)

Niet in exploitatie genomen gronden	Boekwaarde 31-12-2015	Mutaties op 31-12-2015	Boekwaarde 1-1-2016	Investering 2016	Inkomsten 2016	Desinvestering	Boekwaarde 31-12-2016
Eertbeek	10.246.356	-10.246.356	-				
Totaal :	10.246.356	-10.246.356	0	0	0	0	0

In exploitatie genomen gronden	Boekwaarde 31-12-2015	Mutaties op 31-12-2015	Boekwaarde 1-1-2016	Investering 2016	Inkomsten 2016	Desinvestering	Boekwaarde 31-12-2016
Lombok pps-deel	-627.076		-627.076	10.144	10.692	11.868	-639.492
Lombok gemeentelijk	2.763.131		2.763.131	193.024	91.956		2.864.199
Lombok totaal	2.136.055		2.136.055	203.168	102.648	11.868	2.224.707
Elzenbos II	0		0	15.608	15.608		0
Elzenbos Deelgebied 2	1.842.843		1.842.843	488.850	857.434		1.474.259
Elzenbos Deelgebied 3	5.682.728		5.682.728	205.958	1.150.250		4.738.436
Koppelenburg Zuid	16.054		16.054	37.454	101.362		-47.855
Eertbeek	0	10.246.356	10.246.356	369.801			10.616.157
Industrieterrein Hazenberg	258.796		258.796	4.917			263.713
Totaal :	9.936.476	10.246.356	20.182.832	1.325.756	2.227.302	11.868	19.269.418

Voorziening risico's bouwgrondexploitaties	31-12-2015	mutaties	1-1-2016	Investering	Baten	Lasten	31-12-2016
	-4.892.013		-4.892.013	-32.646			-4.924.659
Totaal :	-4.892.013		-4.892.013	-32.646	0	0	-4.924.659

Toelichting*Elzenbos deelgebied 2 en 3*

In 2015 is het oorspronkelijk exploitatieplan tot een einde gekomen. Daarbij is de oude exploitatie opgedeeld in 3 nieuwe exploitaties, waarbij deel 1 vervolgens in 2015 definitief kon worden afgewikkeld. In deel 2 zijn in 2016 17 kavels verkocht. Deel 2 zal in 2017 contractueel afgewikkeld kunnen worden. Deel 3 heeft een nog een langere looptijd.

Eind 2016 heeft een levering van grond plaatsgevonden voor € 1.150.000 waarbij betaling eerst plaatsvindt als het bestemmingsplan is goedgekeurd. Deze verkoop is als inkomsten 2016 verwerkt.

Koppelenburg Zuid

In het tweede jaar van dit complex zijn de kosten beperkt gebleven tot € 152. De desinvestering betreft € 64.061.

Lombok

In 2016 zijn er financieringskosten, de financiële afwikkeling van de kosten voor het bouwrijp maken van de grond en plankosten gemaakt. Daarnaast is er één kavel verkocht die tot een opbrengst heeft geleid.

Eertbeek

De boekwaarde is hoger dan de huidige marktwaarde. Na het realiseren van de bestemmingsplanwijziging zal de boekwaarde ook hoger liggen dan de huidige marktwaarde. Het project heeft vertraging opgelopen. Met de ontwikkelaar is contractueel afgesproken dat een mogelijk tekort op deze grondexploitatie voor rekening van de ontwikkelaar is. Uit vorenstaande vloeien risico's voort als gevolg van een eventuele insolventie van de ontwikkelaar. De boekwaarde per 31-12-2016 is inclusief de toegezegde bijdrage vanuit de Provincie ad € 2.389.240.

Industrieterrein Hazenberg

Er zijn in 2016 bijna uitsluitend financieringslasten gemaakt.

Voorziening risico's bouwgrondexploitatie

Als gevolg van de economische crisis en inschattingen over toekomstige woningbouwbehoeften is een voorziening getroffen. Duidelijk op basis van de huidige gegevens is, dat er minder gebouwd gaat worden dan is voorzien. Hierbij wordt er nu nog van uitgegaan dat er 510 woningen gebouwd worden in de periode 2010 tot en met 2019. Oorspronkelijk was er uitgegaan van een aantal van ruim 1.800 woningen.

Eventuele schadeclaims die ontstaan doordat particuliere ontwikkelaars minder woningen kunnen bouwen zijn niet in de voorziening meegenomen. De hoogte van de claims is afhankelijk van de planstatus, de onderhandelingsresultaten, uitkomsten van juridische procedures en mogelijke compensatie door hogere overheden. Deze claims vormen een risico. Daarnaast bestaat het risico dat - als de woningmarkt aantrekt - door particuliere ontwikkelaars meer woningen worden gebouwd dan volgens de visie van de gemeente wenselijk is. De gemeente zal dan moeten heroverwegen welke gevolgen dit heeft voor gemeentelijke woningbouwplannen. Minimaal jaarlijks zullen alle bekende woningbouwplannen en de gemeentelijke exploitaties daarom op elkaar moeten worden afgestemd.

Vooruitbetalingen op inkoop voorraden	31-12-2015	Toename	Afname	31-12-2016
Voorraad "eigen verklaringen".	6.608	8.206	8.715	6.099
Totaal :	6.608	8206	8.715	6.099

Toelichting

De voorraad eigen verklaringen per 31 december 2016 bedraagt 200.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				€	4.528.616
<u>Vorderingen op openbare lichamen</u>		Boekwaarde	Boekwaarde		
		31-12-2016	31-12-2015		
BTW compensatie fonds		2.752.312	2.530.265		
BTW		3.076	0		
Overige vorderingen op openbare lichamen			0		
- Ministerie van Sociale Zaken: inc aanv uitk 2014		0	216.991		
- Provincie Gelderland: BDU 2015		28.575	150.000		
- Ministerie van OCW: onderwijs achterstanden		44.693	0		
- Provincie Gelderland: plan MER Eerbeek		31.252	0		
- Coa Centraal orgaan opvang Asielzoekers		16.000	0		
- Provincie Gelderland: bestemmingsplan fietspad		1.461	0		
	Totaal :	2.877.369	2.897.256		
<u>Overige vorderingen en uitzettingen</u>		Boekwaarde	Boekwaarde		
		31-12-2016	31-12-2015		
Sociale Zaken, debiteuren		1.088.078	982.681		
Voorziening oninbaar dub. debiteuren sociale zaken		-569.146	-410.710		
Debiteuren belastingen		112.351	172.686		
Overige debiteuren		1.119.473	750.905		
Voorziening dubieuze debiteuren		-99.508	-143.470		
	Totaal :	1.651.247	1.352.092		
<u>Nadere toelichting debiteuren</u>					
Overige Debiteuren / vorderingen op openbare lichamen			1.119.473		
Het gezamenlijk saldo van deze vorderingen bedraagt per balansdatum :					
Hiervan is t/m 27-02-2016 afgewikkeld			612.745		
		Stand per 27-2-2016	506.728		
De opbouw van dit saldo is als volgt :					
- debiteuren 2007	5.772				
- debiteuren 2008	16.804				
- debiteuren 2010	165				
- debiteuren 2011	6.505				
- debiteuren 2012	750				
- debiteuren 2013	7.248				
- debiteuren 2014	75.201				
- debiteuren 2015	29.829				
- debiteuren 2016	364.454				
	506.728				

Toelichting

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor het risico van oninbaarheid van de vorderingen van sociale zaken is een voorziening getroffen die jaarlijks wordt geactualiseerd, op basis waarvan de voorziening per 31-12-2016 moest worden verhoogd. Voor de overige debiteuren is eveneens een voorziening opgenomen waarvan in 2016 een bedrag kon vrijvallen.

Liquide middelen				€	9.992
		Boekwaarde	Boekwaarde		
		31-12-2016	31-12-2015		
Kassaldi		4.001	2.814		
ABN- AMRO		5.991	7.333		
	Totaal :	9.992	10.147		

Onderstaand staat het overzicht per kwartaal van de toets met betrekking tot de voorschriften rondom schatkestbankieren.

Toets schatkestbankieren (in €)	Q1	Q2	Q3	Q4
Grondslag begroting	46.852.000	46.852.000	46.852.000	46.852.000
Drempelbedrag : 0.75%	351.390	351.390	351.390	351.390
Gemiddelde omvan bankrekeningen	-2.026.904	-1.672.369	-1.770.075	-1.511.929
Ruimte (+) Overschrijding (-)	351.390	351.390	351.390	351.390

Overlopende activa	€ 2.406.029	
	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Nog te ontvangen bedragen	2.297.669	969.943
Vooruitbetaalde bedragen	106.761	151.891
Verrekenende posten Sociale Dienst	0	197.992
Overige overlopende activa	323	2.444
Pin/Chip ontvangsten	1.276	0
Totaal :	2.406.029	1.322.270

De belangrijkste posten onder de overlopende activa zijn:

<i>Nog te ontvangen bedragen</i>	
Grondverkoop december 2016	1.150.000
Toeristenbelasting afrekening 2016	425.000
Subsidie Bandijk	146.928
Project Sociale kracht	92.521
Centrumplan eerbeek plan Mer	77.430
Vitens afrekening 2016/2017	63.904
Landschapsvergoeding	61.175
Vergoeding detachering	29.883
Provincie Gelderland JOGG	18.000
Staat der Nederlanden gemeente fonds	16.781
Liemers credit nota	16.072
Vitens rente lening	13.128
Regio Stedendriehoek Brummen Bronckhorst	12.000
Stoomkosten staanplaatsen	5.351
Coa minderheden declaratie december 2016	3.000
Opleidingskosten	2.100
Stichting Brummen Krotozyn 2013	2.000
Verminding Ozb en w 2017	396
WMO Begeleiding	162.000
Totaal :	2.297.669

<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>	
March brandverzekering	29.512
One point server 5jr abbonemnet	20.865
Cyclorama	17.766
One Service Store	8.175
Raet abonnement	7.733
Zoutloods	7.305
Kosten gebruik GVOP	6.000
Globesport 2017	5.011
Project op tijd	3.585
PS media abbonementen	809
Totaal :	106.761

Vaste passiva

Eigen vermogen						€ 9.970.404
			Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015		
Algemene reserves			1.998.715	177.485		
Bestemmingsreserves			6.766.408	6.253.169		
Nog te bestemmen resultaat			1.205.282	1.520.387		
		Totaal:	9.970.404	7.951.041		
<i>Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)</i>						
	Saldo per 31-12-2015	Toevoeging 2016	Onttrekking 2016	Bestemming resultaat 2015	Verminderen ter dekking van afschrijvingen	Saldo per 31-12-2016
Algemene reserves						
Weerstandreserve	2.087.893		412.893			1.675.000
Vrije reserve	-1.910.408	1.069.735	356.000	1.520.387		323.715
Totaal algemene reserves :	177.485	1.069.735	768.893	1.520.387	0	1.998.715
Bestemmingsreserves						
Gemeentedeel VVE/GOA	150.000					150.000
Duurzaamheidsprojecten	110.963	4.356	115.319			0
Ligt op Groen	839.175		839.175			0
Bovenwijkse voorzieningen	13.572					13.572
IHP	296.331		184.025			112.306
Uitvoering WMO-taken vanaf 2007	750.000	205.323	205.323			750.000
Toerisme en Recreatie	307.628	219.232	194.127			332.733
3D	2.274.843	1.753.778	1.279.494			2.749.127
Afvalstoffenheffing	1.495.815	427.269				1.923.084
Voorzieningen voor de Jeugd.	14.842		6.842			8.000
Duurzaamheid / ligt op groen	0	371.586				371.586
Ruimte voor Eerbeek	0	356.000				356.000
Totaal bestemmingsreserves :	6.253.169	3.337.544	2.824.305	0	0	6.766.408
Nog te bestemmen resultaat	1.520.387	1.205.282		-1.520.387		1.205.282
Totaal eigen vermogen	7.951.041	5.612.561	3.593.198	0	0	9.970.404

Toelichting

Weerstandreserve

De omvang van de weerstandreserve is, op basis van de inventarisatie van risico's zoals vastgesteld door de raad op 3 november 2016 (RB16.0052), verlaagd naar € 1.675.000. Het verschil € 412.893 is toegevoegd aan de vrije reserve.

Vrije reserve

De vrije reserve bedraagt per 31 december 2016 € 323.715 positief. Dit is exclusief het rekeningresultaat 2016 ad € 1.205.282. De volgende toevoegingen vinden plaats op basis van het raadsbesluit (RB16.0061) bij de Programmabegroting 2017-2020 van 3 november:

Ligt op Groen	€ 450.000
IHP	€ 150.000
Toerisme en Recreatie	€ 50.000
Voorziening jeugd	€ 6.842
Totaal toevoegingen raadsbesluit	€ 656.842
Verlaging weerstandreserve	€ 412.893
Totaal toevoegingen	€ 1.069.735

Vervolgens onttrekken ten gunste van nieuwe bestemmingsreserve Ruimte voor Eerbeek € 356.000.

Reserve VVE/GOA

In 2016 geen mutaties nodig geweest.

Duurzaamheidsprojecten

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten;

Project	Toevoeging	Onttrekking
Landschapscontract		€ 5.879
Woningisolering		€ 18.194
Energiecoach	€ 4.356	€ 13.801
Overige projecten		€ 23.893
Subtotaal	€ 4.356	€ 61.767
Heroverweging saldo tgv Duurzaamheid/LOG		€ 53.552
Totaal	€ 4.356	€ 115.319

Ligt op Groen

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten;

Project	Toevoeging	Onttrekking
Landschapscontract		€ 11.759
Landgoederen		€ 56.849
Overige projecten		€ 2.533
Subtotaal		€ 71.141
Heroverweging verlaging tgv Vrije Reserve		€ 450.000
Heroverweging saldo tgv Duurzaamheid/LOG		€ 318.034
Totaal		€ 839.175

Bovenwijkse Voorzieningen

In 2016 heeft zich binnen deze reserve geen ontwikkeling voor gedaan.

IHP

In 2016 zijn de sloopkosten van locatie de Krullevaar onttrokken uit deze reserve voor een bedrag van € 34.025. Daarnaast is in het kader van de heroverweging een bedrag van € 150.000 ten gunste van de Vrije reserve overgeboekt.

Uitvoering WMO-taken vanaf 2007

Sinds de kadernota 2012 geldt voor deze reserve een verlaagd plafond van € 750.000. Dit is in de vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen 2015 herbevestigd. In 2016 is er voor € 205.323 onttrokken aan de reserve. De toevoeging kon hoger zijn, maar door het plafond is de toevoeging beperkt gebleven tot € 205.323.

Toerisme en Recreatie

Vanaf 2012 wordt 50% van de meeropbrengst toeristenbelasting aan deze reserve toegevoegd.

Deze reserve is ingezet voor de volgende projecten:

Project	Toevoeging	Onttrekking
Landschapscontract		€ 2.940
Kosten Toerisme en Recreatie		€ 141.187
Bijdrage fietsknooppunten	€ 2.385	
Overige projecten	€ 200	
Meeropbrengst toeristenbelasting	€ 216.647	
Subtotaal	€ 219.232	€ 144.127
Heroverweging verlaging tgv Vrije Reserve		€ 50.000
Totaal	€ 219.232	€ 194.127

3D

De vorming van deze reserve is bevestigd in de in 2015 vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen. Het wordt gevoed uit het resultaat uit de uitvoering van de WMO-taken vanaf 2015, Jeugdhulp en Participatie € 474.284.

Afvalstoffenheffing

In 2016 is er een voordeel gehaald van € 427.269 dat aan de reserve is toegevoegd. Met het positieve saldo van deze reserve per 31-12-2016 zal bij de tariefvaststelling voor 2018 rekening worden gehouden.

Voorzeningen voor de Jeugd

In 2016 zijn geen kosten gemaakt, dus nog over € 14.842. In 2017 wordt speelterrein/JOP in park het Goor gerealiseerd voor een bedrag van € 8.000. Het restant van € 6.842 wordt in het kader van de herijking ten gunste van de Vrije reserve gebracht.

Duurzaamheid/Ligt op Groen

Volgens het voorstel tot heroverweging bestaande bestemmingsreserves is dit een nieuwe reserve voortkomend uit de samenvoeging van de reserves Duurzaamheid en Ligt op Groen.

Toevoeging vanuit:

Duurzaamheid	€ 53.552
Ligt op Groen	€ 318.034
Totaal	€ 371.586

Ruimte voor Eerbeek

In de raadsvergadering van 3 november 2016 is gelijktijdig met het vaststellen van de Programmabegroting 2017 ingestemd om deze reserve in te stellen (RB16.0061). Het maximale bedrag van deze reserve is op € 500.000 gesteld.

Vanuit heroverwegingsnota wordt aan deze reserve € 356.000 toegevoegd.

Voorzeningen

Voorzeningen						€ 4.574.368
Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)						
	Saldo per 31-12-2015	Toevoeging 2016	Vrijval 2016	Verminderen door aanwending	Saldo per 31-12-2016	
Voorzeningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioenaanspraken wethouders	1.815.348	62.632		316.009	1.561.971	
Kosten afloop complex Elzenbos	453.194	-			453.194	
					-	
					-	
Subtotaal :	2.268.542	62.632	-	316.009	2.015.165	
Onderhoudsefficientievoorzieningen						
Onderhoud gemeentelijke onr.goed	445.942	148.815		447.465	147.292	
Onderhoud wegen	507.089	346.362		485.245	368.206	
Rioolrechten (art 44 lid 2)	435.516	901.293			1.336.809	
Rioolrechten renovaties	1.441.656	148.403		930.162	659.897	
Onderhoud lantaarnpalen	35.250	11.750			47.000	
Subtotaal :	2.865.453	1.556.623	0	1.862.872	2.559.203	
Totaal voorzieningen	5.133.995	1.619.255	-	2.178.881	4.574.368	

Toelichting**Voorzeningen voor verplichtingen, verliezen, risico's***Pensioenaanspraken wethouders.*

Deze voorziening is getroffen om aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen voor de pensioenge-rechtigden die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Uit de jaarlijkse

doorrekening is gebleken dat de voorziening in 2016 met € 62.632 verhoogd moet worden. De onttrekking bedroeg in 2016 € 316.009. In dit bedrag zit de waardeoverdracht aan de externe verzekeraar Loyalis voor een wethouder.

Voor de wethouders die in 2010 zijn aangetreden zijn de pensioenverplichtingen in 2010 ondergebracht bij een pensioenverzekeraar. Voor de pensioengerechtigden die op 31-12-2009 65 jaar of ouder waren wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord.

Kosten afloop complex Elzenbos

Betreft geschatte kosten ten behoeve van de nog te verkopen kavels van afgesloten deel grondexploitatie Elzenbos. Hier zijn in 2016 geen kosten voor gemaakt.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Onderhoud gemeentelijk onroerend goed

Deze voorziening wordt jaarlijks gevoed ten laste van de exploitatie, in 2016 met € 148.815. Aan de voorziening is in 2016 € 447.465 onttrokken. In 2016 is het gebouw de Plu flink onderhanden genomen door ingebruikname door de Bibliotheek. Bij sporthal de Bhoel is achterstallig schilderwerk in 2016 ineens opgepakt en het buitenterrein in combinatie met Cruiff court geüpdatet. Verder is er extra (achterstallig) onderhoud gepleegd aan het gebouw Troelstralaan 49 (kinderopvang). Daarmee is de voorziening opnieuw gedaald. In 2017 zal de structurele toevoeging opnieuw geïkt moeten worden op basis van de laatste inzichten.

Onderhoud wegen

Alle werkelijke lasten worden aan de voorziening onttrokken. In 2016 bedroegen deze € 485.245. De voeding bedraagt conform de raming € 346.362. Hiermee daalt ook deze voorziening opnieuw. Een herijking richting de toekomst zal nodig zijn.

Rioolrechten, art. 44 lid 2

In 2016 is er een voordeel gehaald van € 901.293 dat aan de voorziening is toegevoegd. Met het positieve saldo van deze voorziening per 31-12-2016 zal bij de tariefvaststelling voor 2018 rekening worden gehouden.

Rioolrenovaties

De toevoeging aan deze voorziening kan in 2016 op € 148.403 worden gesteld als gevolg van de nieuw vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP 2016-2020). De werkelijke lasten 2016 hebben geleid tot een onttrekking aan de voorziening ad € 930.162

Door de lagere dotatie in 2016 bedraagt deze voorziening per 31 december 2016 € 659.897. Dit is € 32.514 hoger het GRP. Er loopt nog 1 project door in 2017, met een verwacht nadeel van € 32.514.

Onderhoud lantaarnpalen

Besloten is om voor de kosten van het schilderen van lantaarnpalen, wat eens in de zeven jaar plaatsvindt, vanaf 2013 jaarlijks te gaan sparen. In 2016 is er alleen sprake van sparen ad € 11.750 en zijn er geen werkelijke lasten gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer					€	31.519.039
<i>Specificatie verloop (bedragen * € 1,-)</i>						
		Saldo per 31-12-2015	Vermeerdering 2016	Aflossing 2016	Saldo per 31-12-2016	
Onderhandse leningen						
Bank Nederlandse gemeenten		23.026.630		6.651.124	16.375.506	
Nederlandse Waterschapsbank		6.215.000		1.071.667	5.143.333	
Triodosbank			10.000.000		10.000.000	
	Totaal onderhandse leningen :	29.241.630	10.000.000	7.722.791	31.518.839	
Waarborgsommen						
		250		50	200	
Totaal		29.241.880	10.000.000	7.722.841	31.519.039	
<u>Toelichting vaste schulden</u>						
De schulden zijn aangegaan ter financiering van de activiteiten en bezittingen van :				Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015	
	Gemeente Brummen			31.128.038	28.837.772	
	Stichting Welzijn Brummen			390.802	403.856	
			Totaal :	31.518.839	29.241.628	

Toelichting*Onderhandse leningen*

In het boekwerk van de jaarrekening 2015 is ten onrechte geen aflossing van de onderhandse lening Nederlandse Waterschapsbank opgenomen. De aflossing in 2015 bedroeg € 1.071.667. Daarmee draagt de gecorrigeerde boekwaarde per 31-12-2015 € 6.215.000 (was € 7.286.667).

De rentelast 2016 op de onderhandse leningen is € 831.613.

Waarborgsommen

Het gaat hier onveranderd om 5 ontvangen waarborgsommen voor een sleutel t.b.v. een standplaats voor marktkoepelieden. Dit betreft de markt te Eerbeek.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar					€	19.669.248
				Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015	
Kasgeldlening				16.003.497	15.000.000	
Bank Nederlands Gemeenten				2.226.478	3.902.785	
Overige schulden				1.439.274	1.750.615	
			Totaal :	19.669.248	20.653.400	
<u>Toelichting</u>						
Om op korte termijn te kunnen beschikken over voldoende liquide middelen is met de BNG een overeenkomst gesloten inzake de omvang en voorwaarden voor kredietfaciliteiten.						
<u>Overige schulden</u>						
				Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015	
Crediteuren gemeente Brummen algemeen				1.183.322	1.461.350	
Crediteuren Sociale Zaken				255.952	289.389	
			Totaal :	1.439.274	1.750.739	

Overlopende passiva				€ 5.749.227	
				Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2015
Nog te betalen aan de belasting dienst BTW				107.327	87.390
Voorlopige ontvangsten				19.885	146.963
Nog te betalen bedragen				2.936.344	4.191.545
Vooruitontvangsten: uitkering onderwijsachterstanden				201.054	
Af te wikkelen kosten Sociaal Domein 2015				0	240.342
Af te wikkelen kosten Sociaal Domein 2016				1.472.528	
Nog te betalen premies gemeentepersoneel				114.828	95.208
Nog te betalen loonheffing				451.454	423.177
Nog te betalen loonheffing Sociale dienst				53.390	63.517
Nog te betalen Voorlopige uitgaven/inkomsten soc.dienst				115.372	24.580
Van derden ontvangen middelen die specifiek moeten worden besteed. (Bbv art.44,2 wijz.)				274.471	445.458
Overige overlopende passiva				2.575	838
			Totaal :	5.749.227	5.719.018
<i>Voorlopige ontvangsten</i>					
Gemeente Voorst, afrekeningsalaris administratie		17.391			
Stichting Bibliotheek, huur 1 kwartaal 2017		2.000			
Bredenoord, kosten invalidenparkeerplaats		281			
Sichting Contract Partners, uitkering Tiivam		213			
		19.885			
<i>Nog te betalen bedragen</i>					
Sociale kracht		405.612			
Opgebouwd vakantie toeslag		263.760			
rente leningen		251.704			
VRI brummensebrug		125.000			
Uitbetaalde plus uren		42.978			
Afrekening Diftar Kohier 2017		42.923			
Leerlingenvervoer ijsselstraat december 2016		36.000			
Provincie Gelderland		28.575			
Provincie Gelderland MER		25.828			
Accountantskosten		25.000			
Leemans		17.140			
Inhuur Planlogisch advies		14.250			
Musica Allegra wachtgeld		12.051			
Vitens		11.000			
vooruitgefactureerde kermis		10.190			
WKR eindheffing 2016		10.081			
Restant BIZ gelden 2016		8.850			
Gemeente Apeldoorn		7.235			
Cursuskosten crisisbeheersing		6.500			
Doxis		6.500			
Gemeente Apeldoorn Gros BBZ		4.522			
WKR eindheffing 2016 college		4.321			
Incidentele beloningen		3.450			
UWV WW november		3.418			
Overuren TVE		3.374			
Insituform		2.095			
St educatief ventrum		1.565			
GGD lijkschouwing december 2016		1.000			
Preventie jeugdwerk		945			
Kerstmarkt jumbo		626			
Soc domein boekingen 2016		1.124.890			
69 facturen geboekt in 2017 betrekking op 2016		434.961			
		2.936.344			

Beklemden middelen

Door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting (BBV art. 44.2)					
	Saldo per	Toevoeging	Vrijval	Verminderen	Saldo per
	31-12-2015	2016	2016	door aanwending	31-12-2016
Prov. Deel Wijs met Groen en Grijs	62.504		16.472	46.032	0
Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo	8.327				8.327
Compensatie kap APV	160.000			160.000	0
Landgoederen	0	139.279		139.279	0
Landschapscontract	82.200			48.927	33.273
Uitvoering fietspad Oude Bandijk	100.000			100.000	0
Jongeren op Gezond Gewicht JOGG	32.427			12.508	19.919
Groene opgave		217.641		4.689	212.952
Subtotaal :	445.458	356.920	16.472	511.435	274.471

Toelichting:*Provincie deel Wijs met Groen en Grijs (WGG)*

Het betreft de 3^e subsidiestroom van de provincie in het kader van het ouderenbeleid. Op 16 augustus 2016 heeft de provincie de subsidie definitief vastgesteld. (zaaknr 2008-016885). Met deze vaststelling moesten wij een bedrag terugstorten van ruim € 46.000. Het saldo van dit beklemd middel valt vrij per eind 2016.

Plankosten Fietspad Oude Bandijk CoVo

In 2016 geen kosten gemaakt en ook nog niet afgewikkeld door de provincie als subsidiegever.

Compensatie kap APV

Dit beklemd middel vervalt en de bijdrage wordt nu als cofinanciering ingezet bij het project Groene opgave landschap. Zie hierna genoemd project.

Landgoederen

Het betreft een meerjarig project tot en met 2016, mede gefinancierd door de Provincie en landgoedeigenaren.

De financiële gemeentelijke bijdragen wordt gedekt uit de reserve Ligt Op Groen. Dit project kent verschillende deelprojecten zoals o.a. Vrijwilligersgroep, Tuinmuur, Hekwerk, Kunst dode beuk, Historische kas, Toegangspoort en Beschoeiing eiland. Van de provincie is in totaliteit een bedrag van € 400.000 als voorschot ontvangen. Op basis van de werkelijke kosten t/m 2016 wordt de totale subsidie verwacht van € 461.175. Het aandeel van de gemeente in dit project wordt gedekt uit de reserve Ligt op Groen.

2016 was het laatste jaar voor dit project. De verantwoording ligt nu bij de accountant ter controle om vervolgens verzonden te worden naar de provincie als subsidiegever.

Landschapscontract (zaaknr 2014-008558)

In 2016 zijn er voor € 48.927 aan kosten gemaakt voor wat betreft het aandeel provincie.

Fietspad Oude Bandijk (zaaknr 2015-011580)

Het fietspad is in 2016 gerealiseerd. In 2015 is van de provincie een bedrag ontvangen ad € 100.000 en dit bedrag is nu onttrokken en toegevoegd aan dit project. De verantwoording ligt nu bij de accountant ter controle om vervolgens verzonden te worden naar de provincie als subsidiegever.

JOGG

Via centrumgemeente Apeldoorn is aan Brummen € 90.000 toegekend voor het project Jongeren Op Gezond Gewicht. In 2015 zijn hiervoor al € 57.573 kosten gemaakt. In 2015 is 100% verrekend met beklemd middel, in plaats van 50%. Werkelijke kosten 2016 bedragen € 25.015. Waarvan er 50% ten laste van dit beklemd middel wordt gebracht zijn de € 12.508. Project wordt in 2017 afgerond.

Groene opgave landschap (2015-016088)

Dit project loopt van 2016 t/m 2021. In 2016 is er een voorschot ontvangen van € 57.640,50 en daarnaast is het bedrag van € 160.000 overgekomen vanuit het beklemde middel compensatie Kap, zie hiervoor genoemd. Verder zijn in 2016 voor € 4.689 aan kosten gemaakt.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen.

De gemeente Brummen heeft in het verleden voor uiteenlopende zaken waarborgen en garanties afgegeven. Het gaat daarbij om onder andere hypotheekgaranties, garanties voor verstrekte leningen aan stichtingen en andere instellingen. De hypotheekgaranties zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie. Op dit moment staat de gemeente nog garant voor de volgende leningen (in euro's).

Waarborgen en garanties						€ 57.748.636
Verstreekte Waarborgen naar aard van de geldlening:						
Categorie lening / geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspronkelijk bedrag lening	Percentage borgstelling	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2016	Garantie
Stichting Educatief Centrum	Geldleningen	459.149	100%	459.149	435.657	100%
Woningstichting Sprengenland	Geldleningen	19.878.979	50%	21.878.979	19.878.979	50%
Woningstichting Brummen	Geldleningen	37.300.000	50%	34.700.000	37.300.000	50%
HVO leningen	Geldleningen	619.436	100%	134.000	134.000	100%
Totaal borgstellingen :		58.257.564		57.172.128	57.748.636	

In 2002 is door de raad het principebesluit genomen om als gemeente garant te staan voor hypothecaire leningen van personeelsleden. Onder welke condities de gemeente borg staat voor de aflossing- en renteverplichtingen is vastgelegd in de overeenkomst met de HVO (Hypotheekvormen voor Overheidspersoneel). De risico's zijn door middel van de voorwaarden ingeperkt. De restantschuld van de leningen per 31-12-2016 bedragen onveranderd € 134.000. Omdat de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) is aangepast mogen gemeenten vanaf 1-1-2009 geen nieuwe borgstellingen meer aangaan. De restantschuld zal dus alleen nog maar kunnen afnemen.

De gemeente heeft geen bedrag meer uitstaan aan leningen verstrekt aan de woningstichtingen in Brummen en Eerbeek. Daarnaast staan wij garant voor een groot aantal leningen die de woningstichtingen zelf hebben afgesloten. Hierover loopt de gemeente Brummen een zeker risico. Begin 2002 is de achtervang-overeenkomst met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) getekend. De gemeente vervult een zogenaamde "achtervangfunctie". Nieuwe leningen worden niet meer via de gemeente Brummen afgesloten. Daarnaast staat de gemeente Brummen nog garant voor een lening afgesloten door het Waterbedrijf Vitens voor een bedrag groot € 179.460. Uit hoofde van garantie- en waarborgstellingen zijn tot en met 2016 geen uitbetalingen verricht.

Het project Eertbeek, dit betreft de (her)ontwikkeling van het centrum van Eerbeek, is verantwoord onder de post voorraden niet in exploitatie genomen gronden. Deze exploitatie wordt gevoerd door de gemeente Brummen. Met de ontwikkelaar zijn contractueel afspraken gemaakt om de grond aan de ontwikkelaar te leveren met als laatste levering uiterlijk 15 juli 2021. Tevens is contractueel afgesproken dat een tekort op deze grondexploitatie voor rekening van de ontwikkelaar is.

Onder de balanspost voorzieningen is een voorziening voor pensioenen wethouders opgenomen voor de personen die op 31-12-2009 nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hadden bereikt. Voor de overige personen zijn de pensioenverplichtingen ondergebracht bij Loyalis. Voor de pensioengerechtigden per 31-12-2009 wordt jaarlijks de last in de exploitatie verantwoord en is dus niet opgenomen onder de voorzieningen. De actuariële waarde van de verplichting voor de pensioengerechtigden wordt geschat op ca.€ 1.000.000.

Navolgend is een overzicht opgenomen van meerjarige contracten waaruit verplichtingen op balansdatum voortvloeien (> € 100.000).

Nr.	Inhoud.	Einddatum contract/ overeenkomst	Financiële omvang totale looptijd contract	Looptijd
1	leveringsovereenkomst elektriciteit (is 2 ^e optiejaar)	31-12-2017	€ 372.000	3 jaar + optie van 2 jaar
2	leveringsovereenkomst gas (is 2 ^e optiejaar)	31-12-2017	€ 180.000	3 jaar + optie van 2 jaar
3	Raamovereenkomst Welzorg Nederland BV	31-12-2017	€ 1.120.000	4 jaar
4	Raamovereenkomst maatwerkvoorzieningen WMO	31-12-2018	€ 7.300.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
5	Raamovereenkomst individuele voorzieningen jeugd	31-12-2018	€ 9.200.000	2 jaar + optie van 6 keer 1 jaar
6	Raamovereenkomst dienstverlening Wmo huishoudelijke verzorging HV1 en HV2 in het kader van Europese Aanbesteding met 5 zorgaanbieders	31-12-2020	€ 16.000.000	8 jaar
7	overeenkomst leerlingenvervoer	1-8-2017	€ 1.120.000	2 jaar + optie van 2 keer 1 jaar

NB: raamovereenkomsten kenmerken zich door het feit dat alleen voor feitelijke verrichtingen wordt betaald en dat bovengenoemde bedragen hoger of lager kunnen uitvallen. Hierbij zijn de begrotingsbedragen 2016 als uitgangspunt genomen.

Gebeurtenissen na balansdatum.

Er zijn geen relevante gebeurtenissen te melden.

Overzicht van baten en lasten

Totaal baten en lasten (bedragen * € 1.000,-)												
Omschrijving	Begroting 2016 vóór wijziging			Begroting 2016 ná wijziging			Realisatie 2016			Verschillen realisatie - begroting ná wijziging		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
<u>Programma's</u>												
1 Bestuur en veiligheid	5.799	493	5.306	5.852	510	5.342	6.299	804	5.495	447	294	153
2 Ruimtelijke ontwikkeling	3.721	2.076	1.645	4.036	2.254	1.782	4.857	3.041	1.816	821	787	34
3 Ruimtelijk beheer	8.239	4.787	3.452	8.692	4.893	3.799	9.085	6.705	2.380	393	1.812	-1.419
4 Sociaal domein	21.092	16.550	4.542	19.548	16.605	2.943	20.580	16.802	3.778	1.032	197	835
5 Samenleving	4.676	833	3.843	4.593	831	3.762	4.215	871	3.344	-378	40	-418
Totaal programma's	43.527	24.739	18.788	42.721	25.093	17.628	45.036	28.223	16.813	2.315	3.130	-815
6 <u>Financiering</u>	565	19.541	-18.976	1.688	19.896	-18.208	3.477	22.309	-18.832	1.789	2.413	-624
<u>Onvoorzien</u>	20		20	20		20			0	-20	0	-20
Gerealiseerd saldo baten en lasten	44.112	44.280	-168	44.429	44.989	-560	48.513	50.532	-2.019	4.084	5.543	-1.459
<u>Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves</u>												
1 Bestuur en veiligheid			0			0			0	0	0	0
2 Ruimtelijke ontwikkeling		207	-207		231	-231	7	309	-302	7	78	-71
3 Ruimtelijk beheer		306	-306	57	326	-269	427	42	385	370	-284	654
4 Sociaal domein	241	319	-78	1.562	446	1.116	1.959	1.438	521	397	992	-595
5 Samenleving		47	-47		47	-47		7	-7	0	-40	40
6 Financiering	806		806	804	813	-9	217		217	-587	-813	226
Subtotaal mutaties reserves	1.047	879	168	2.423	1.863	560	2.610	1.796	814	187	-67	254
Gerealiseerd resultaat	45.159	45.159	0	46.852	46.852	0	51.123	52.328	-1.205	4.271	5.476	-1.205

Het jaar 2016 sluit af met een positief resultaat van € 1.205.282. Dit is het resultaat na verrekening met de bestemmingsreserves. Hoe dit resultaat kan worden onderverdeeld in het resultaat voor bestemming en rekening houdend met bijzondere baten en lasten wordt in navolgende presentatie op de volgende pagina zichtbaar gemaakt.

A. Saldo van de jaarrekening 2016, exclusief incidentele baten en lasten en voor bestemming		-€ 1.260 V
B. Buitengewone lasten (incidenteel)		
Project Sociale Kracht	-€ 14	
Verkiezingen	€ 1	
Veiligheidsbeleid, veiligheidsmakt	€ 2	
Eenmalige kosten project Eerbeek	€ 281	
Realisatie fietspad Oude Bandijk	€ 1.120	
Gronden en landerijen, incid kosten	€ 13	
Project energiecoach	€ 14	
Sloopkosten de Krullevaar	€ 34	
Schadeclaim werf Eerbeek	€ 40	
Bijdrage woonvoorziening minderjarige asielzoekers	€ 37	
Recreatie; GIRO	€ 14	
Wegen, vervangen duiker	€ 21	
Openbare verlichting, beheerplan	€ 5	
Bijdrage VRI Brummensebrug	€ 125	
Eenmalige actie omruilen mini-containers	€ 35	
Project woningisolering	€ 39	
Begraafplaatsen, omvorming	€ 39	
Incidenteel budget bijdrage huishoudelijke hulp HHT	€ 27	
Kosten audit archief	€ 7	
Totaal incidentele lasten		€ 1.840 N
B. Buitengewone baten (incidenteel)		
Eenmalige vergoeding inzet personeel Regio	-€ 26	
Opbrengst verkoop eigendommen	-€ 527	
Afkoopsom areaal Cortenoever	-€ 848	
Eenmalige bate project Eerbeek	-€ 77	
Bijdrage project energiecoach	-€ 4	
Bijdrage kosten fietspad Oude Bandijk	-€ 944	
Subsidie woningisolering	-€ 20	
Incidentele bijdrage huishoudelijke hulp HHT	-€ 130	
Bijdrage Sociale Kracht	-€ 23	
Totaal incidentele baten		-€ 2.599 V
Exploitatiesaldo, inclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming		-€ 2.019 V
C. Voorgestelde onttrekkingen aan reserves tgv. de exploitatie		
Bestemmingsreserve Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	-€ 34	
Bestemmingsreserve Licht op Groen	-€ 71	
Bestemmingsreserve WMO 2007	-€ 205	
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	-€ 62	
Bestemmingsreserve Toerisme en Recreatie	-€ 144	
Bestemmingsreserve Sociaal Domein (3D)	-€ 1.280	
Totaal onttrekkingen aan reserves		-€ 1.796 V
C. Voorgestelde toevoegingen aan reserves tlv. de exploitatie		
Algemene vrije reserve voor begrotingssaldo		
Bestemmingsreserve WMO 2007	€ 205	
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	€ 4	
Bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing.	€ 427	
Bestemmingsreserve Toerisme	€ 219	
Bestemmingsreserve 3D	€ 1.754	
Totaal toevoegingen aan reserves		€ 2.610 N
Gerealiseerd resultaat 2016		-€ 1.205 V

Overzicht overschrijding werkelijke lasten ten opzichte van geraamde lasten per programma, conform artikel 28 BBV.

Onderstaand overzicht heeft als functie een overzicht te geven *per programma* van de achtergronden van overschrijdingen *van de lasten* ten opzichte van de raming. Dit met als gedachte dat elke euro die meer is uitgegeven dan waar autorisatie voor was in principe leidt tot begrotingsonrechtmatigheid. Deze onrechtmatigheid wordt opgeheven als aangetoond kan worden dat de overschrijdingen of tussentijds gemeld zijn of gecompenseerd worden door hogere baten, of dat de overschrijdingen passen binnen het beleid van de gemeenteraad.

Als basis geldt het totaaloverzicht van baten en lasten als onderdeel van de jaarrekening en dan het deel voor bestemming. Uit dit overzicht blijkt dat de programma's 1, 2, 3, 4 en 6 de situatie kennen waarbij de *werkelijke lasten* de *geraamde lasten* overschrijden.

Programma 1

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 447.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma ruim € 266.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 181.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Kosten voormalig bestuur	€ 238.000 N
- Bestuur, overige kosten	€ 78.000 V
- Overige mutaties (<25.000)	€ 21.000 N
- Totaal	€ 181.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van € 294.000. Onder andere veroorzaakt door een pensioen waardeoverdracht, groot € 242.000, van één bestuurder.

Programma 2

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 822.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma ruim € 81.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 741.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Kosten realisatie fietspad Oude Bandijk	€ 1.120.000 N
- Ruimte voor Eerbeek, plankosten	€ 75.000 V
- Schadeclaim huurder werf Eerbeek	€ 40.000 N
- Sloopkosten Krullevaar	€ 34.000 N
- VHV bijdrage woningst. Minderj asielzoekers	€ 37.000 N
- Part plannen, planschades	€ 47.000 N
- Omgevingsvergunning bouwen	€ 38.000 V
- Bouwgrond, naar risicovoorziening	€ 33.000 N
- Bouwgrond (kosten rechtstr op grex verantw)	€ 745.000 V
- Economie, uitgave BIZ (zie progr. 6)	€ 43.000 N
- Plattelandsontwikkeling, projecten	€ 267.000 N
- Overige voordelen (<25.000)	€ 22.000 V
- Totaal	€ 741.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van € 787.000. Onder andere veroorzaakt door:

- Ruimte voor Eerbeek, hogere bijdr plankosten	€ 57.000 V
- Gronden en landerijen, hogere opbr verkopen	€ 111.000 V
- Bijdrage in kosten fietspad Oude Bandijk	€ 1.044.000 V
- Omgevingsvergunning bouwen, hogere leges	€ 26.000 V
- Bouwgrond (opbr rechtstr op grex verantw)	€ 823.000 N
- Plattelandsontwikkeling, projecten	€ 335.000 V
- Overige voordelen (<25.000)	€ 37.000 V
- Totaal	€ 787.000 V

Programma 3

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 393.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma afgerond € 24.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 369.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Riolering kosten	€ 179.000 N
- Wegen, kosten (incl groot onderhoud)	€ 298.000 N
- Monumenten, gedenktekens en archeologie	€ 32.000 V
- Afvalverwijdering, kosten	€ 97.000 V
- Milieu, kosten	€ 51.000 V
- Openbaar groen, o.a. res proj. Groene opgave	€ 67.000 N
- Overige mutaties (<25.000)	€ 5.000 N
- Totaal	€ 369.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van € 1.812.000. Onder andere veroorzaakt door: Eenmalige afkoopsom areaaluitbreiding Cortenoever € 848.000. Bijdrage voorziening groot onderhoud wegen € 485.000. Daarnaast pakken de inkomsten voor afvalverwijdering afgerond € 428.000 hoger uit en laat het product Openbaar groen een voordeel zien van € 60.000 (incl. projectgeld Groene opgave).

Programma 4

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 1.032.000. Omdat de ureninzet binnen dit programma afgerond € 576.000 hoger is dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 456.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Minder kosten Participatie en re-integratie	€ 346.000 V
- Hogere uitkeringskosten IOAW/IOAZ/BZ	€ 45.000 N
- Hogere kosten minimabeleid	€ 364.000 N
- WVG uitgaven	€ 53.000 N
- Soc. domein, algemene voorzieningen	€ 112.000 N
- WMO 2015 (3D)	€ 65.000 V
- WMO 2007 huishulp (HH)	€ 418.000 N
- WMO 2007 incidenteel HHT (toelage)	€ 103.000 V
- Overige mutaties (<25.000)	€ 22.000 V
- Totaal	€ 456.000 N

Tegenover de hogere lasten staan per saldo hogere baten € 197.000. Het resterende tekort van € 259.000 met name hogere kosten minimabeleid en WMO 2007 passen binnen het beleid van Brummen. Daar komt bij dat de kosten WMO verrekend worden met de daarbij behorende bestemmingsreserves.

Programma 6

Hier is een overschrijding zichtbaar van afgerond € 1.789.000. Omdat de kosten van de ambtelijke ureninzet € 11.000 hoger zijn dan geraamd, is de overschrijding op de kosten van derden te berekenen op € 1.758.000. Hier zijn de volgende oorzaken voor aan te geven,

- Hogere kosten accountant	€ 31.000 N
- Eenmalige afschrijving Essent (via geldlening)	€ 173.000 V
- Saldo kostenplaats kapitaallasten	€ 1.762.000 N
- Kosten bovenformatief personeel	€ 98.000 N
- Nadeel kostenplaatsen en afdelingskosten	€ 105.000 N
- Niet ingezette begrotingspost Onvoorzien	€ 20.000 V
- Overige mutaties (<25.000)	€ 45.000 V
- Totaal	€ 1.758.000 N

Tegenover de hogere lasten op de kosten van derden staat een hogere inkomst van afgerond € 2.413.000. Onder andere veroorzaakt door:

- Ontvangst Essent (via geldlening verantwoord)	€	173.000	N
- Saldo kostenplaats kapitaallasten	€	1.618.000	V
- Meeropbrengst dividend nutsbedrijven	€	28.000	V
- Belastingen, meeropbrengst OZB	€	33.000	N
- Toeristenbelasting, meeropbrengst	€	101.000	V
- Bijdrage BIZ (in relatie tot nadeel progr 2)	€	44.000	V
- Algemene uitkering, hogere inkomst	€	279.000	V
- Saldo kostenplaatsen	€	520.000	V (saldo is € 415.000 V)
- Overige mutaties (<25.000)	€	<u>29.000</u>	V
- Totaal	€	<u>2.413.000</u>	V

Presentatie jaarrekening per programma.

Voor de presentatie van de jaarcijfers wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen het jaarverslagdeel van de jaarstukken en het jaarrekening deel. Voor informatie per programma wordt dan ook verwezen naar het jaarverslagdeel van de jaarstukken. De financiële opbouw binnen het jaarverslagdeel is aangepast aan de eisen die voor de accountant van belang zijn om te komen tot een verklaring.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT)

De WNT is per 1 januari 2013 in werking getreden. De informatie in het kader van de WNT is als volgt voor het jaar 2016. Het bezoldigingsmaximum voor 2016 is € 179.000.

gegevens	persoon	persoon	persoon	
Naam	M. Klos	Mr. A.P. Leenstra	Drs. E.V. Schmitz	
Functie 2016	Gemeentesecretaris	Griffier	-	
Aanvang en einde functie- vervulling in 2016	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	
Omvang dienstverband 2016	1,0 fte	0,8 fte	1,0 fte	
Gewezen topfunctionaris 2016	nee	nee	ja	
Beloning 2016	€ 84.504	€ 60.768	€ 97.056	
Belastbare en vaste en variabele onkostenvergoe- dingen (o.a. reiskosten) 2016	€ 127	€ 73	€ 281	
Voorzeningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioen)	€ 11.287	€ 7.748	€ 13.327	
Totaal beloningen, vergoe- dingen en voorzieningen 2016	€ 95.917	€ 68.589	€ 110.664	
Functie 2015	Gemeentesecretaris	Griffier	Gemeente- secretaris	-
Aanvang en einde functie- vervulling in 2015	1-10 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 30-9	1-10 t/m 31-12
Omvang dienstverband 2015	1,0 fte	0,8 fte	1,0 fte	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris 2015	nee	nee	nee	ja
Totaal beloningen, vergoe- dingen en voorzieningen 2015	€ 31.783	€ 71.305	€ 81.619	€ 30.731

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan dat de gemeentesecretaris en griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. Ook de gewezen functionaris dient hier te worden opgenomen. Deze functionarissen worden uitbetaald conform de salarisschaal voor hun vastgestelde functie.

Voor het overige zijn er geen topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen, toezichhouders of overige functionarissen aanwezig die hier gemeld moeten worden.

Bijlagen

Het saldo van de Jaarrekening wordt mede beïnvloed door een aantal (exploitatie)budgetten dat dit jaar niet is besteed. Via de 1^e Bestuursrapportage 2017 zal worden beoordeeld of en voor welke bedragen deze onderwerpen in 2017 nog tot besteding zullen leiden.

Nr.	Product	Activiteit	Lasten	Baten
1	610.1	Actualisatie bestem plan archeologie	€ 6.000	
2	610.1	Actualisatie bestem plan geluidszone	€ 8.000	
3	610.1	Actualisatie bestem.plan parkeerpl Coldenhovenseweg	€ 4.000	
4	610.6	Ruimte voor Eerbeek, planvorming	€ 69.912	
5	610.8	Gronden en landerijen, sloop Krullebaar (dekking res IHP	€ 35.000	€ 35.000
6	614.0	Riolering, incidentele kosten	€ 12.800	€ 12.800
7	614.0	Riolering, onderzoekskosten	€ 22.500	€ 22.500
8	614.2	Riolering, renovatie afronding (proj nr 80)	€ 32.514	€ 32.514
9	670.0	Recreatie, plan 't Goor	€ 11.300	
10	670.0	Recreatie, speelterrein 't Goor (dekking reserve Jeugd)	€ 8.000	€ 8.000
11	672.0	Begraafplaatsen, kosten begraafcapaciteit	€ 7.602	
		Totaal	€ 217.628	€ 110.814

Saldo van € 106.814 komt ten gunste van jaar 2016 en ten laste van 2017.

Sinds het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond per beleidsterrein als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 17 december 2009, RB09.038) beschreven. Conform het bepaalde in artikel 5, lid 1 van diezelfde subsidieverordening worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de gemeente Brummen. In het onderstaande overzicht staat hoe het jaar 2016 zich daadwerkelijk verhoudt ten opzichte van de raming per beleidsveld en met een recapitulatie van de totaalbedragen naar de 6 programma's van de begroting.

Overschrijding plafond punt 1 Stg. Halt Nederland wordt veroorzaakt door de definitieve afrekening over 2014. Hier is een bedrag nabetaald van € 1.187.

Overschrijding plafond punt 6 Landschapscontract. Betreft een meerjarig project, waaraan in 2016 een behoorlijke impuls is gegeven. Op de raming van € 70.000 is nu € 2.444 meer uitgegeven. Dit project wordt medegefinancierd door de Provincie.

Verder zijn bij dit punt overige projecten opgenomen. Deze overschrijding van € 9.382 is het gevolg van project Landgoederen. Het jaar 2016 was het laatste jaar van het project Landgoederen. Grand totaal zijn de werkelijke bijdragen binnen de raming gebleven.

Overschrijding plafond punt 7 wordt veroorzaakt door extra subsidie op het project Giro 'd Italia (1^e burap 2016) en het besluit van B&W (BW16.0438) om € 10.000 mede te financieren in project breedband buitengebied (St Breedband Noord Veluwe).

Overschrijding plafond punt 11 is cf. vaststelling bij 1^e burap 2016. Dus het budget zelf is hierbij niet overschreden.

Bij punt 12 zit op de onderdelen Projecten sociale veiligheid en Stimenz een overschrijding plafond van € 14.427. Bij de 1^e burap 2016 is melding gemaakt van de incidentele subsidie in 2016 aan Stimenz voor een 3 tal onderdelen, t.w. zorgcoörd. (complexe) huiselijk geweldzaken, tijdelijke huisverboden en meldpunt jeugdprostitutie en zorgcoördinatie. De begroting is bij de 1^e burap voor dit onderdeel verhoogd met € 16.765.

Verder is bij punt 12 de subsidie aan Stg. JOC Eerbeek het plafond overschreden door het toekennen van een éénmalige subsidie voor kosten BHV cursus bestuursleden. (BW16.0209). Dekking via de post Jeugd- en jongerenwerk.

Bestuur Brummense Damvereniging heeft € 100 ontvangen te dekken uit schoolspordag.

Stg. Bibliotheek van € 1.592 is cf. verhoging budget bij de 1^e burap 2016. Daarnaast voor de Lokale Omroep eenmalige extra subsidie verstrekt van € 5.320, besluit B&W 15.0854. Dit is bij 2^e burap opgenomen.

Aan papierdorpercomité is eenmalig € 3.100 verstrekt, cf. B&W besluit (BW16.0749). Hierbij blijven de werkelijke subsidies binnen de totaalraming voor Culturele Stg. en Muziekverenigingen.

Bij punt 16 is een eenmalige subsidie verstrekt aan Stg. Burgerinitiatief reanimatie. Past binnen totaalbudget.

Beleidssterrein	Begroting	Werkelijk	Prog.
1. Veiligheidsbeleid			
NOG Veiligerhuis	€ 9.000	€ 4.500	1
Stg. Halt Nederland	€ 5.576	€ 6.763	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€ 14.576	€ 11.263	
2. Ruimtelijk economisch beleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Ruimtelijk economisch beleid	€ 0	€ 0	
3. Technologie			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Technologie	€ 0	€ 0	
4. Midden- en kleinbedrijf			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Midden- en kleinbedrijf	€ 0	€ 0	
6. Natuur- en landschapsbeleid			
Landschapscontract	€ 70.000	€ 72.444	2
Projecten plattelandontwikkeling (tlv reserve Ligt op Groen)	€ 50.000	€ 59.382	2
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€ 120.000	€ 131.826	
7. (Openlucht)recreatie en toerisme			
Toerisme Veluwe (tlv reserve Toerisme)	€ 25.000	€ 39.441	2
Projecten toerisme (tlv reserve Toerisme)	€ 40.000	€ 42.112	2
Stg. Visit Brummen-Eerbeek (tlv reserve Toerisme)	€ 60.000	€ 51.000	2
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€ 125.000	€ 132.553	
8. Cultuurhistorie			
Open monumentendag	€ 2.400	€ 2.400	3
Plafond Cultuurhistorie	€ 2.400	€ 2.400	
10. Arbeidsverhoudingenbeleid			
Niet van toepassing	€ 0	€ 0	
Plafond Arbeidsverhoudingenbeleid	€ 0	€ 0	
11. Maatschappelijk beleid			
Maatschappelijke adviesraad	€ 10.108	€ 11.617	4
Plafond Wmo-beleid	€ 10.108	€ 11.617	
12. Sociale cohesie			
Buurtbus	€ 778	€ 778	3
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.562	€ 2.562	4
Wijk- en dorpsraden	€ 26.171	€ 23.112	4
Projecten sociale veiligheid	€ 1.490	€ 2.512	4
Stimenz (algemene taken en Discriminatie)	€ 7.851	€ 21.256	4
Stichting Welzijn Brummen Structureel contract	€ 932.583	€ 790.000	4
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.790	€ 4.097	5
Plafond Sociale cohesie	€ 974.225	€ 844.317	
13. Lokaal onderwijsbeleid			
Kinderopvang/peuterwerk	€ 33.488	€ 27.960	5
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 33.488	€ 27.960	
15. Sport- en cultuurbeleid			
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 553.789	€ 553.789	5
Schoolsportdagen	€ 1.000	€ 450	5
Bestuur Brummense Damvereniging	€ 0	€ 100	5
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 375.872	€ 377.464	5
Kosten Lokale omroep	€ 11.640	€ 16.960	5
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.665	€ 26.000	5
Papierdorpercomite	€ 0	€ 3.100	5
Muziekverenigingen	€ 16.092	€ 13.617	5
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 986.058	€ 991.480	
16. Gezondheidsbevordering			
Preventie middelengebruik	€ 14.550	€ 3.585	4
AED	€ 4.480	€ 4.480	4
Stg. Burgerinitiatief reanimatie	€ 0	€ 1.500	4
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.604	€ 5.510	4
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 24.634	€ 15.075	
Totaal generaal plafonds	€ 2.290.489	€ 2.168.491	
Totaal generaal toegedeeld naar programma's in de begroting			
Programma 1	€ 14.576	€ 11.263	
Programma 2	€ 245.000	€ 264.379	
Programma 3	€ 3.178	€ 3.178	
Programma 4	€ 1.005.399	€ 866.134	
Programma 5	€ 1.022.336	€ 1.023.537	
Programma 6	€ 0	€ 0	
Totaal generaal alle programma	€ 2.290.489	€ 2.168.491	

In deze bijlage wordt inzichtelijk gemaakt hoe de toevoeging aan en onttrekking uit bestemmingsreserves per programma is verdeeld.

Totaal overzicht van toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves in 2016							
Omschrijving	Programma						Totaal
	Toevoegingen	1	2	3	4	5	
GOA/VVE							€ 0
Duurzaamheid		€ 4.356					€ 4.356
Ligt op groen							€ 0
Duurzaamheid/Ligt op groen							€ 0
Bovenwijkse voorzieningen							€ 0
IHP							€ 0
WMO-taken vanaf 2007				€ 205.323			€ 205.323
CJG							€ 0
Toerisme en Recreatie		€ 2.585				€ 216.647	€ 219.232
Afvalstoffenheffing			€ 427.269				€ 427.269
Voorzieningen voor de Jeugd							€ 0
3D				€ 1.753.778			€ 1.753.778
Participatiebeleid							€ 0
Ruimte voor Eerbeek							€ 0
Totaal toevoegingen	€ 0	€ 6.941	€ 427.269	€ 1.959.101	€ 0	€ 216.647	€ 2.609.958

Omschrijving	Programma						Totaal
	Onttrekkingen	1	2	3	4	5	
GOA/VVE							€ 0
Duurzaamheid		€ 19.680	€ 42.087				€ 61.767
Ligt op groen		€ 71.141					€ 71.141
Duurzaamheid/Ligt op groen							€ 0
Bovenwijkse voorzieningen							€ 0
IHP		€ 34.025					€ 34.025
WMO-taken vanaf 2007				€ 198.433	€ 6.890		€ 205.323
CJG							€ 0
Toerisme en Recreatie		€ 144.127					€ 144.127
Afvalstoffenheffing							€ 0
Voorzieningen voor de Jeugd							€ 0
3D		€ 40.353	€ 1.195.685			€ 43.455	€ 1.279.493
Participatiebeleid							€ 0
Ruimte voor Eerbeek							€ 0
Totaal onttrekkingen	€ 0	€ 309.326	€ 42.087	€ 1.394.118	€ 6.890	€ 43.455	€ 1.795.876

Naast bovenstaande mutaties heeft er op basis van raadsbesluit van 3 november 2016 (RB16.0061) bij de Programmabegroting 2017-2020 om te komen tot heroverweging bestemmingsreserves, de volgende mutaties met zich meegebracht;

Vrije reserve	€ 300.842 bij
Ligt op groen	-€ 450.000 af
IHP	-€ 150.000 af
T&R	-€ 50.000 af
Voorz jeugd	-€ 6.842 af
Ruimte Eerbeek	€ 356.000 bij
Duurz heid	-€ 53.552 af
Ligt op Groen	-€ 318.034 af
Duurz heid/LOG	<u>€ 371.586</u> bij
Saldo	€ 0

		SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017								
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	€ 144.871	€ 8.287	€ 16.758	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen eernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08
			1	Bedrag	Bedrag	Bedrag				
	2									
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06		
		€ 3.907.166	€ 234.369	€ 212.137	€ 2.487	€ 59.664	€ 5.587			
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
		Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
		€ 61.253	€ 30.087	€ 0	€ 27.617	€ 0	Ja			
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob		
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06		
			€ 58.618	€ 20.000	€ 3.543	€ 37.927	€ 4.637	€ 0		
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
		Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09						
		€ 0	€ 0	Ja						

Accountants



Baker Tilly Berk N.V.
Burgemeester Roelenweg 14-18
Postbus 508
8000 AM Zwolle
T: +31 (0)38 425 86 00
F: +31 (0)38 425 86 99
E: zwolle@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Brummen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Brummen te Brummen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeente Brummen op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. het overzicht van baten en lasten over 2016;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 22 december 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Brummen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 452.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de gemeenteraad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De gemeenteraad is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 15 november 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 8 juni 2017

Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. E.H.J.D. Damman RA